

Riksantikvarieämbetet

Tillämpning av 2–4 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Statistik gällande 2007

Rapport från Riksantikvarieämbetet 2008:6

Tillämpning av 2–4 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Statistik gällande 2007

Rapport från Riksantikvarieämbetet 2008:6

Riksantikvarieämbetet

Box 1114, 621 22 Visby

Tel. 08-5191 8000

www.raa.se

bocker@raa.se

Omslagsbild

En mareograf är en vattenståndsmätare som kontinuerligt registrerar vattenytans variationer och bidrar till bestämningen av den globala ändringen av havsytans nivå och inverkan av den lokala landhöjningen. På ett tiotal platser längs kusten finns mareografer. Mareografen i Ratan i Västerbotten, som byggdes 1891 och var i bruk fram till 1961, blev byggnadsminne 2007.

Foto Västerbottens museum

Projektleddning Jan Karlsson

Grafisk form Ann Winberg Idéverkstaden

Redaktör Cecilia Borssén

© 2008 Riksantikvarieämbetet

1:1

ISSN 1651-1298

ISBN 978-91-7209-529-8

Innehåll

Förord	5
1 Beslut enligt 2–4 kap. KML	6
2 Beslut enligt 2 kap. KML	8
2.1 2 kap. 11–14 § KML – Uppdragsarkeologi	11
2.1.1 <i>Antal beslut och beslutad kostnad</i>	11
2.1.2 <i>Anbudsliknande förfarande</i>	17
2.1.3 <i>Undersökare</i>	21
2.2 2 kap. 12 och 13 § KML – Skogsbruksåtgärder	26
2.3 2 kap. 12 § KML – Tillstånd utan villkor om uppdrags- arkeologiska insatser	29
2.4 2 kap. 20 § KML – Tillstånd att använda metallsökare	30
2.5 2 kap. 8 § KML – Forskningsundersökning	32
2.6 2 kap. 7 § KML – Vård och skydd av fornlämning	36
3 Beslut enligt 3 kap. KML	38
3.1 3 kap. 14 § KML – Ändring	40
3.2 3 kap. 4 § KML – Avslag av väckt fråga	51
3.3 3 kap. 1 § KML – Byggnadsminnesförklaring	52
3.4 Övriga beslut enligt 3 kap. KML under 2007	54
4 Beslut enligt 4 kap. KML	55
4.1 4 kap. 3 § KML – Ändring av kyrkobyggnad och kyrkotomt	57
4.2 4 kap. 13 § KML – Ändring av begravningsplats	64
4.3 4 kap. 9 § KML – Tillstånd för föremål i förteckningen	69

Förord

Denna statistik har tagits fram av Riksantikvarieämbetet med syftet att uppgifterna ska fungera som ett underlag för diskussioner rörande tillämpningen av KML ur ett lokalt, regionalt samt rikstäckande perspektiv. Den redovisade statistiken med kommentarer utgör inte en kvalitativ analys av tillämpningen av KML men kan utgöra en viktig del i en sådan analys. Materialet är ett urval men det är vår förhoppning att uppgifterna ska ge en god bild av tillämpningen av 2–4 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML) under år 2007.

Jämförande uppgifter från de tidigare rapporterna *Tillämpning av 2–4 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Statistik gällande 2005* (Rapport från Riksantikvarieämbetet 2006:7) och *Tillämpning av 2–4 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Statistik gällande 2006* (Rapport från Riksantikvarieämbetet 2007:9) finns redovisade. Årets rapport har ett likartat upplägg som dessa, vissa diagram har dock tagits bort medan andra har tillkommit. Fokus i årets rapport ligger på de beslut enligt KML som fattades under 2007 men motsvarande uppgifter för tidigare år finns även redovisade för att möjliggöra jämförelser över tid. I vissa diagram är uppgifter för flera år

sammanslaggnaför att tydligare åskådliggöra eventuella tendenser över tid. Detta gäller framför allt statistiken för 3 kap. och 4 kap. KML.

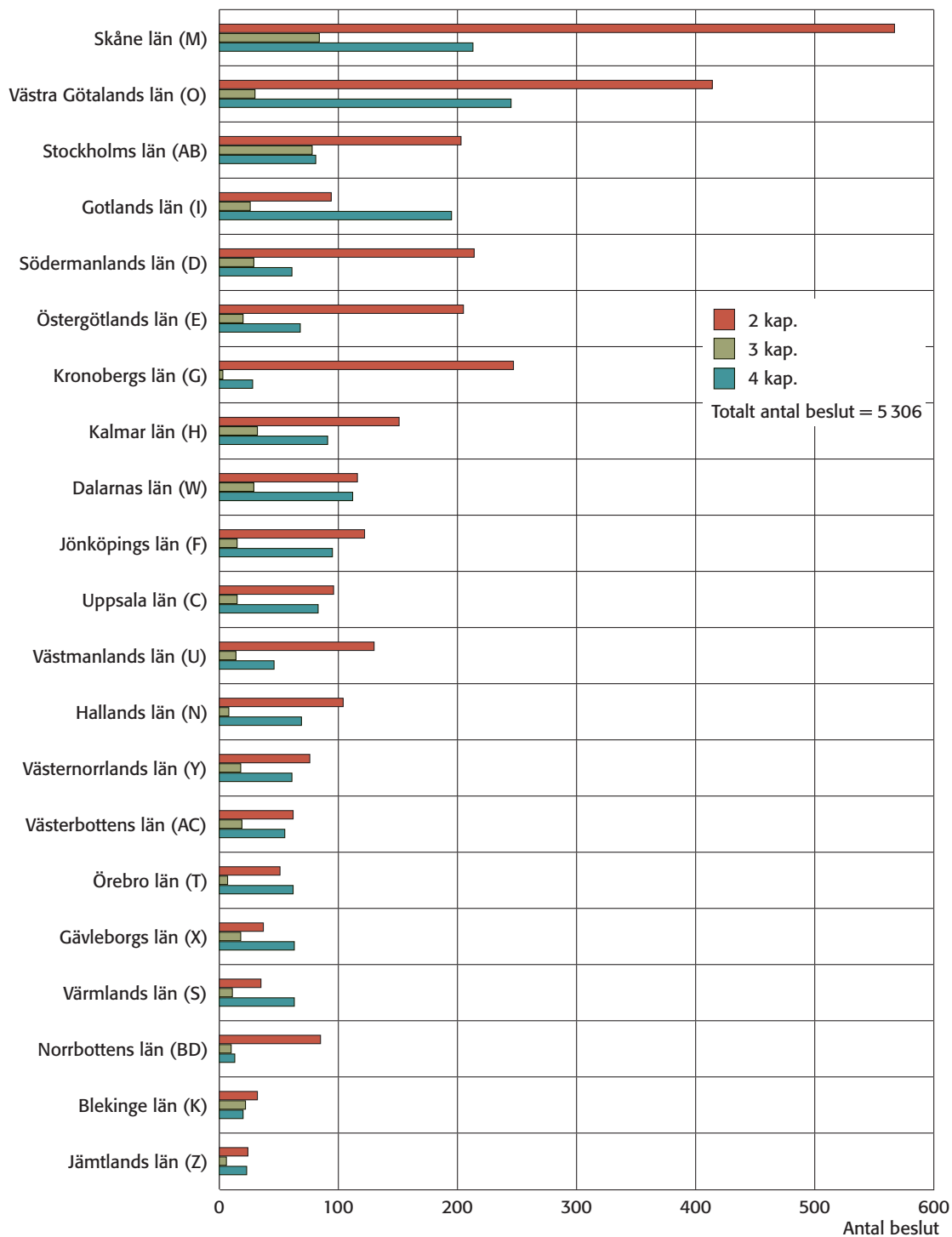
Den redovisade statistiken bygger på uppgifter som hämtats från den Access-databas som Riksantikvarieämbetet började utveckla under 2005. I databasen har information registrerats utifrån kopior av samtliga fattade beslut enligt 2–4 kap. KML som länsstyrelserna skickat in till Riksantikvarieämbetet. Registrering av uppgifter i en databas är ett viktigt verktyg som möjliggör kontinuerliga uppföljningar över tid och mellan län. Databasen utgör ett viktigt steg mot utvecklandet av ett digitalt handläggarstöd och eller beslutsregister för tillämpningen av KML som Riksantikvarieämbetet för närvarande arbetar med att ta fram. Det är vår övertygelse att ett sådant register kommer att bli ett mycket användbart stöd för länsstyrelsernas handläggning enligt KML.

Stockholm, december 2008

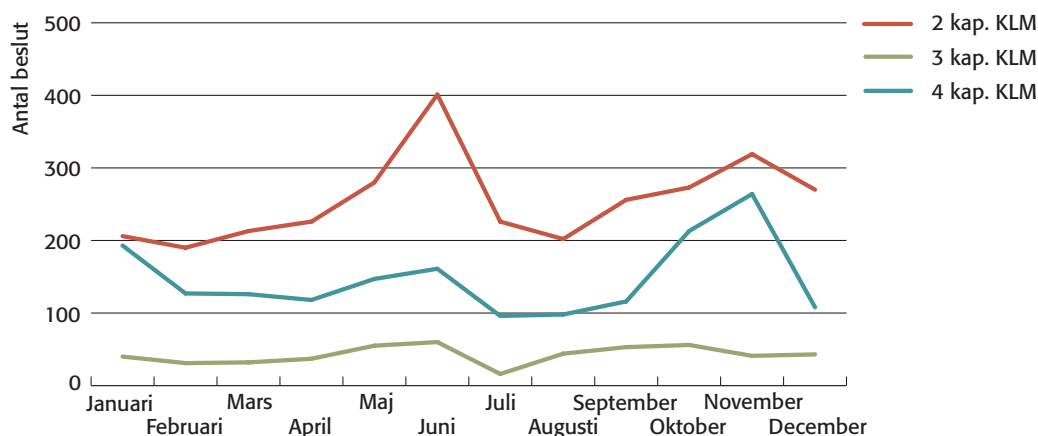
Jan-Gunnar Lindgren
Avdelningschef

1. Beslut enligt 2–4 kap. KML

Figur 1. Beslut enligt 2–4 kap. KML fattade av länsstyrelsen 2007 fördelade på län.

Figur 2. Beslut enligt KML fattade av länsstyrelsen 2007 fördelade på månad.

Kommentar – figur 1

Ordningen i diagrammet är fallande med det län som har fattat flest beslut överst. Av diagrammet framgår att 58 procent av samtliga beslut enligt KML under 2007 rörde 2 kap., 33 procent rörde 4 kap. samt endast 9 procent rörde 3 kap. Noterbart är även att 30 procent av alla beslut enligt KML fattades i Skåne och Västra Götalands län och gällde 2 kap. Diagrammet visar även att de flesta av länen hade antingen en tydlig övervikt för beslut enligt 2 kap. eller ungefär lika många fattade beslut enligt 2 kap. som enligt 4 kap. Tre län hade dock en tydlig övervikt för beslut enligt 4 kap. – Gotlands, Gävleborgs samt Värmlands län. Om man jämför diagrammet med motsvarande uppgifter för 2006 har cirka 200 fler beslut fattats under 2007, medan den länsvisa fördelningen av besluten är relativt likartad. Cirka 200 fler beslut enligt KML fattades under 2007 jämfört med föregående år.

Kommentar – figur 2

För 2 kap. och 4 kap. KML märks två tydliga toppar i antalet fattade beslut i juni respektive november månad. I det sistnämnda fallet kan den stora mängden beslut förklaras med att sista ansökningsdag för kyrkoantikvarisk ersättning är den 30:e november. Tre beslut saknas för 2 kap. – gränsbestämning och föreskrifter.

2. Beslut enligt 2 kap. KML

Statistiken för 2 kap. har i huvudsak samma upplägg som i föregående års rapporter. En tydlig skillnad är dock att dispositionen för avsnittet om uppdragsarkeologin har ändrats något för att tydligare åskådliggöra relationen mellan antal beslut och beslutad kostnad. I detta avsnitt har även vissa av tabellerna i föregående års rapporter gjorts om till diagram. Vidare har besluten om antikvarisk kontroll och schaktövervakning i större utsträckning blivit särredovisade i statistiken. Ett ytterligare tillägg är uppgifterna om det totala antalet beslut inom uppdragsarkeologin fördelade på berörd undersökare, med speciellt fokus på de undersökare som varit berörda av flest antal beslut sammanlagt under perioden 2003–2007. Poängteras bör dock att statistiken visar antal beslut och inte antal undersökningar, om exempelvis ett beslut gäller flera olika arkeologiska förundersökningar redovisas detta beslut som *en* arkeologisk förundersökning.

För besluten enligt 2 kap. 20 § KML om tillstånd att använda metallsökare kan nämnas att beslut där länsstyrelsen angivit ”Hobbybruk” som ändamål har getts större uppmärksamhet i statistiken detta år.

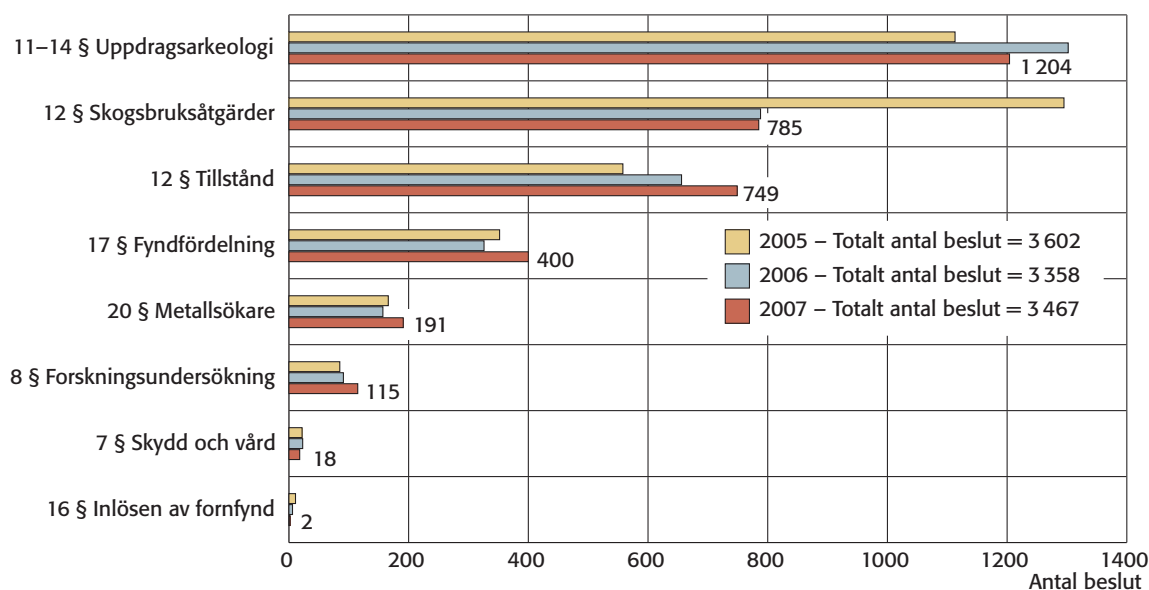
Om inget annat anges är ordningen i diagrammen fallande med det högsta värdet för 2007 överst, exempelvis det län som har fattat flest antal beslut eller den under-

sökare som blivit berörd av flest antal beslut om undersökning. Vidare är samtliga redovisade kostnader avrundade uppåt till närmaste hundratusental kronor. Med *stor undersökning* avses en undersökning som haft en beslutad kostnad över 30 prisbasbelopp (Pbb) en *medelstor undersökning* har haft en beslutad kostnad mellan 30 och 10 prisbasbelopp och *små undersökningar* har haft en beslutad kostnad under 10 prisbasbelopp. Prisbasbeloppet (tidigare Basbeloppet) enligt lagen om allmän försäkring (1962:381) räknas fram på grundval av ändringarna i det allmänna prisläget. År 2007 var detta belopp 40 300 kronor, 2006 – 39 700 kronor, 2005 – 39 400 kronor, 2004 – 39 300 kronor samt 2003 – 38 600 kronor. Med *kombinationsbeslut* avses beslut där två olika typer av uppdrag ingår, exempelvis särskild utredning och arkeologisk förundersökning.

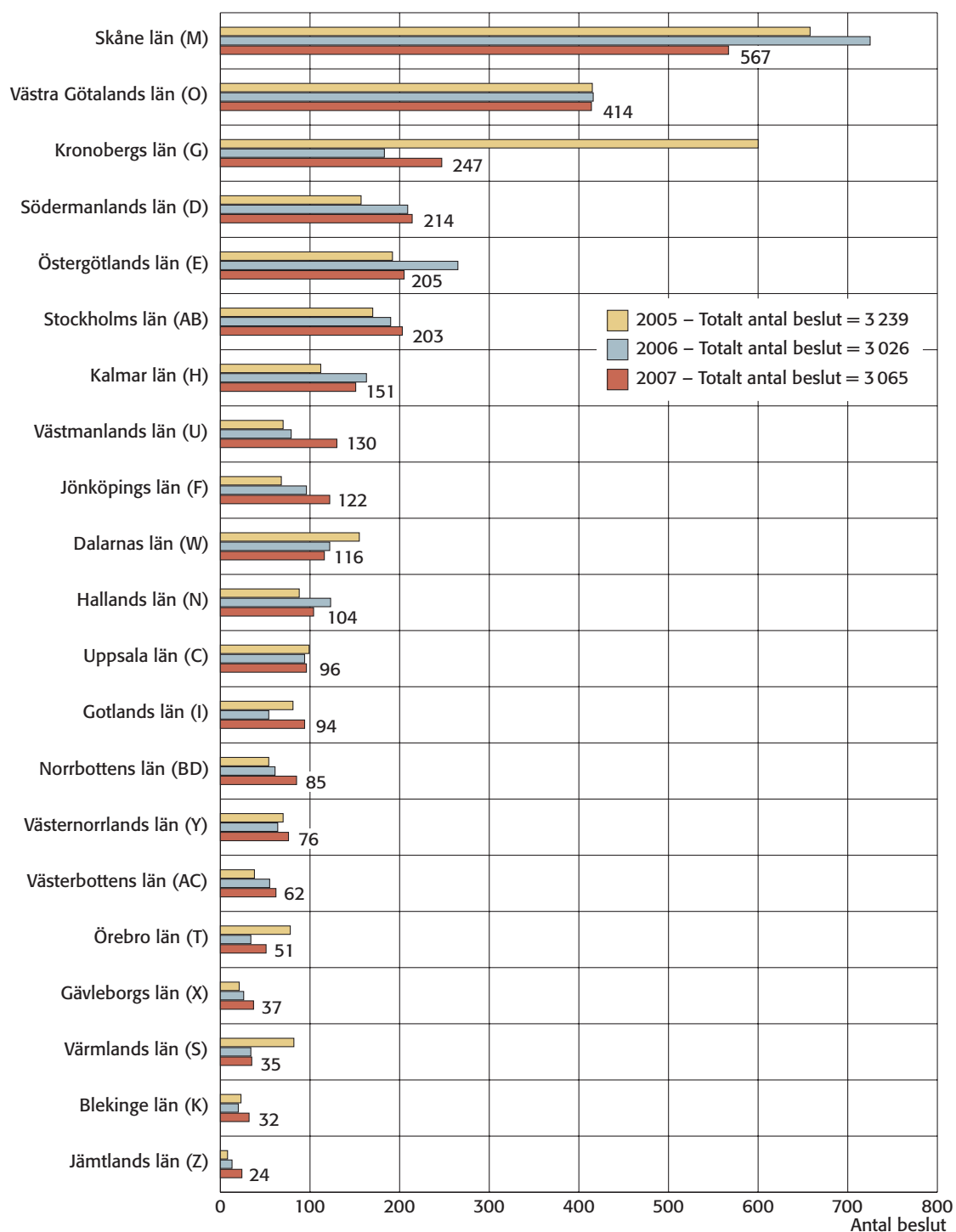
Kommentar – figur 3

Diagrammet visar att antalet beslut enligt 2 kap. KML har varit relativt konstant den senaste treårsperioden. Ett tydligt undantag är dock antalet beslut om skogsbruksåtgärder som var väldigt högt under 2005 som en följd av stormen Gudrun. Vidare har antalet beslut om tillstånd till ingrepp utan villkor om uppdragsarkeologisk

Figur 3. Beslut enligt 2 kap. KML 2005–2007 fördelade över paragrafer.

Figur 4. Beslut enligt 2 kap. KML fattade av länsstyrelsen 2005–2007 fördelade på län.

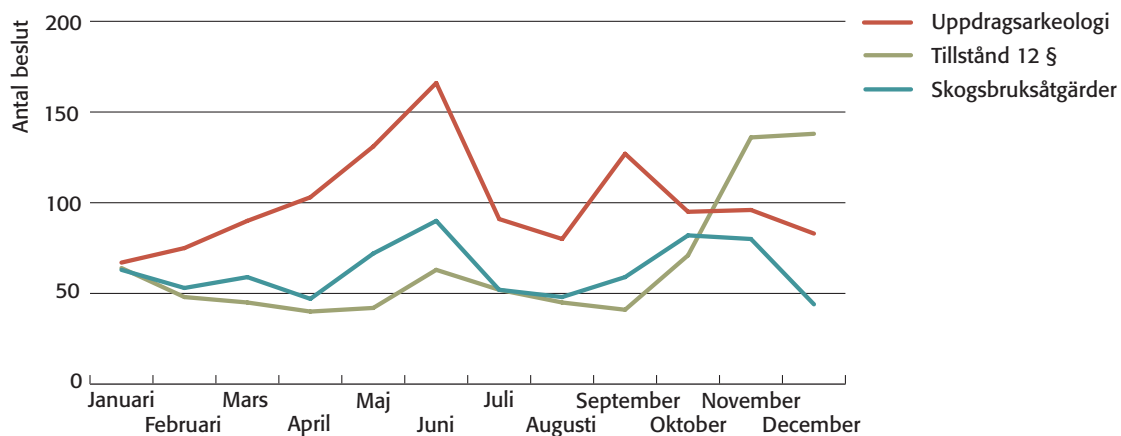
insats ökat med drygt 30 procent under perioden. Under 2007 fattades två beslut om gränsbestämning av fornlämning enligt 2 kap. 2 § KML i Gotlands och Jämtlands län samt även ett beslut om föreskrifter enligt 2 kap. 9 § KML i Stockholms län. Det sistnämnda beslutet gällde dyknings- och ankringsförbud vid ett fartygsvrak. Dessa tre beslut är inte redovisade i diagrammet men är inräknade i totalsumman för 2007 som är angiven i

diagrammet. Det ska även noteras att antalet beslut om skogsbruksåtgärder under 2006 har ändrats till 788 från 760 på grund av ett misstag som begicks vid sammanställningen av förra årets rapport.

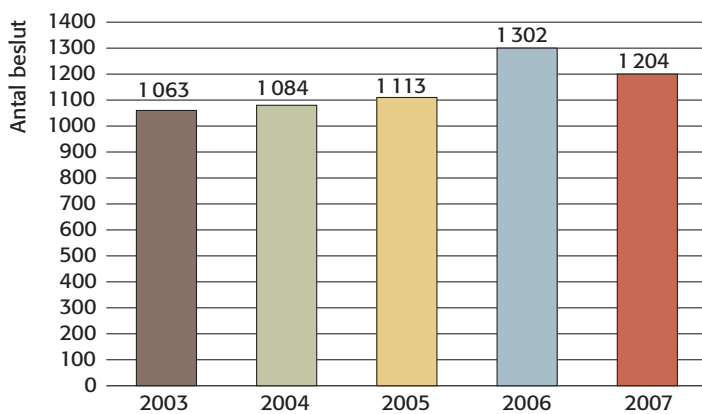
Kommentar – figur 4

Om man jämför med 2006 ökar beslutsfattandet markant i Västmanland län under 2007, till stor del beror detta på

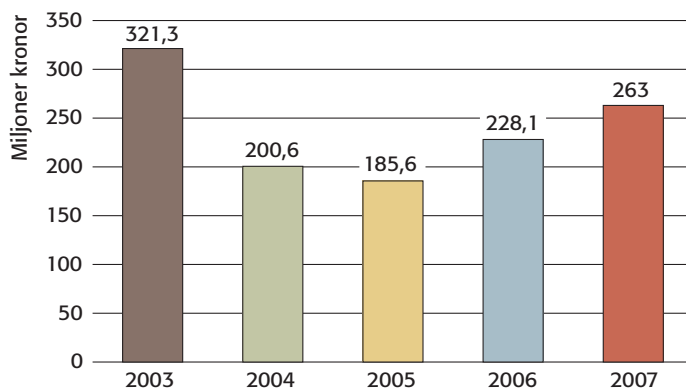
Figur 5. Beslut om uppdragsarkeologi, tillstånd enligt 12 § samt skogsbruksåtgärder 2007 fördelade på månad.

Figur 6. Beslut om uppdragsarkeologi 2003–2007.

Figur 7. Totalt beslutad kostnad för uppdragsarkeologin 2003–2007.

ett ökat antal beslut om skogsbruksåtgärder. En viss ökning i antalet fattade beslut märks även i Gotlands, Kronobergs, Norrbottens och Jönköpings län. En minskning av antalet beslut har framförallt skett i Skåne och Östergötlands län. Noterbart är även att antalet fattade beslut i Västra Götaland och Uppsala län har varit i det närmaste konstant under den redovisade perioden. Det stora antalet fattade beslut för Kronobergs län under 2005 förklaras av stormen Gudrun.

Kommentar – figur 5

Antalet fattade beslut om uppdragsarkeologi har toppar i juni respektive september. Att få beslut fattas under senvinter och tidig vår får som konsekvens att fältsäsongen förskjuts mot senare delen av åren. Om man ser till de olika typerna av uppdrag inom uppdragsarkeologin – särskild utredning, arkeologisk förundersökning, särskild undersökning – följer samtliga av dessa den övergripande kurvan som visas i diagrammet. Kurvan för beslut om tillstånd utan villkor om uppdragsarkeologiska insatser har i likhet med den för uppdragsarkeologin en topp i juni. En topp finns även under hösten men denna infaller i oktober och varar över november. Antalet fattade beslut om skogsbruksåtgärder ligger på en relativt konstant nivå fram till november och december då beslutsfattandet ökar dramatiskt. Detta beror på att avverkningar företrädesvis genomförs på vintern då marken är frusen.

2.1 2 kap. 11–14 § KML Uppdragsarkeologi

2.1.1 Antal beslut och beslutad kostnad

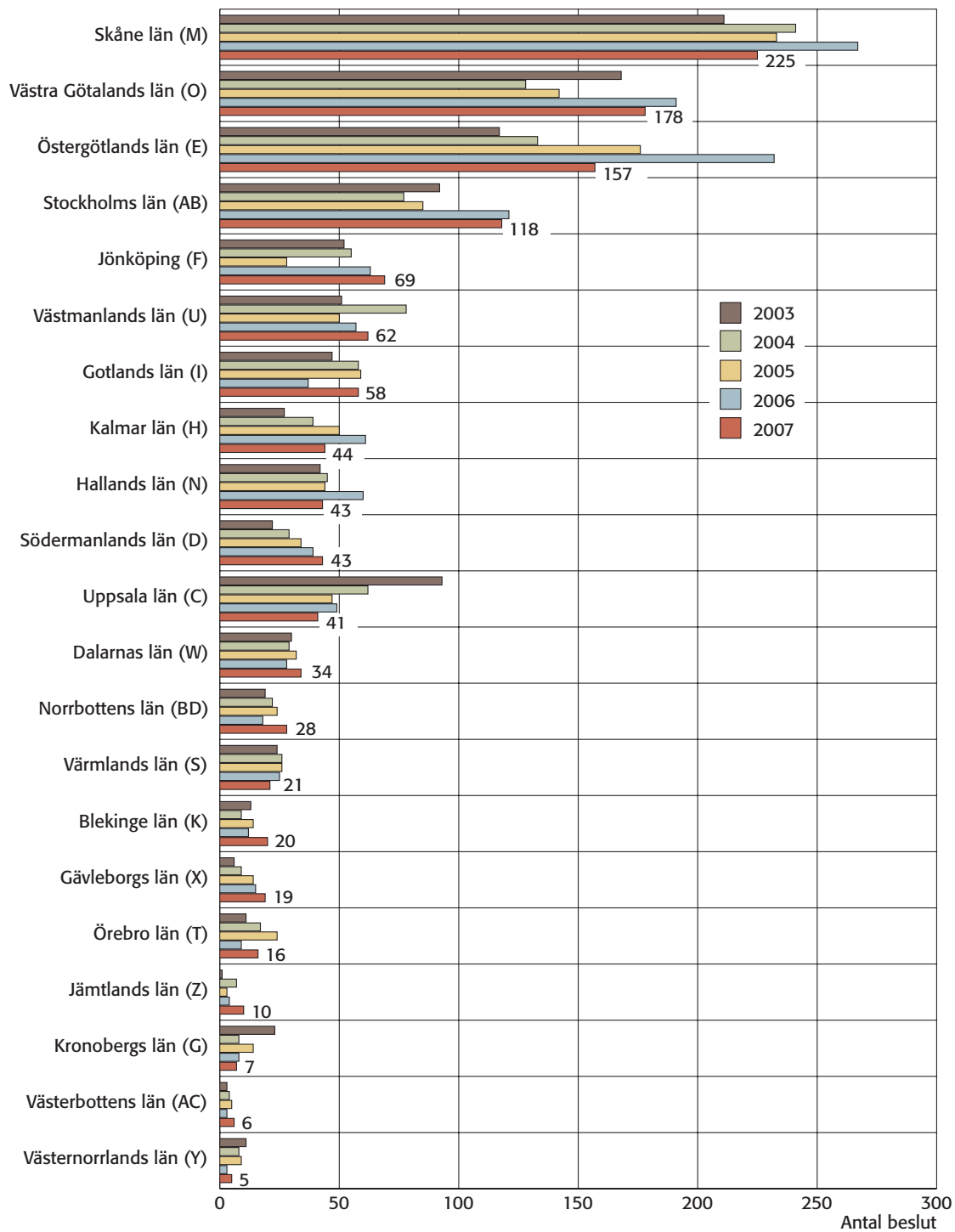
Kommentar – figur 6 och 7

De båda diagrammen visar att det totala antalet beslut om uppdragsarkeologiska insatser har varit relativt konstant för de redovisade åren medan den totala beslutade kostnaden har varierat kraftigt under samma period. Därmed tycks inget direkt samband finnas mellan ett stort antal fattade beslut och en hög beslutad kostnad. Vidare kan noteras att 25 procent av besluten från 2007 saknade en preciserad beslutad kostnad och var i stället angivna med löpande räkning. Motsvarande siffror för 2006 och 2005 var 24 respektive 26 procent. En uppföljning av de faktiska kostnaderna för 2005 års undersökningar har dock visat att dessa utgör en mycket liten andel av det totala faktiska utfallet. (Se rapporten *Vad kostar uppdragsarkeologin egentligen? Uppföljning av de faktiska kostnaderna för uppdragsarkeologin år 2005. Rapport från Riksantikvarieämbetet 2008:4.*)

Under hösten 2007 undersökte Arkeologikonsult den vikingatida gården Hjulsta (Spånga RAÄ 249) strax nordväst om Stockholm. I slutet av oktober hade undersökningen nått ett skede där bebyggelsen på den 50meter långa terrassen nästan var färdigdokumenterad. Här är Johan Runer bara ett spadtag ifrån att hitta den lilla silverskatt som kunde tidsfästa terrassens grundläggning till omkring år 1000. I bakgrunden skimtar den kulle på vilket ett av gårdens gravfält (Spånga RAÄ 285) låg, även detta undersöktes samma höst.
Fotograf Charlotte Hedenstierna Jonson, Arkeologikonsult.

Figur 8. Beslut om uppdragsarkeologi 2003–2007 fördelade på län.

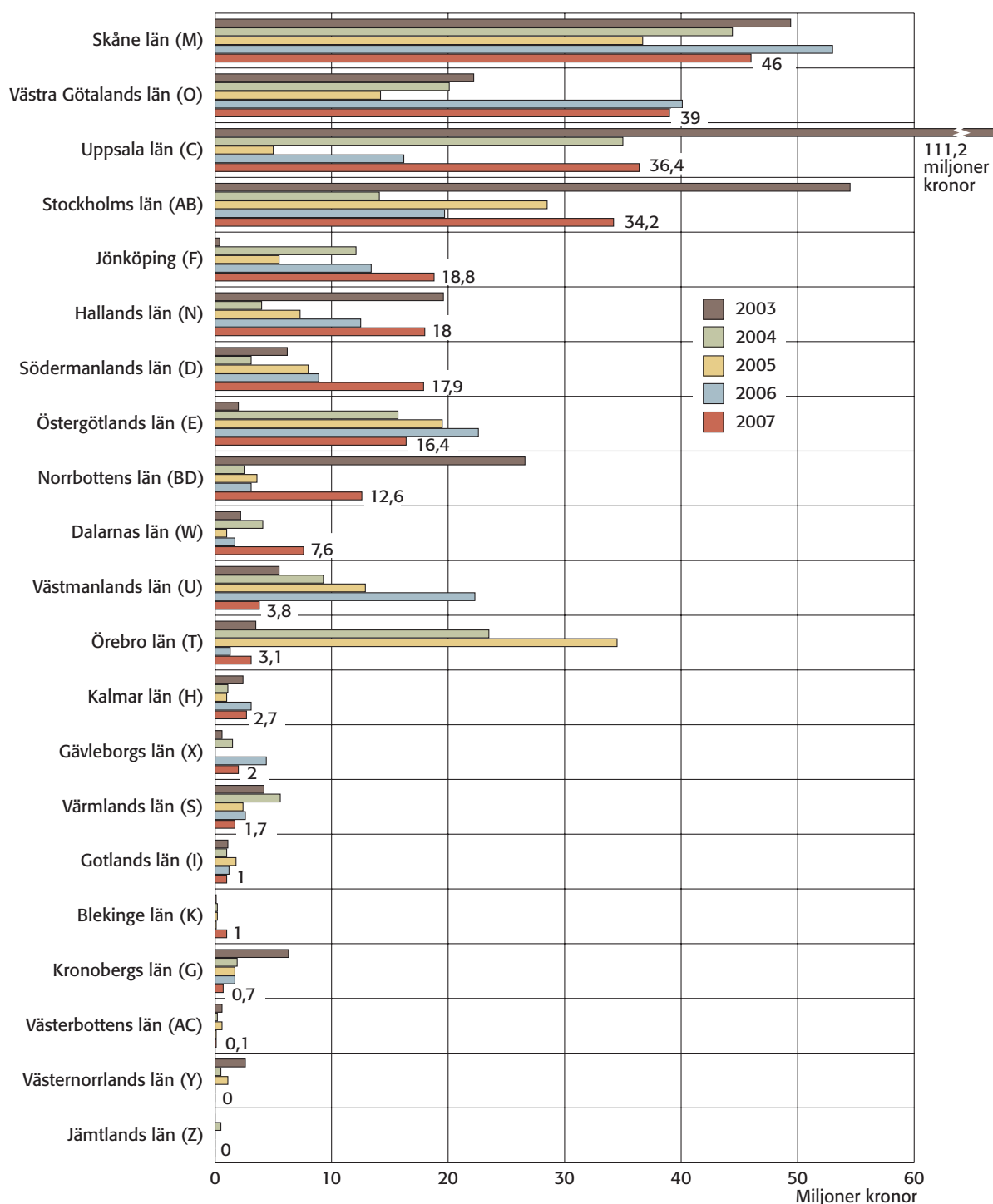
Kommentar – figur 8

Diagrammet visar att Skåne, Västra Götalands, Östergötlands och Stockholms län har fattat i särklass flest beslut om uppdragsarkeologiska undersökningar under 2007. En jämförelse mellan 2006 och 2007 visar dock att beslutsfattandet har minskat i samtliga dessa län, tydligast är dock minskningen i Skåne samt Östergötlands län. För övriga län kan inga större skillnader mellan 2006 och 2007 noteras.

Kommentar – figur 9

Tre av de län som fattade flest beslut under 2007 – Skåne, Västra Götalands och Stockholms län – hade även en hög beslutad kostnad detta år. Det fjärde länet med flest fattade beslut – Östergötlands län – hade dock en väldigt låg beslutad kostnad. Den omvända tendensen med få fattade beslut i förhållande till en hög total beslutad kostnad märks hos Uppsala, Jönköpings, Hallands,

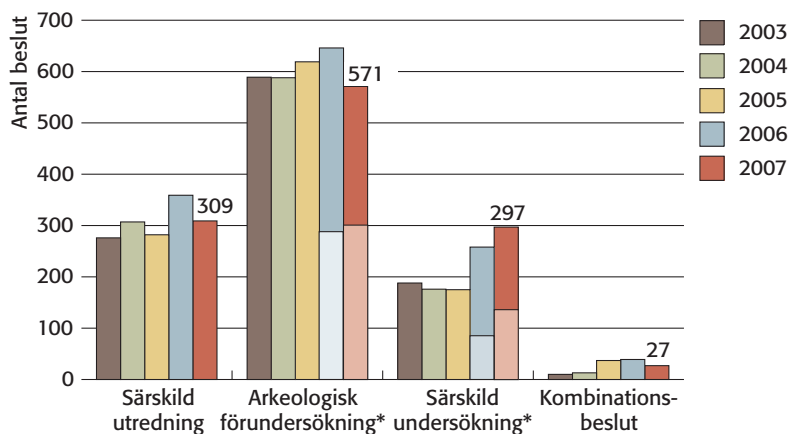
Figur 9. Beslutad kostnad för uppdragsarkeologin 2003–2007 fördelad på län.

Södermanlands och Norrbottens län. Vägbyggen och andra stora infrastrukturella projekt kan generera en förhållandevis hög beslutade kostnad i relation till antalet fattade beslut, som exempel kan nämnas de undersökningar som beslutades i Örebro län år 2005 inför byggandet av motorväg E18 eller undersökningarna som beslutades Uppsala län under 2003 inför byggandet av motorväg E4. De län som har haft en sammanlagd

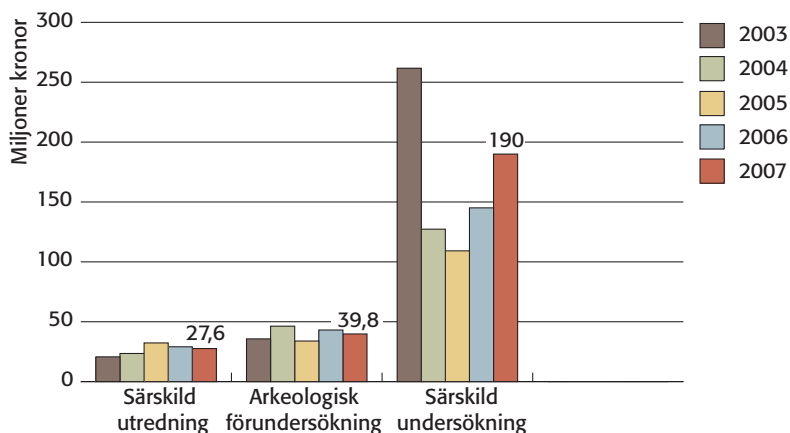
beslutad kostnad under 50 000 kronor är redovisade som 0 kronor i diagrammet. Beslut med debitering enligt löpande räkning är redovisade med en kostnad på 0 kronor.

Figur 10. Beslut om uppdragsarkeologi 2003–2007 fördelade på typ av uppdrag.

* Under 2006 var 284 förundersökningar antikvariska kontroller eller schaktningsövervakningar och 94 särskilda undersökningar var antikvariska kontroller eller schaktningsövervakningar.
 Under 2007 var 300 förundersökningar antikvariska kontroller eller schaktningsövervakningar och 134 särskilda undersökningar var antikvariska kontroller eller schaktningsövervakningar

Figur 11. Beslutad kostnad för uppdragsarkeologi 2003–2007 fördelad på typ av uppdrag.

Kommentar – figur 10 och 11

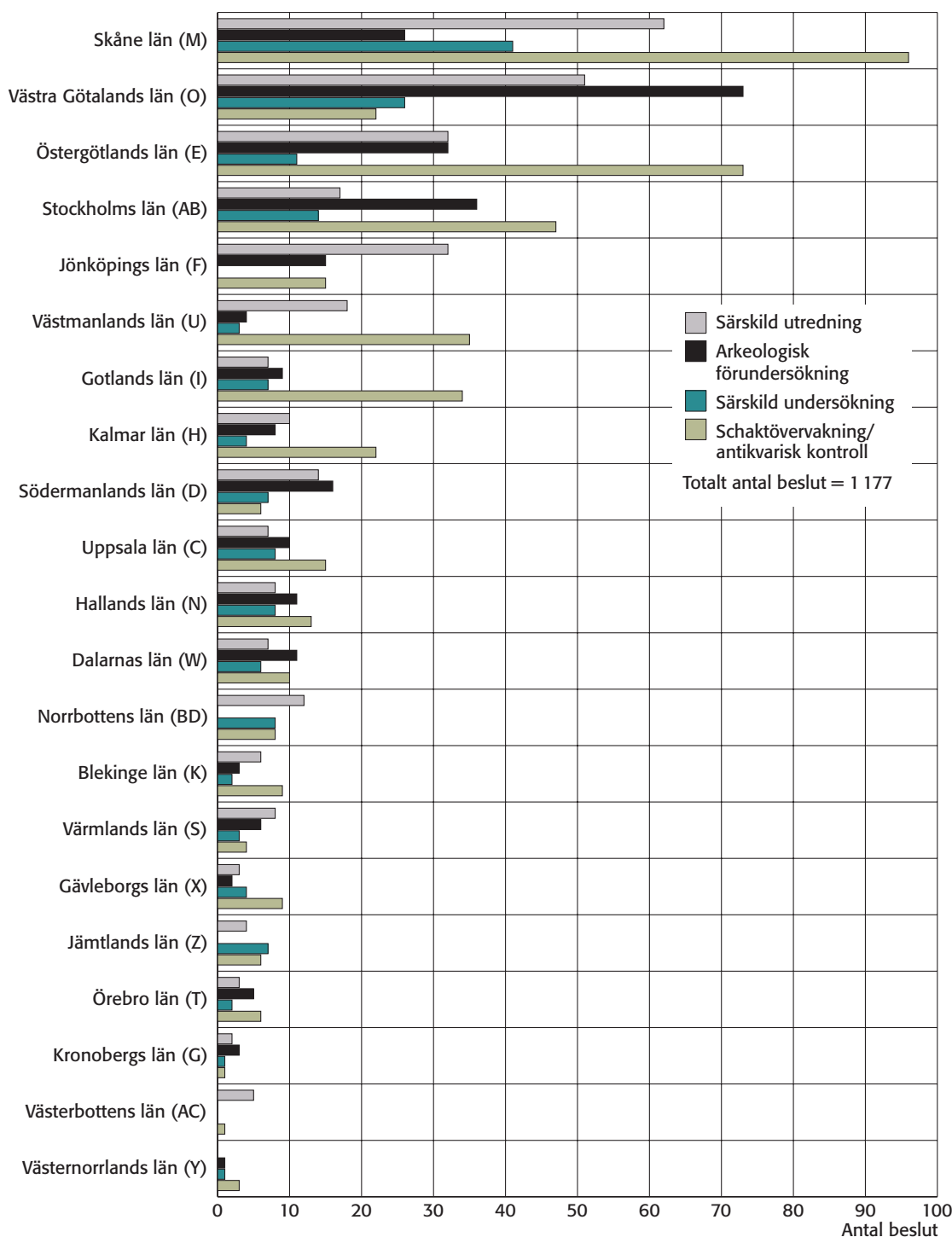
De båda diagrammen visar att huvuddelen av de fattade besluten utgörs av arkeologiska förundersökningar och särskilda utredningar (2007 – 73 procent) men att dessa endast svarar för en väldigt liten del av den totala beslutade kostnaden (2007 – 26 procent). För 2007 kan även noteras att ungefär hälften av alla arkeologiska förundersökningar (300 – 52 procent) och särskilda undersökningar (134 – 45 procent) utgjordes av antikvariska kontroller eller schaktningsövervakningar. Under 2007 och 2006 hade cirka en tredjedel av besluten som rörde undersökningar av dessa typer en preciserad beslutad kostnad (2007 – 5,2 miljoner kronor, 2006 – 4,8 miljoner kronor) medan resterande var angivna med löpande räkning. Av ovanstående följer att de särskilda undersökningar som inte var antikvariska kontroller eller schaktningsövervakningar under 2007 svarade

för större delen av den totala beslutade kostnaden. I diagrammet över beslutade kostnader är inte beslut där kostnaderna angivits med löpande räkning och kombinationsbeslut inräknade. Kostnaden för kombinationsbeslut uppgick år 2003 till cirka 3,1 miljoner kronor, 2004 till cirka 3,5 miljoner, 2005 till cirka 10,2 miljoner, 2006 till cirka 10,8 miljoner och 2007 till cirka 5,6 miljoner. Uppgifter om antalet schaktövervakningar/antikvariska kontroller för 2003–2005 fanns tyvärr inte att tillgå när statistiken sammanställdes.

Kommentar – figur 12

Av diagrammet framgår att antikvariska kontroller och schaktningsövervakningar är den vanligaste typen av undersökning i tolv av länen. Noterbart är även att Västra Götalands län har få beslut av denna typ i förhållande till

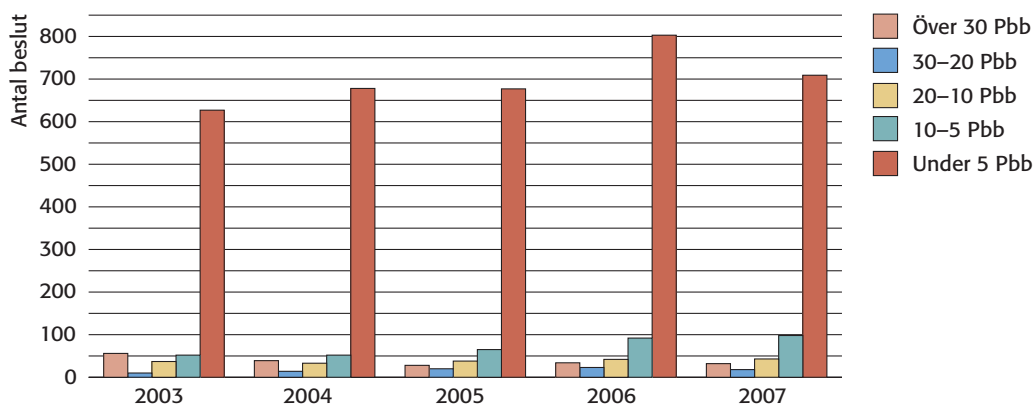
Figur 12. Beslut om uppdragsarkeologi 2007 fördelade på län och typ av uppdrag.

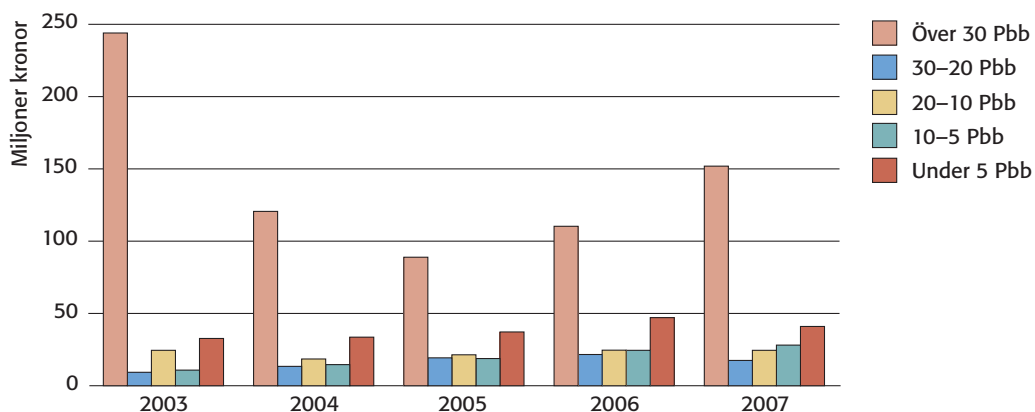
det totala antalet fattade beslut. Den motsatta bilden uppvisas av Gotlands, Västmanlands, Gävleborgs, Kalmar och Östergötlands län där över hälften av de fattade besluten rör antikvariska kontroller och schaktningsövervakningar. Jönköpings län intar en särställning när det gäller särskilda utredningar, drygt hälften av alla beslutade undersökningar i länet under 2007 var av den typen. Även i Västerbottens län beslutades om förhål-

landevis många särskilda utredningar (83 procent) men det totala antalet fattade beslut i detta län var dock väldigt få (sex stycken). Kombinationsbeslut är inte redovisade i diagrammet.

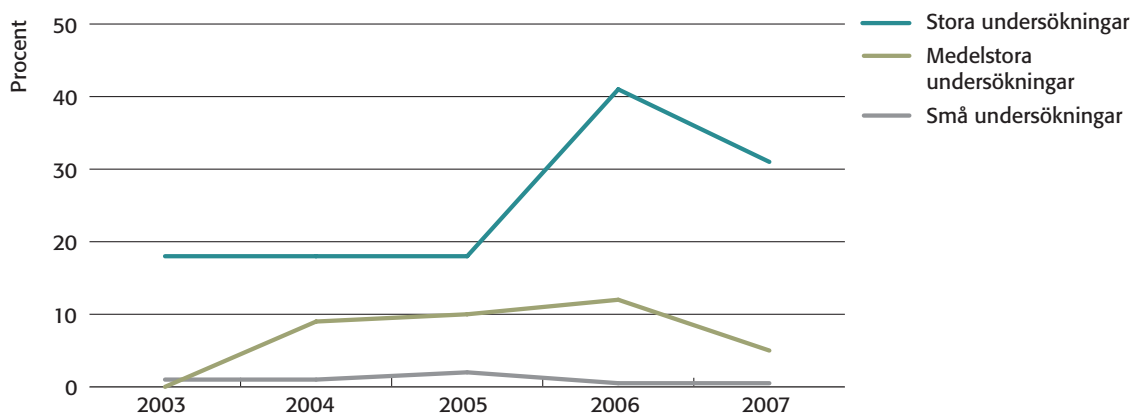
Figur 13. Beslut om uppdragsarkeologi 2003–2007 fördelade på olika kostnadsintervall avseende den beslutade kostnaden.

Figur 14. Den beslutade kostnaden för uppdragsarkeologin 2003–2007 fördelad på olika kostnadsintervall.

Figur 15. Procentuell andel av besluten om stora, medelstora och små undersökningar 2003–2007 som varit föremål för anbudsliknande förfarande.

Kommentar – figur 13

Diagrammet visar att 79 procent av besluten som fattades år 2007 hade en beslutad kostnad som understeg 5 prisbasbelopp (Pbb). Motsvarande siffror för de tidigare fyra åren av den redovisade perioden är: 2006 – 81 procent, 2005 – 82 procent, 2004 – 83 procent, 2003 – 80 procent, vilket ger en i stort sett identisk bild med den för 2007.

Kommentar – figur 14

Diagrammet visar att 58 procent av den totala beslutade kostnaden för uppdragsarkeologin under 2007 kan hänföras till de beslut som hade en beslutad kostnad som översteg 30 Pbb. Motsvarande siffror för de föregående åren i den redovisade perioden är: 2006 – 48 procent, 2005 – 48 procent, 2004 – procent samt 2003 – 76 procent. Således har det varit de beslut med den högsta kostnaden som har utgjort huvuddelen av de totala beslutade kostnaderna under den redovisade perioden. Om man

jämför uppgifterna för 2007 i de båda diagrammen blir slutsatsen att 4 procent av besluten har haft en kostnad som motsvarade 58 procent av den totala beslutade kostnaden detta år.

2.1.2 Anbudsliknande förfarande

Kommentar – figur 15

Av diagrammet framgår att en försumbart liten andel av besluten om små undersökningar varit föremål för anbudsliknande förfarande under den redovisade femårsperioden. Av besluten om medelstora undersökningar har mellan 0 och 12 procent varit föremål för anbudsliknande förfarande. De beslut om stora undersökningar som har varit föremål för anbudsliknande förfarande ökade från knappt 20 procent år 2005 till drygt 40 procent år 2006. År 2007 sker dock en minskning till drygt 30 procent.

Riksantikvarieämbetet UV Mitt genomförde under 2007 en undersökning av Lilla Ullevi bytomt (RAÄ 145) i Upplands-Bro norr om Stockholm. Ola Korpås undersöker här ett kulturlager strax söder om den stora stenkonstruktion som tolkats som en helgedom/ett harg. **Fotograf** Ann-Mari Hållans, Riksantikvarieämbetet, UV Mitt.

Figur 16. Beslut om stor undersökning 2003–2007 fördelade på län med de beslut som varit föremål för anbudslänkande förfarande särredovisade.

	Antal beslut om stor undersökning		Antal beslut om stor undersökning		Antal beslut om stor undersökning		Antal beslut om stor undersökning		Antal beslut om stor undersökning	
	2003	Varav med anbud	2004	Varav med anbud	2005	Varav med anbud	2006	Varav med anbud	2007	Varav med anbud
Skåne län	9	–	8	1	4	1	8	3	6	–
Stockholms län	3	2	2	–	3	1	3	1	4	4
Uppsala län	20	5	10	1	1	–	5	1	4	2
Västra Götalands län	5	–	5	1	–	–	5	4	4	3
Hallands län	1	–	–	–	–	–	2	–	3	–
Jönköpings län	5	–	2	–	–	–	2	–	3	–
Norrbottnens län	–	–	1	1	1	–	–	–	3	1
Södermanlands län	–	–	–	–	1	1	2	1	2	–
Östergötlands län	6	–	1	–	3	–	2	–	2	–
Dalarnas län	1	–	2	–	–	–	–	–	1	–
Gävleborgs län	–	–	–	–	–	–	2	2	–	–
Kalmar län	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Kronobergs län	2	–	1	–	–	–	–	–	–	–
Värmlands län	2	1	1	–	–	–	–	–	–	–
Västernorrlands län	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Västmanlands län	–	–	1	1	3	2	3	2	–	–
Örebro län	–	–	5	2	12	–	–	–	–	–
Totalt	56	10	39	7	28	5	34	14	32	10

Kommentar – figur 16

En jämförelse mellan tabellen ovan och diagram 8 på sidan 12, visar att de län som har fattat flest beslut om stora undersökningar under 2007 också är, med undantag för Uppsala län, de län som har fattat flest beslut om uppdragsarkeologiska insatser detta år. Inför endast tio av de totalt 42 stora undersökningarna 2007 genomfördes ett anbudslänkande förfarande. Stockholms län skiljer ut sig så till vida att ett anbudslänkande förfarande genomfördes inför samtliga fyra undersökningar som överskred 30 prisbasbelopp, följt av Västra Götalands län som genomförde ett anbudslänkande förfarande vid tre av de sammanlagt fyra stora undersökningarna. I sex av de totalt tio länen som hade stora undersökningar 2007 valdes undersökarna i samtliga fall genom direktval.

Figur 17. Beslut om uppdragsarkeologi 2007 fördelade på län, kostnadsintervall samt anbudsliknande förfarande och direktval.

Län	Anbud Direktval		Anbud Direktval		Anbud Direktval		Anbud Direktval		Anbud Direktval		Totalt
	30 Pbb		30–20 Pbb		20–10 Pbb		10–5 Pbb		5 Pbb		
Västra Götalands län	3	1	–	6	–	7	–	18	–	143	178
Skåne län	–	6	–	1	–	9	–	18	–	99	133
Östergötlands län	–	2	–	–	–	8	–	5	–	71	86
Stockholms län	4	–	–	3	1	3	–	17	–	42	70
Jönköpings län	–	3	–	1	1	–	–	4	–	59	68
Västmanlands län	–	–	–	–	–	–	–	2	–	55	57
Gotlands län	–	–	–	–	–	–	–	–	–	52	52
Södermanlands län	–	2	–	3	–	3	–	8	–	25	41
Kalmar län	–	–	–	–	–	1	–	1	–	38	40
Hallands län	–	3	–	1	–	3	–	3	–	20	30
Dalarnas län	–	1	–	–	–	1	–	4	–	20	26
Uppsala län	2	2	–	1	–	4	–	6	–	11	26
Värmlands län	–	–	–	–	–	–	–	2	–	19	21
Blekinge län	–	–	–	–	–	–	–	2	–	17	19
Norrbottnens län	1	2	–	–	–	1	–	–	–	15	19
Gävleborgs län	–	–	–	1	–	–	–	3	–	7	11
Örebro län	–	–	–	1	1	–	–	4	–	4	10
Kronobergs län	–	–	–	–	–	–	1	–	–	5	6
Västerbottnens län	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	4
Västernorrlands län	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2
Jämtlands län	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1
Totalt	10	22	–	18	3	40	1	97	–	709	900

Kommentar – figur 17

Denna tabell kompletterar föregående tabell och diagram 15 på sidan 16, då den ger en fördjupad och mer detaljerad bild av hur besluten om undersökning från 2007 fördelar sig på olika kostnadsintervaller samt på direktval och anbudsliknande förfarande. Tabellen visar att ett anbudsliknande förfarande även använts för fyra undersökningar i lägre kostnadsintervall. Exempelvis har Jönköpings län genomfört ett anbudsliknande förfarande för en undersökning med en kostnad mellan 10–20 Pbb, däremot har man inte använt ett anbudsliknande förfarande för de tre undersökningarna med en kostnad som överskred 30 Pbb.

Figur 18. Undersökare inom uppdragsarkeologin 2003–2007.

Undersökare	2003	2004	2005	2006	2007
Åjtte – svenskt fjäll- och samemuseum	•	•	•		
Arkeodok	•	•	•	•	•
Arkeologiceentrum	•	•	•	•	•
Arkeologikonsult	•	•	•	•	•
Aquaarkeologen			•		
Angaria		•			
Blekinge museum	•	•	•	•	•
Bohusläns museum	•	•	•	•	•
Dalarna museum	•	•	•	•	•
Enköpings museum				•	
Forum 08					•
Gradar geofysik				•	
Grännamuseerna		•			
Göteborgs stadsmuseum	•	•	•	•	•
Hallands läns museer	•	•	•	•	•
Jämtlands läns museum	•	•	•	•	•
Jönköpings läns museum	•	•	•	•	•
Kalmar läns museum	•	•	•	•	•
Knaton – landskapsarkeologi					•
Kula HB		•	•		
Kulturen i Lund	•	•	•	•	•
Kulturmiljöbyrå					•
Kulturmiljövårdarna AB	•				
Lunds universitet	•				
Länsmuseet Gävleborg	•	•	•	•	•
Länsmuseet på Gotland	•	•	•	•	•
Länsmuseet Västernorrland	•	•	•	•	•
Malmö kulturmiljö	•	•	•	•	•
Norrbottens museum	•	•	•	•	•
RAÄ UV Bergslagen	•	•	•	•	•
RAÄ UV E4/Gal/Uppsala	•	•	•	•	•
RAÄ UV Mitt	•	•	•	•	•
RAÄ UV Syd	•	•	•	•	•
RAÄ UV Teknik					•
RAÄ UV Väst	•	•	•	•	•
RAÄ UV Öst	•	•	•	•	•
Regionmuseet Kristianstad	•	•	•	•	•
Regionmuseum Västra Götaland	•	•	•	•	•
Rio kulturkooperativ		•	•	•	•
SAU	•	•	•	•	•
Sigtuna museum	•	•	•	•	•
Silvermuseet	•	•	•	•	•
Sjöhistoriska museet	•	•	•	•	•
Skellefteå museum		•		•	•

Tabellen fortsätter på nästa sida.

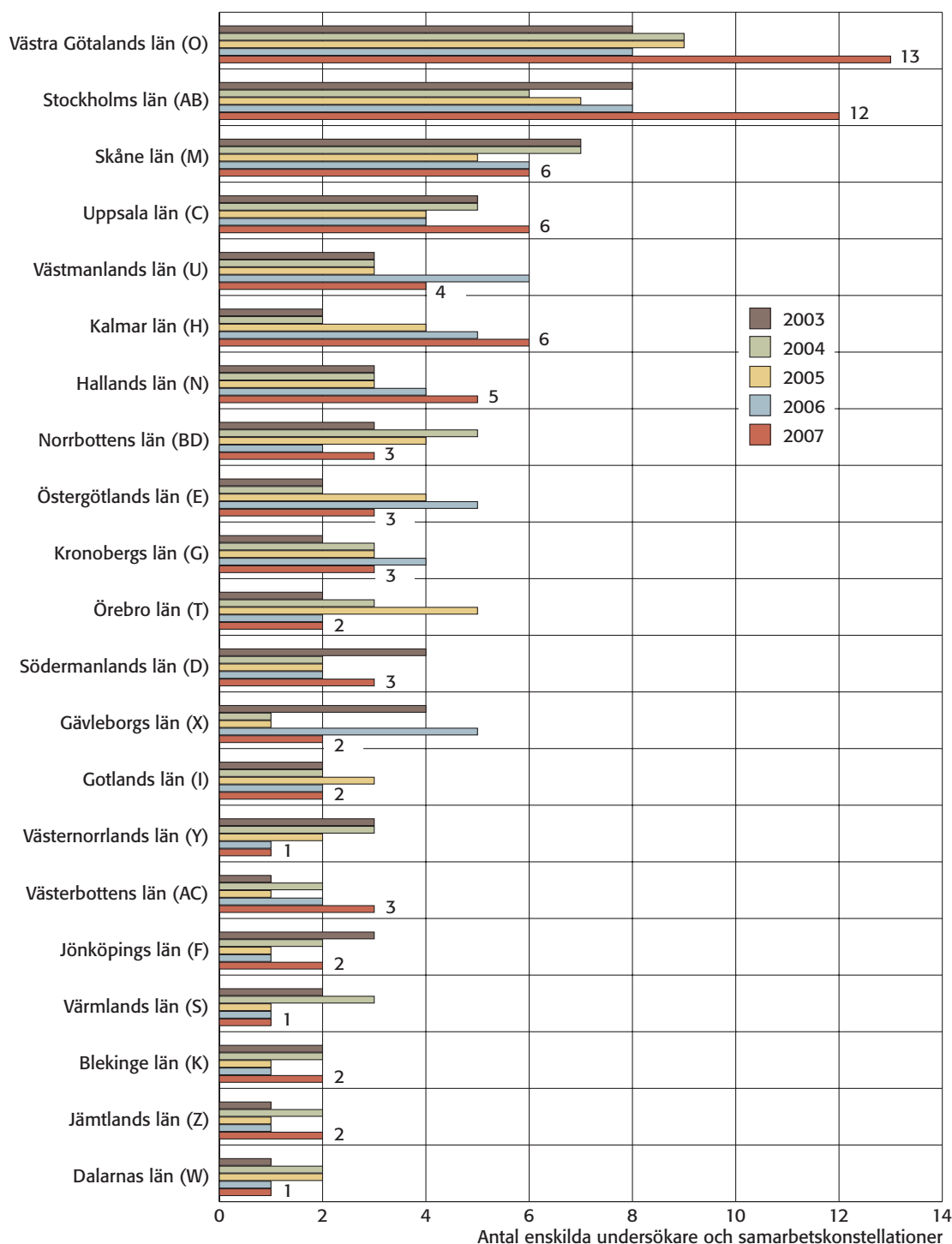
Undersökare	2003	2004	2005	2006	2007
Smålands museum	•	•	•	•	•
Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen				•	•
Stigfinnaren Arkeologi och kulturhistoria consulting	•				•
Stockholms läns museum	•	•	•	•	•
Stockholms stadsmuseum	•	•	•	•	•
Sörmlands museum	•	•	•	•	•
Tyréns			•		
Upplandsmuseet	•	•	•	•	•
Uppsala universitet		•			
Wallin kulturlandskap och arkeologi	•	•	•	•	•
Vilhelmina museum					•
Vitlycke museum					•
Värmlands museum	•	•	•	•	•
Västerbottens museum	•	•	•	•	•
Västergötlands museum	•	•	•	•	•
Västerviks museum					•
Västmanlands läns museum	•	•	•	•	
Ylva Roslund-Forenus	•				
Örebro läns museum			•		
Östergötlands länsmuseum	•	•	•	•	•
Totalt	45	47	46	45	50

2.1.3 Undersökare

Kommentar – figur 18

Av tabellen framgår att sammanlagt 64 olika enskilda undersökare har varit verksamma mellan åren 2003 och 2007. Av dessa har 39 varit verksamma under samtliga år. Undersökare som endast varit verksamma inom samarbetskonstellationer är inte redovisade i tabellen. I 54 beslut från den redovisade perioden har samarbetskonstellationer angivits (2007 – 7, 2006 – 11, 2005 – 2, 2004 – 12, 2003 – 22). Den vanligaste konstellationen har varit Bohusläns museum och Riksantikvarieämbetet UV Väst vilken har förekommit i sex beslut.

Figur 19. Antal enskilda undersökare och samarbetskonstellationer verksamma inom uppdragsarkeologin 2003–2007 fördelade på län.

Kommentar – figur 19

Diagrammet visar att antalet enskilda undersökare och samarbetskonstellationer ökade markant i Västra Götalands och Stockholms län under 2007. Noterbart är även att 14 av länen endast hade tre eller färre undersökare verksamma under detta år.

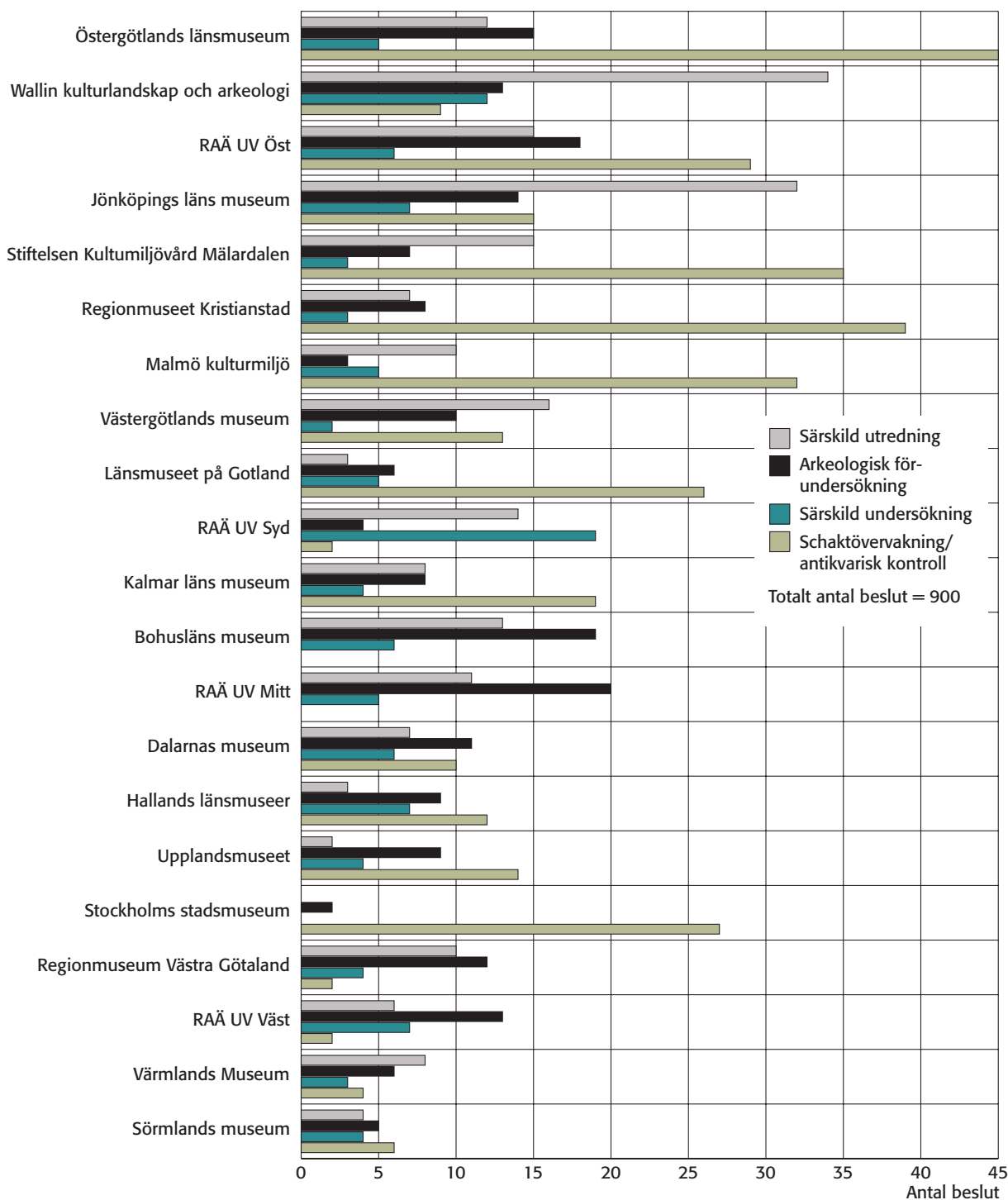
Kommentar – figur 20

Den uppdragsarkeologiska verksamheten på Västmanlands läns museum upphörde 2006. I december 2005 inrättades stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen som har haft Västmanlands län som sitt huvudsakliga arbetsområde. Undersökare tilldelade sju eller färre undersökningar sammanlagt under den redovisade perioden samt samarbetskonstellationer är inte redovisade i tabellen.

Figur 20. Undersökare som blivit tilldelade flest antal undersökningar 2003–2007.

Undersökare	2003	2004	2005	2006	2007	Totalt
Östergötlands länsmuseum	71	69	95	111	78	424
RAÄ UV Öst	46	65	80	112	76	379
Wallin kulturlandskap och arkeologi	55	51	53	58	68	285
Jönköpings läns museum	50	54	50	63	68	285
Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen	–	–	–	43	62	105
Regionmuseet Kristianstad	66	86	65	71	57	345
Malmö kulturmiljö	57	64	54	67	50	292
Länsmuseet på Gotland	46	56	57	35	41	235
Västergötlands museum	42	34	35	34	41	186
Bohusläns museum	39	33	42	41	39	194
Kalmar läns museum	26	38	25	55	39	183
RAÄ UV Syd	18	27	42	44	39	170
Arkeologikonsult AB	11	12	10	24	38	95
RAÄ UV Mitt	18	13	24	38	36	130
Dalarnas museum	30	27	32	28	34	151
Landsantikvarien vid Hallands läns museer	15	22	20	34	32	123
RAÄ UV Väst	41	36	37	43	32	189
Upplandsmuseet	48	33	36	36	29	182
Stockholms stadsmuseum	43	31	38	39	29	180
Regionmuseum Västra Götaland	32	16	20	41	29	138
Norrbottnens museum	13	12	19	17	26	87
Stockholms läns museum	18	15	15	25	24	97
Värmlands Museum	23	24	26	25	21	119
Sörmlands museum	15	25	21	20	19	100
RAÄ UV Bergslagen	12	18	19	17	18	84
Blekinge museum	9	8	15	12	18	62
ArkeoDok	–	2	1	2	18	24
SAU	22	16	10	14	16	78
Länsmuseet Gävleborg	2	9	14	11	16	52
Rio kulturkooperativ	–	1	1	1	16	19
Kulturen i Lund	17	13	22	30	15	97
Arkeologiceentrum	2	3	4	5	13	27
Sigtuna museum	13	11	8	12	10	54
Jämtlands läns museum	1	6	3	4	8	22
Göteborgs stadsmuseum	37	27	30	52	5	151
RAÄ UV E4/GAL/Uppsala	19	14	5	8	5	51
Smålands museum	21	4	8	4	5	42
Länsmuseet Västernorrland	6	6	8	3	5	28
Västerbottnens museum	3	4	6	2	5	20
Sjöhistoriska museet	–	4	8	3	4	19
Silvremuseet	5	5	3	1	1	15
Västmanlands läns museum	48	73	45	4	–	170

Figur 21. Beslut om uppdragsarkeologi 2007 fördelade på typ av uppdrag för de undersökare som blivit tilldelade 100 eller fler undersökningar sammanlagt under perioden 2003–2007.

Kommentar – figur 21

Diagrammet visar att en stor andel av besluten rör schaktöversvakningar och antikvariska kontroller. Sju av undersökarna blev tilldelade särskilt många undersökningar av denna typ – Östergötlands länsmuseum, Regionmuseet i Kristianstad, Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen, Malmö Kulturmiljö, Riksantikvarieämbetet UV Öst, Länsmuseet på Gotland samt Stockholms stadsmuseum.

Vidare blev Jönköpings läns museum och Wallin kulturlandskap tilldelade många särskilda utredningar i förhållande till de övriga redovisade undersökarna. Det kan även noteras att Riksantikvarieämbetet UV Syd blev tilldelade en stor andel av de särskilda undersökningarna. 19 kombinationsbeslut är inte redovisade i diagrammet.

Figur 22. Beslutad kostnad 2003–2007 för undersökare som blivit tilldelade undersökningar med en kostnad över två miljoner kronor under ett eller flera år av den redovisade perioden.

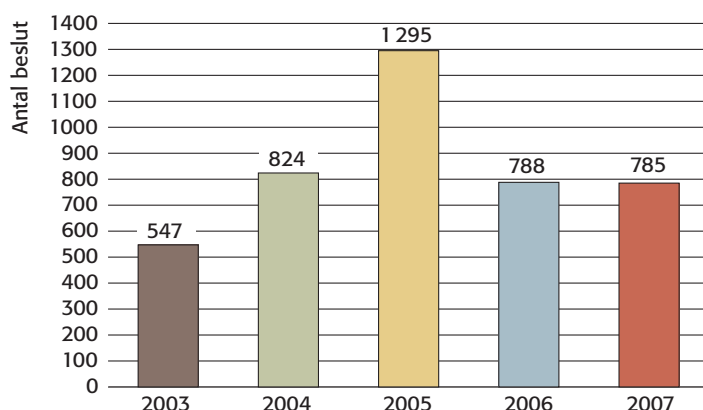
Undersökare	2003	2004	2005	2006	2007	Totalt
RAÄ UV Syd	18,2	6,1	12,4	13,9	32,3	82,9
RAÄ UV E4/GAL/Uppsala	55,1	12,6	0,8	9,8	27	124,7
Jönköpings läns museum	14,6	12,1	5,5	13,4	18,3	63,9
RAÄ UV Väst	6,9	10,3	6,8	15,2	18,3	57,5
Arkeologikonsult	4,1	13,3	12,8	9,9	16,4	56,5
Hallands läns museer	1,8	1,8	3,5	6,2	16,2	29,5
RAÄ UV Öst	11,3	6,4	12,7	16	13,8	60,2
RAÄ UV Mitt	4,6	7,2	20,4	11,2	12,8	56,2
Norrbottnens museum	0,3	0,4	2,4	3,1	12,4	18,6
SAU	30,3	14,2	13,4	8,3	11,7	77,9
Bohusläns museum	10,7	2,8	4,7	5,3	8,6	32,1
Malmö kulturmiljö	20,5	23,4	20,2	21,7	7,6	93,4
Dalarnas museum	2,2	1,4	1	1,7	7,6	13,9
Upplandsmuseet	24,3	11,6	4	8,4	6,5	54,8
RAÄ UV Bergslagen	3,5	16,3	23	4,2	5,7	52,7
Wallin kulturlandskap och arkeologi	2	2,5	3	3,7	4,3	15,5
Sörmlands museum	1	2,3	4,1	3,1	4,3	14,8
Regionmuseet Västra Götaland	0,9	0,3	0,7	2,4	4,1	7,7
Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen	–	–	–	6,4	3,7	10,1
Östergötlands länsmuseum	15,3	9,2	4,1	5,8	2,8	37,2
Stockholms läns museum	0,6	2	1,6	2,3	2,7	9,2
Kalmar läns museum	0,7	0,9	0,8	2,5	2,5	7,5
Regionmuseet Kristianstad	0,7	2,2	0,8	2,4	2,4	8,5
Rio kulturkooperativ	–	–	–	–	2,2	2,2
Västergötlands museum	0,9	1	1,5	5,2	2	10,6
Värmlands museum	1,5	1,5	2,4	2,6	1,7	9,7
Göteborgs stadsmuseum	5,9	3,3	3,9	4,5	1,4	19
Sjöhistoriska museet	–	0,2	3,3	2	0,4	5,9
Smålands museum	6	1,5	0,6	0,6	0,2	8,9
Sigtuna museum	0,8	0,4	0,4	5,3	0,1	7
Västmanlands läns museum	4,8	5,1	7,5	0,2	–	17,6
Kulturen i Lund	4,8	–	0,6	1,4	–	6,8

Kommentar – figur 22

Av tabellen framgår att Riksantikvarieämbetet UV Syd och Riksantikvarieämbetet UV Uppsala var de två undersökare som blivit tilldelade undersökningar med de i särklass högsta beslutade kostnaderna under 2007 – 32,3 respektive 27 miljoner kronor. Därefter följer en grupp om sju undersökare – tre enheter vid Riksantikvarieämbetet UV, två privata undersökare samt två läns museer – som blev tilldelade undersökningar med en beslutad kostnad mellan 10 till 20 miljoner. Några undersökare har blivit tilldelade undersökningar med avsevärt högre beslutade kostnader än tidigare år, detta gäller exempelvis för Riksantikvarieämbetet UV Syd, Hallands läns museer samt Norrbottens

museum. Malmö kulturmiljö uppvisar det motsatta förhållandet med en väldigt låg beslutad kostnad för 2007 i relation till tidigare år. Kostnaderna som är redovisade för 2007 omfattar 95 procent av den totala beslutade kostnaden detta år. Ett streck (–) i tabellen visar att undersökaren inte var verksam under det året, att den endast haft uppdrag med debitering på löpande räkning eller att den haft en total beräknad omsättning som understiger 100 000 kronor. Samtliga summor i tabellen är angivna i miljoner kronor och är avrundade uppåt till närmaste hundratusental kronor. Den högsta beräknade omsättningen för respektive år är angiven med fet stil. Samarbetskonstellationer är inte redovisade. Under 2007

Figur 23. Beslut om skogsbruksåtgärder 2003–2007.

var sju sådana verksamma, av vilka konstellationen med Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen och Riksantikvarieämbetet UV Mitt hade den största beslutade kostnaden på 6,6 miljoner kronor. De övriga samarbetskonstellationerna hade en beslutad kostnad under 500 000 kronor.

2.2 2 kap. 12 och 13 § KML *Skogsbruksåtgärder*

Kommentar – figur 23

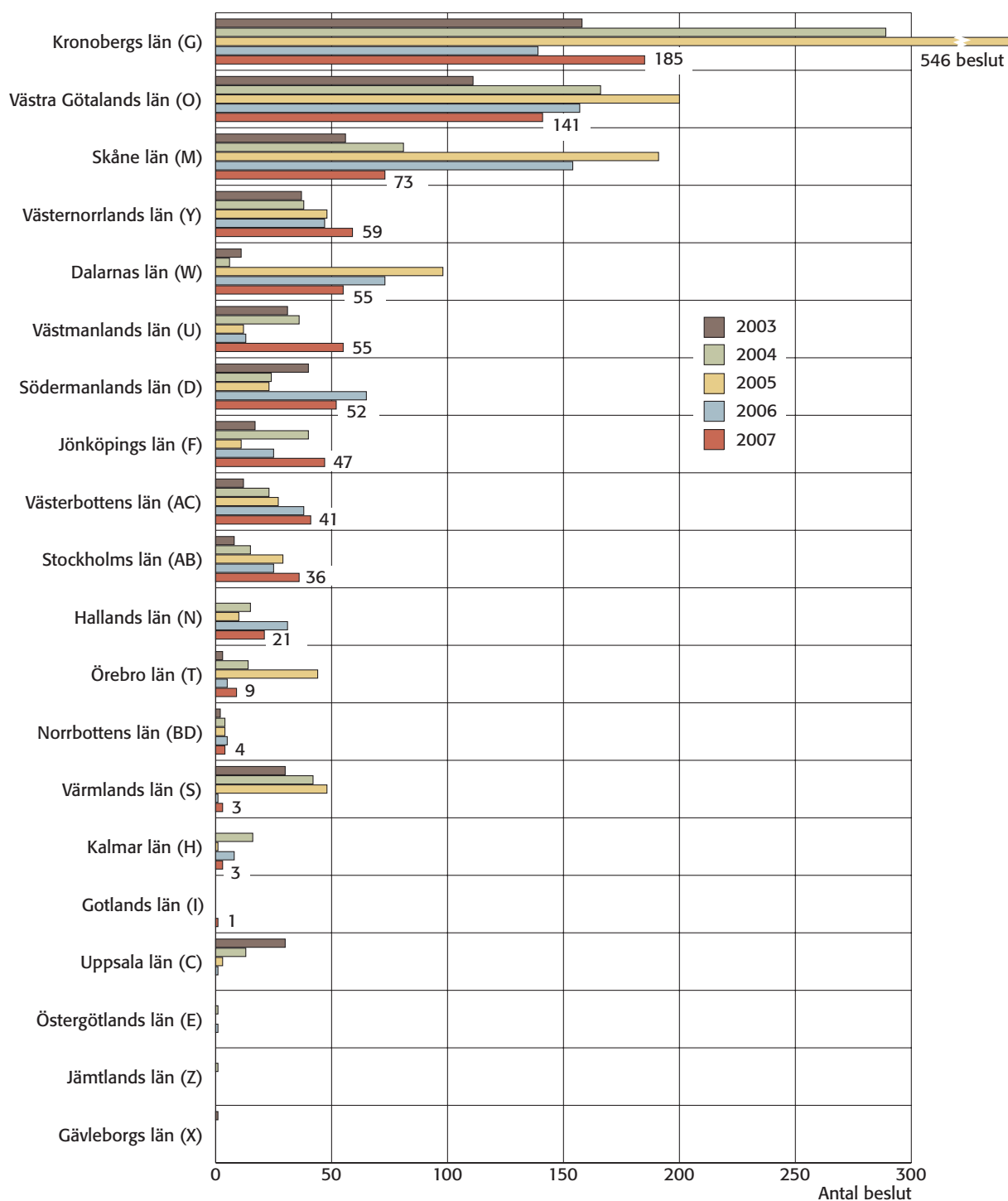
Besluten enligt 2 kap. 12 och 13 § KML som är redovisade i diagrammet ovan fattas i samband med skogsbruksåtgärder och syftar till att ställa villkor om särskilda åtgärder för att bevara fornlämningen. De ingrepp som man har sökt tillstånd för är i huvudsak markberedning och plantering. Antalet beslut av denna typ har varit relativt konstant under perioden 2004–2007 om man bortser från den stora ökningen under 2005 som föranleddes av stormen Gudrun. Noterbart är även att beslutfattandet ökade markant (45 procent) från 2003 till 2004. Få av de redovisade besluten gällde avslag, 2007 och 2006 fattades endast två sådana beslut för respektive år. År 2005 fattades två beslut som gällde både tillstånd och avslag. År 2007 inkom även till Riksantikvarieämbetet 98 meddelanden och yttranden gällande skogsbruksåtgärder från Kronobergs (28), Skåne (44) samt Västernorrlands län (26).

Kulturstubbar kring kolningsgrop för att märka ut fornlämningen och förhindra skador.

Fotograf Anna-Lena Olsson, Riksantikvarieämbetet.

Figur 24. Beslut om skogsbruksåtgärder 2003–2007 fördelade på län.

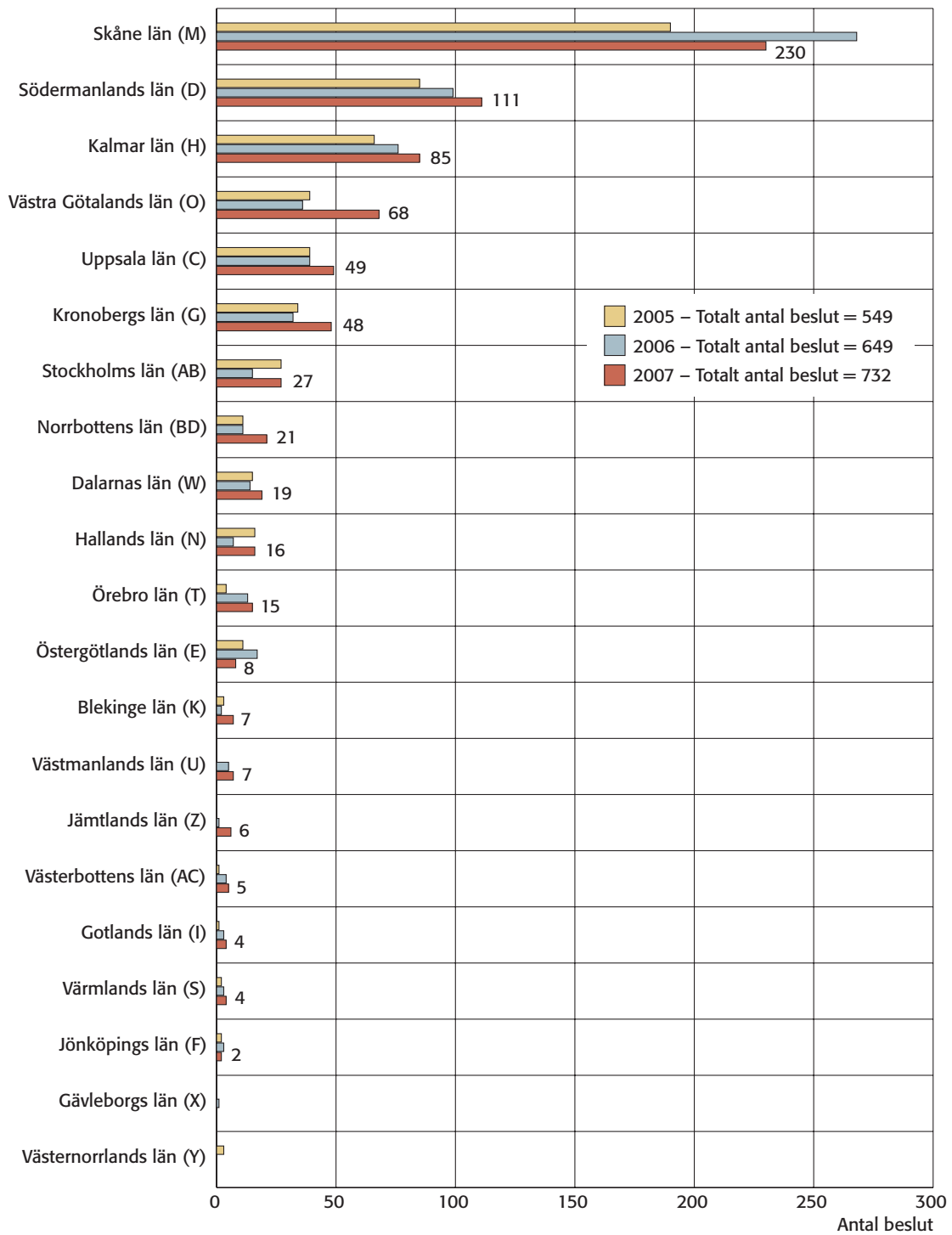

Kommentar – figur 24

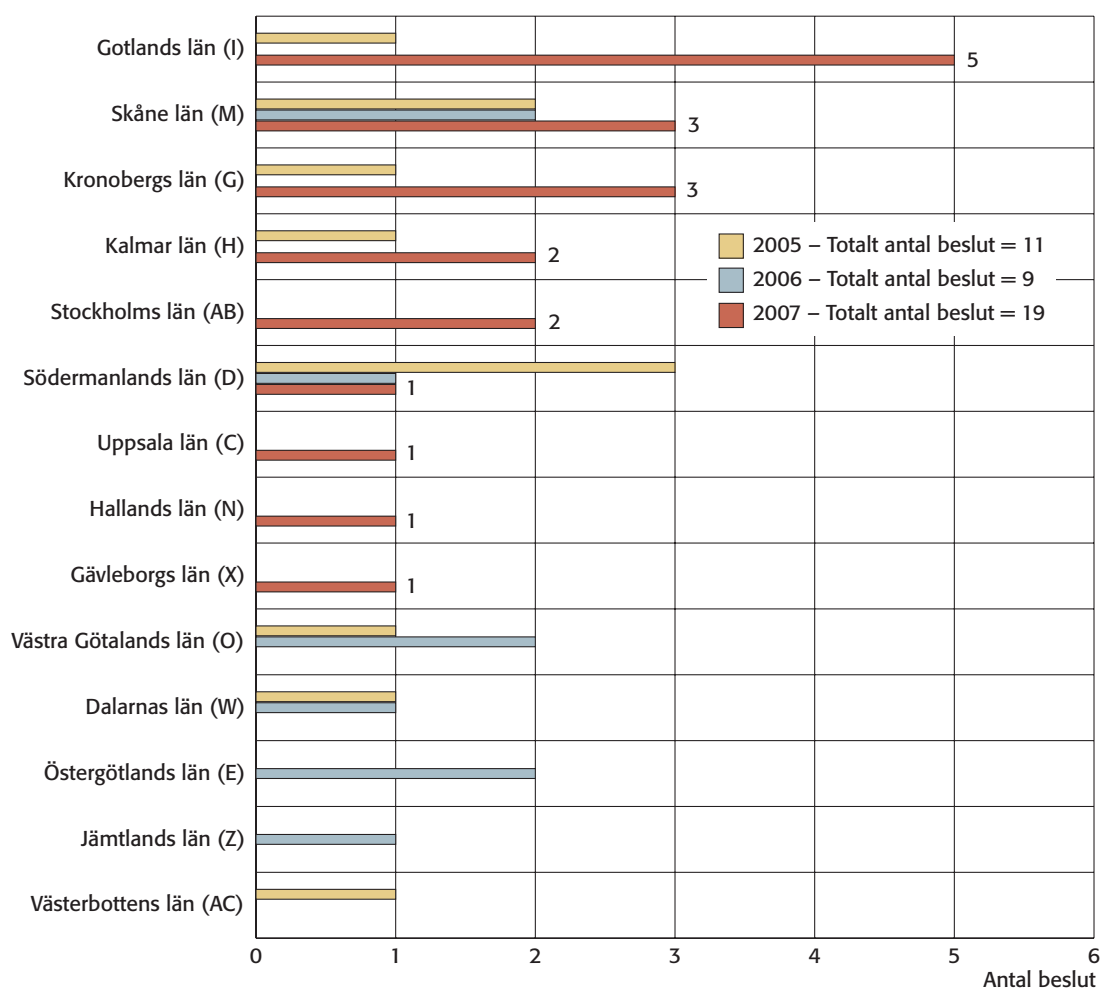
Av diagrammet framgår att Västra Götaland och Kronobergs län fattade i särklass flest beslut om skogsbruksåtgärder under 2007. Blekinge län har inte fattat något beslut om skogsbruksåtgärder under perioden och har därför utelämnats från redovisningen. Att vissa län med stora skogsarealer har fattat få eller inga beslut är

förvånande, men behöver inte innebära att dessa inte hanterat avverkningsärenden på ett tillfredsställande sätt.

Figur 25. Beslut om tillstånd utan villkor om uppdragsarkeologiska insatser 2005–2007 fördelade på län.

Figur 26. Beslut om avslag för tillstånd utan villkor om uppdragsarkeologiska insatser 2005–2007 fördelade på län.

2.3 2 kap. 12 § KML *Tillstånd utan villkor om uppdragsarkeologiska insatser*

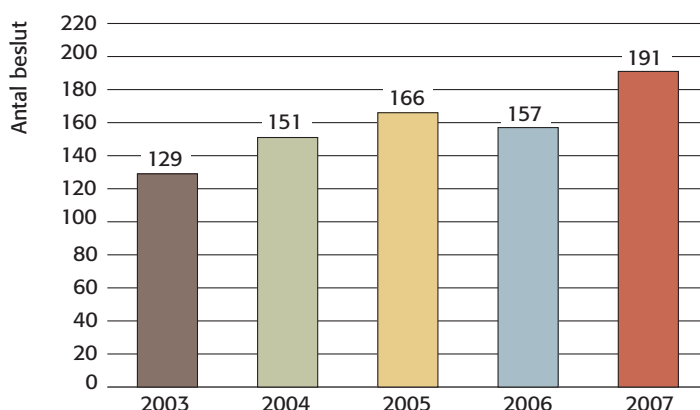
Kommentar – figur 25

En jämförelse mellan detta diagram och den länsvisa fördelningen av det totala antalet beslut enligt 2 kap. KML under 2007 (diagram 4) visar att hälften av alla fattade beslut i Skåne, Södermanland, Kalmar och Uppsala län under 2007 utgjordes av beslut om tillstånd utan villkor om uppdragsarkeologiska insatser. Den motsatta bilden återfinns i Västra Götaland, Stockholms och Östergötlands län, där väldigt få beslut av denna typ fattades i förhållande till det totala antalet beslut enligt 2 kap. KML. Vidare kan även noteras att det totala antalet av denna typ av beslut har ökat med 34 procent mellan åren 2005 och 2007. Markanta ökningar i antalet fattade beslut under 2007 märks bland annat för Västra Götalands, Kronobergs samt Norrbottens län. Beslut om avslag är redovisade i diagram 26. Sex av de i diagrammet redovisade besluten gäller både tillstånd och avslag, två per redovisat år.

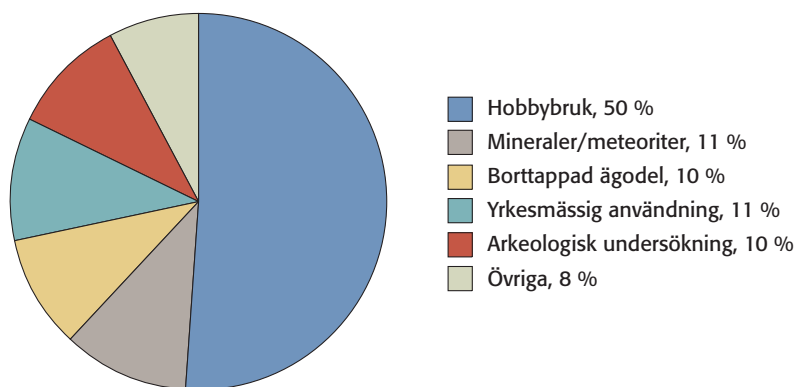
Kommentar – figur 26

Av diagrammet framgår att sju län – Blekinge, Jönköpings, Norrbottens, Värmlands, Västmanlands, Västernorrlands samt Örebro län – inte har fattat något beslut om avslag under treårsperioden. Sex av de redovisade besluten gäller både tillstånd och avslag (se kommentaren till föregående diagram).

Figur 27. Beslut om tillstånd att använda metallsökare 2003–2007.

Figur 28. Beslut om tillstånd att använda metallsökare 2005–2007 procentuellt fördelade på typ av angivet ändamål.

2.4 2 kap. 20 § KML Tillstånd att använda metallsökare

Kommentar – figur 27

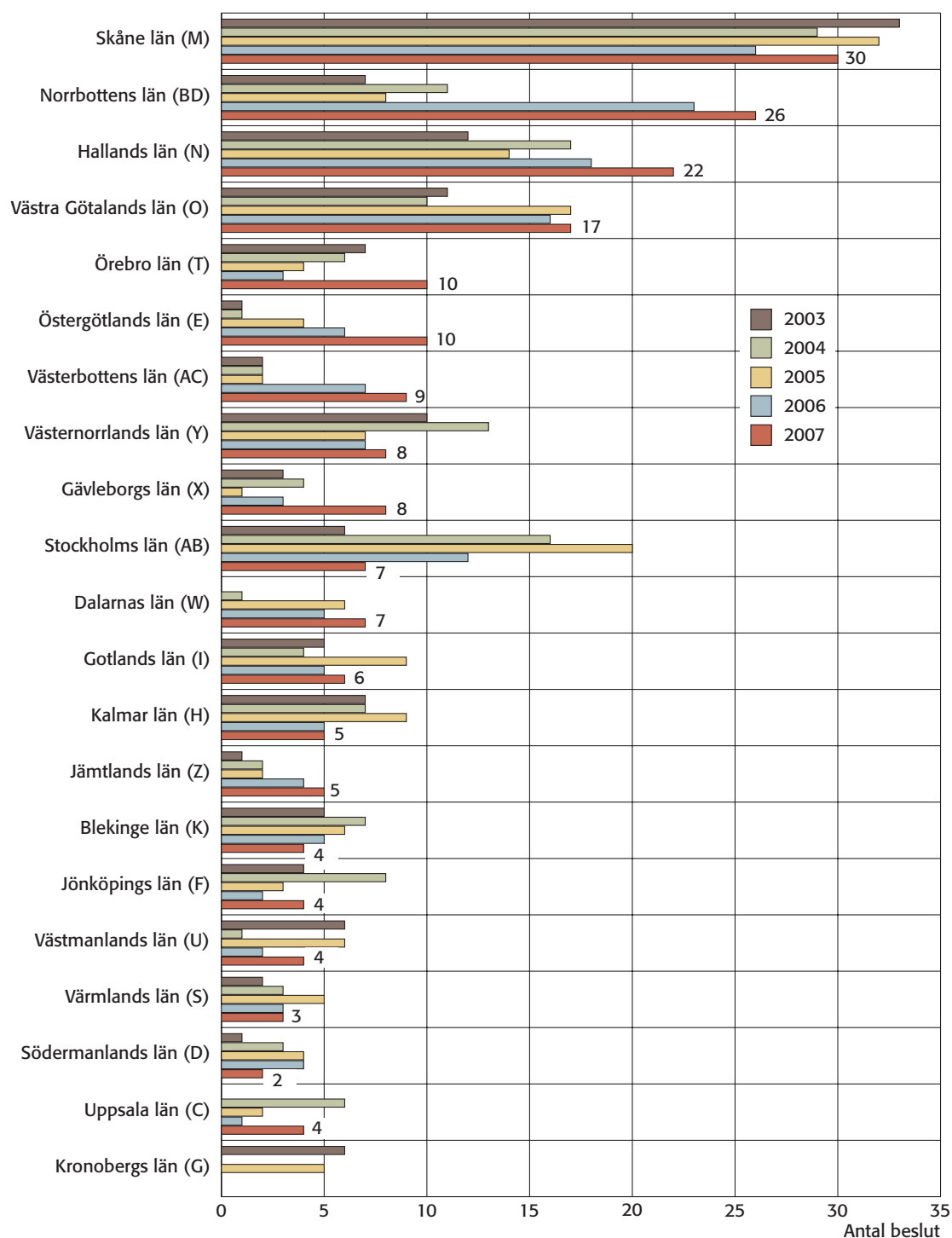
Av diagrammet framgår att antalet beslut om tillstånd att använda metallsökare har ökat med 32 procent under den redovisade femårsperioden. Sju av besluten som fattades 2007 var beslut om avslag och 16 beslut gällde både tillstånd och avslag. 2006 fattades fem beslut om avslag och 30 beslut som gällde både tillstånd och avslag. Motsvarande uppgifter för 2005 är 11 beslut om avslag samt 21 beslut som gällde både tillstånd och avslag. För 2003 och 2004 saknas uppgifter om hur många av besluten som gällde avslag. Besluten som gäller både tillstånd och avslag innehåller formuleringar som "Följande område *undantas* från ansökan".

Kommentar – figur 28

Samtliga beslut där ändamålet varit angivet som hobbybruk eller sökande efter borttappad ägodel har haft privata sökanden. Detta gäller även för en stor andel av besluten

där ändamålet varit att söka efter mineraler eller meteoriter. Av besluten som gäller yrkesmässig användning är sökanden både privat och kommunal. Posten övriga innefattar bland annat beslut med privat sökanden som inte kan inordnas under kategorierna hobbybruk och borttappad ägodel, exempelvis har ändamålet varit att leta efter gränsmarkeringar eller att rensa hästthagar från metallskrot. Om man ser till de enskilda åren av den redovisade perioden är andelen beslut med Hobbybruk som angivet ändamål relativt konstant: 2005 – 58 procent, 2006 – 46 procent samt 2007 – 46 procent. I tre av besluten från 2006 och i nio av besluten från 2007 framgår inte den sökandes ändamål, dessa beslut är inte inräknade i diagrammet. Det kan även noteras att det inte framgår med tydlighet vad som avses med ändamålet hobbybruk i många av besluten. Områden som berörs av denna typ av beslut är dock i huvudsak badstränder, campingplatser och festplatser.

Figur 29. Beslut om tillstånd att använda metallsökare 2003–2007 fördelade på län.

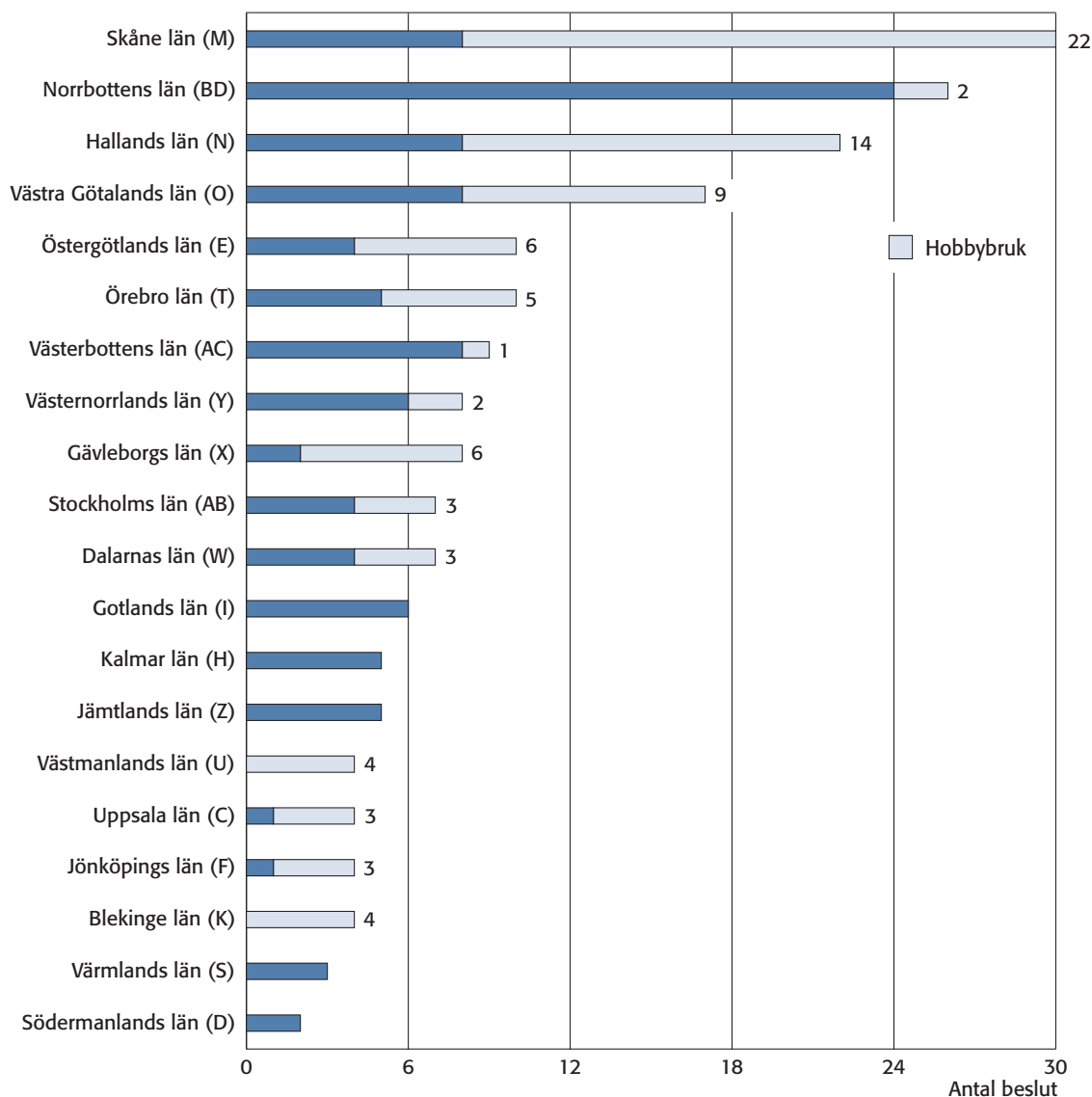

Kommentar – figur 29

Diagrammet visar att fyra län intar en särställning vad gäller antalet fattade beslut under 2007 – Skåne, Norrbottens, Hallands och Västra Götalands län. Den totala ökningen av antalet fattade beslut av denna typ som sker under 2007 går inte att hänföra till ett eller några få län utan måste betraktas som en generell ökning. Det kan noteras att 80 procent av besluten som är fattade i

Norrbottens län under 2007 hade sökande efter mineraler och meteoriter som angivet ändamål. Noterbart är även att det inte fattades några beslut i Kronobergs län under 2007, 2006 och 2004.

Figur 30. Beslut om tillstånd att använda metallsökare 2007 fördelade på län med beslut där ändamålet angivits som Hobbybruk särredovisade.

Kommentar – figur 30

Diagrammet visar att användandet av termen Hobbybruk i besluten varierade starkt under 2007 vid en länsvis jämförelse. I nio län användes termen i över hälften av alla fattade beslut medan den aldrig eller sällan förekom hos åtta län. Kronobergs län har utelämnats från redovisningen då inga beslut fattades där under 2007.

Kommentar – figur 31

Av diagrammet framgår att tillstånd med i genomsnitt längst varaktighet gavs i Östergötlands, Örebro och Skåne län. Den genomsnittliga varaktigheten för samtliga län var 9,5 månader. Kronobergs län har utelämnats från redovisningen då inga beslut fattades där under 2007. Fem län – Gotlands, Kalmar, Jämtlands, Värmlands samt Södermanlands län – är inte redovisade då inga beslut med Hobby-

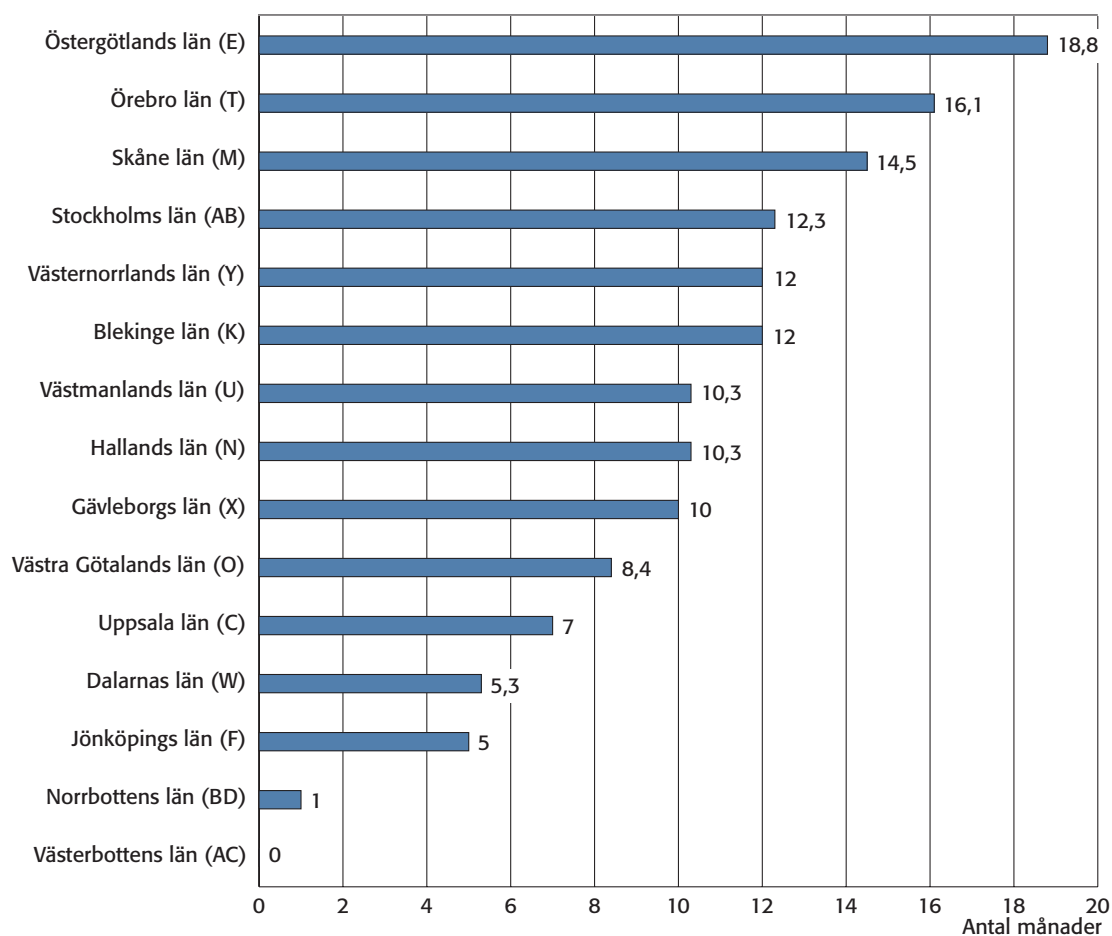
bruk som angivet ändamål fattades. Värdet för Västerbottens län är angivet som 0 då det bygger på endast ett beslut om tillstånd med en varaktighet på endast ett dygn.

**2.5 2 kap. 8 § KML
Forskningsundersökning**

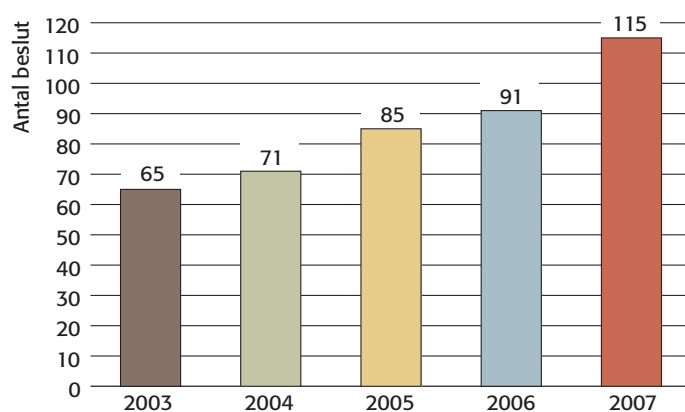
Kommentar – figur 32

Beslut fattade enligt 2 kap. 8 § KML ska avse undersökningar som inte föranleds av arbetsföretag och är i de flesta fall forskningsundersökningar. 41 av besluten som fattades 2007 hade andra incitament än forskning. 37 av dessa var föranledda av skador på fornlämningar som orsakats av naturkrafter, exempelvis stormskador eller

Figur 31. Tillståndens varaktighet för besluten om tillstånd att använda metallsökare 2007 där ändamålet angivits vara Hobbybruk.

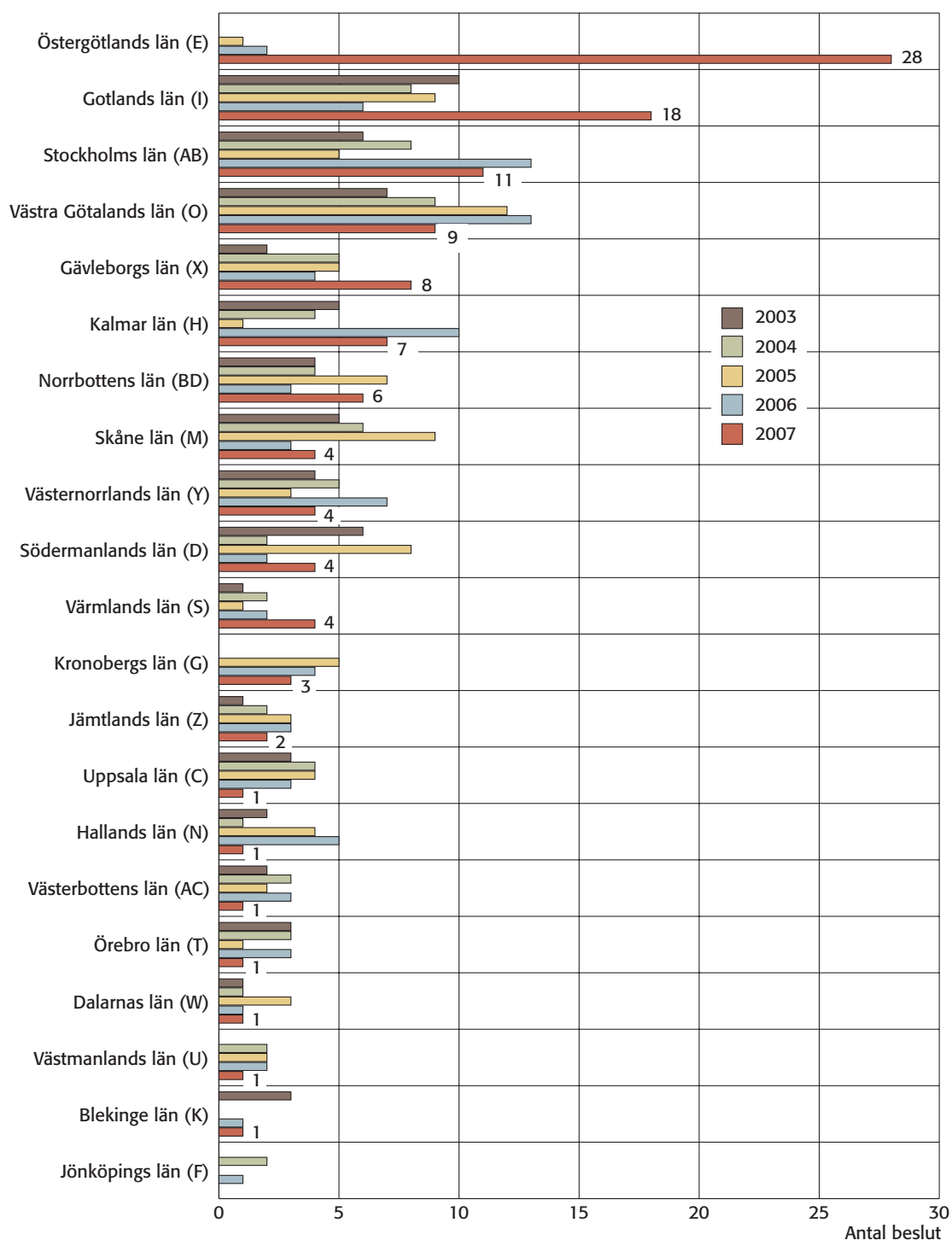
Figur 32. Beslut om forskningsundersökning 2003–2007.

olika typer av erosion. De resterande fyra besluten var föranledda av skador på fornlämningar som uppkommit genom markberedning i samband med föryngring av skogsbestånd. Många av besluten enligt 2 kap. 8 § KML som rör skadade fornlämningar innefattade även åtgärder

enligt 2 kap. 7 § KML för att återställa fornlämningen, dock utan att hänvisning till denna paragraf gjordes.

Figur 33. Beslut om forskningsundersökning 2003–2007 fördelade på län.

Kommentar – figur 33

Diagrammet visar att Gotlands och Östergötlands län fattade i särklass flest beslut under 2007. Samtliga beslut i Östergötlands län gällde antikvariska kontroller av rotvältor på stormskadade gravfält.

Kommentar – figur 34

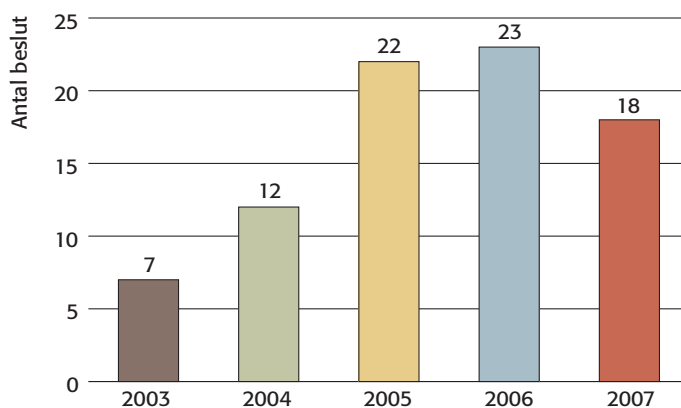
Av tabellen framgår att Östergötlands läns museum blev

berörd av flest antal beslut under 2007, samtliga 28 beslut gällde de ovan nämnda antikvariska kontrollerna på stormskadade gravfält i Östergötlands län. Det kan även noteras att Östergötlands läns museum följs av två universitet och en högskola. 13 samarbetskonstellationer samt de undersökare som endast blivit berörda av ett beslut sammanlagt under den redovisade treårsperioden är inte redovisade.

Figur 34. Beslut om forskningsundersökning 2003–2007 fördelade på enskilda undersökare.

Undersökare	2005	2006	2007	Totalt
Östergötlands läns museum	1	1	28	30
Uppsala universitet	2	2	5	9
Stockholms universitet	4	7	4	15
Högskolan på Gotland	5	2	4	11
Lunds universitet	4	3	3	10
Länsmuseet Gävleborg	3	3	3	9
Silverbuseet	4	1	3	8
Länsmuseet Västernorrland	2	3	3	8
Bohusläns museum	2	2	3	7
Mitthögskolan	1	1	3	5
Värmlands museum	–	2	3	5
Göteborgs universitet	5	4	2	11
Kalmar läns museum	3	5	2	10
Västergötlands museum	5	3	2	10
Jämtlands länsmuseum	2	3	2	7
Högskolan i Kalmar	2	2	2	6
Sjöhistoriska museet	1	2	2	5
Umeå universitet	1	2	2	5
Vänernuseet	1	2	2	5
Länsmuseet på Gotland	2	–	2	4
Smålands museum	–	1	2	3
Jan Peder Lamm	–	–	2	3
Projektet Mästerby 1361	–	1	2	3
Ekonomisk kontinuitet från vikingatid till nyare tid	–	–	2	2
Stigfinnaren	–	–	2	2
Södertörns högskola	5	4	1	10
Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen	–	1	1	2
Arkeologacentrum	1	2	1	4
Norrbottnens museum	2	–	1	3
Stiftelsen Vuollerim 6000	1	1	1	3
Sörmlands museum	1	1	1	3
Stockholms läns museum	–	2	1	3
Lödöse museum	–	1	1	2
Botark	–	1	1	2
RAÅ UV Mitt	1	–	1	2
Varbergs fornminnesförening	–	1	1	2
Upplandsmuseet	–	1	1	2
Syddansk universitet	1	–	1	2
Västerbottens museum	1	2	–	3
Landsantikvarien vid Hallands läns museer	2	–	–	2
Riksantikvarieämbetet AT	–	2	–	2
RAÅ UV Bergslagen	–	2	–	2
Trullhalsarprojektet	1	1	–	2
RAÅ UV Väst	2	–	–	2
SAU	2	–	–	2
Västmanlands läns museum	2	–	–	2

Figur 35. Beslut om vård och skydd 2003–2007.

2.6 2 kap. 7 § KML *Vård och skydd av fornlämning*

Kommentar – figur 35

Av diagrammet framgår att denna typ av beslut har ökat under de senaste tre åren av den redovisade femårsperioden. Det rör sig dock om väldigt få beslut totalt sett. Av de 18 beslut som fattades under 2007 rörde sex olika vårdåtgärder på hållristningar, vägmärken och liljestenar. Vidare gällde tre beslut renoveringsarbeten på kyrko- och

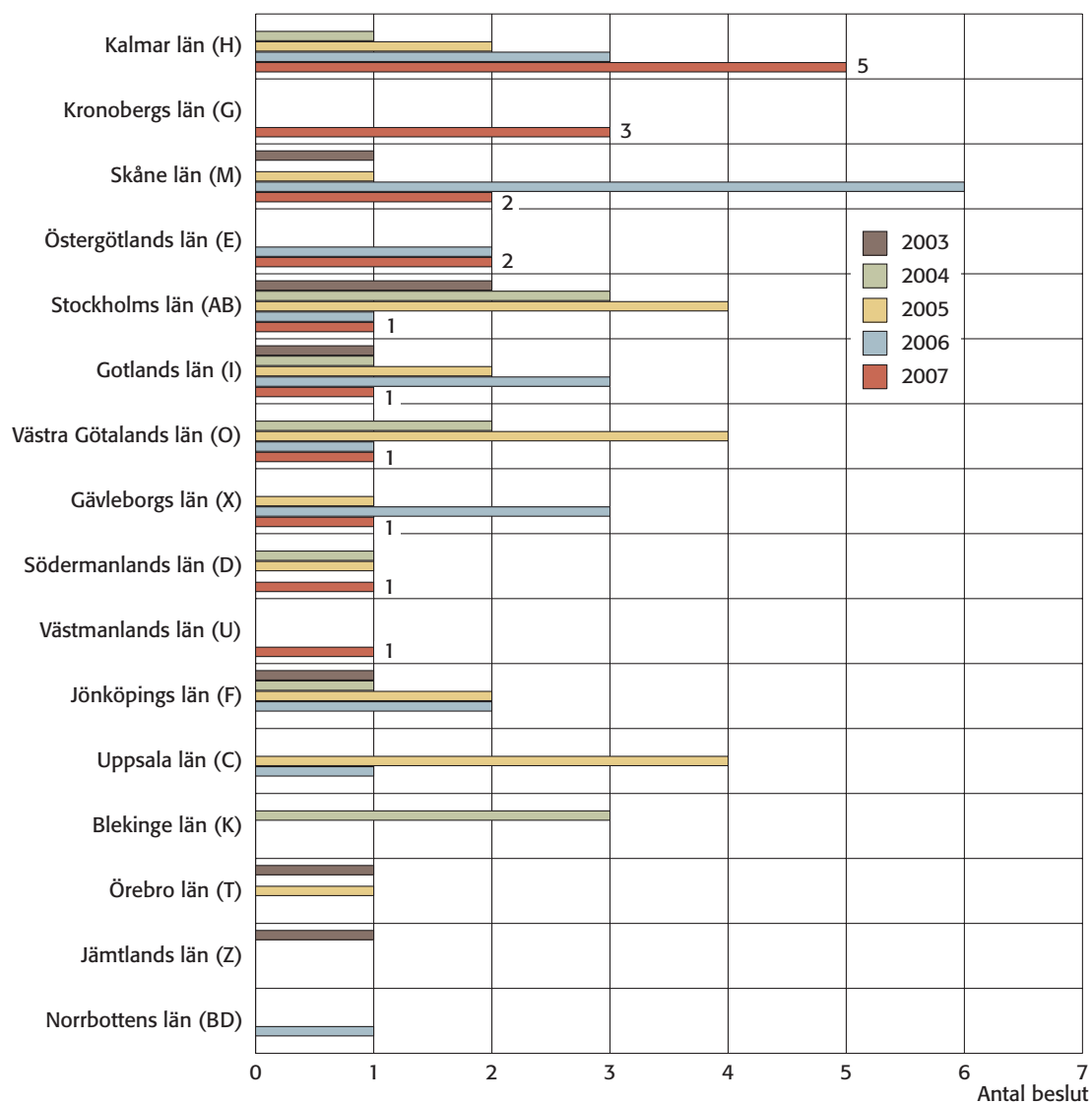
kapellruiner och fattades i Kalmar län. Tre beslut, som fattades i Kronobergs län, gällde återställande av stormskadade gravfält. Många av besluten enligt 2 kap. 7 § KML innefattade även åtgärder enligt 2 kap. 8 § KML, dock utan att hänvisning till denna paragraf gjordes. Exempelvis gällde dessa beslut arkeologiska undersökningar i samband med återställande av stormskadade gravfält.

Vårdat gravfält.

Fotograf Anna-Lena Olsson, Riksantikvarieämbetet.

Figur 36. Beslut om vård och skydd 2003–2007 fördelade på län.

Kommentar – figur 36

Av diagrammet framgår att de flesta av besluten från 2007 fattades i Kalmar län. Då det rör sig om väldigt få beslut totalt sett är det inte möjligt att utläsa eventuella trender över tid. Noterbart är dock att fem län inte har fattat något beslut enligt 2 kap. 7 § KML under den redovisade femårsperioden – Dalarnas län, Hallands län, Värmlands län, Västerbottens län samt Västernorrlands län.

3. Beslut enligt 3 kap. KML

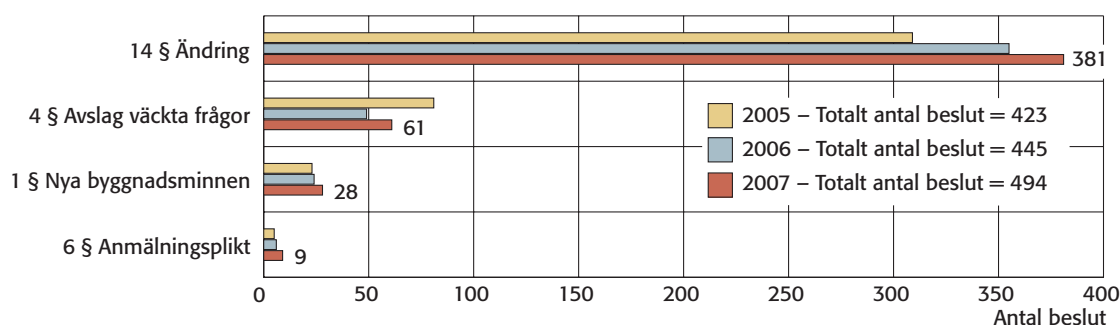
För 3 kap. KML har vi i år valt att inte ge en detaljerad redovisning av de åtgärder som tillståndsbesluten syftar till då en noggrann redovisning av dessa finns i föregående års statistikrapporter. Bilden för 2007 stämmer väl med dessa år. Ett större utrymme har i stället getts att redovisa ändringarna i relation till det aktuella beståndet av byggnadsminnen. En närmare belysning ges även av vilka kategorier av byggnadsminnen som ändrats utifrån den indelning som används i Bebyggelseregistret. Vid redovisningen av beslut med antikvarisk medverkan för tillståndsbeslut enligt 3 kap. KML har posten ”Antikvarisk medverkan med specifikation” tagits bort detta år. Anledningen till detta är att det visat sig vara svårt att dra en gräns mellan vilka beslut som har respektive saknar en sådan specifikation. I stället har vi valt att begränsa redovisningen till beslut med respektive utan antikvarisk medverkan. Beslut där den antikvariska kontrollanten blivit utpekad av länsstyrelsen kommenteras men ges ingen noggrann redovisning, då det i många fall varit svårt att avgöra var gränsen går mellan rekommendation och villkor om kontroll. Vidare har uppgifter om antalet anmälningar av väckt fråga enligt 3 kap. 4 § KML utelämnats i årets

rapport. Dessa uppgifter måste betraktas som osäkra då det inte finns krav enligt KML eller förordningen om kulturminnen att länsstyrelsen ska redovisa inkomna anmälningar för Riksantikvarieämbetet. Uppgifter om antalet anmälda väckta frågor kommer dock att kommenteras i korthet under diagrammet som redovisar antal beslut om avslag av väckt fråga enligt 3 kap. 4 § KML. Om inte annat anges är ordningen i samtliga diagram fallande med sortering efter flest antal byggnadsminnen eller flest antal fattade beslut.

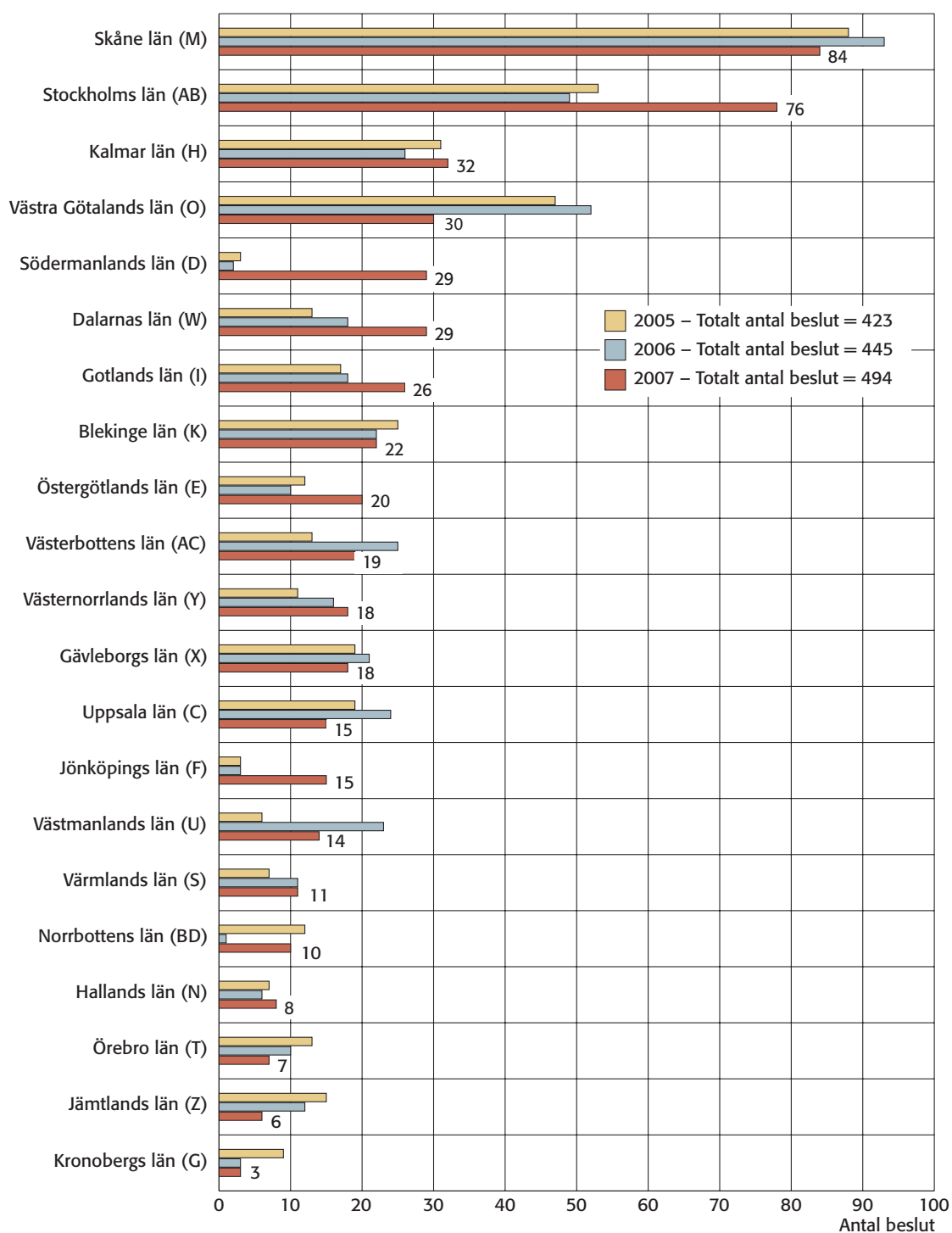
Kommentar – figur 37

Av diagrammet följer att det totala antalet beslut har ökat lite varje år, framför allt gäller detta beslut om tillstånd enligt 3 kap. 14 § KML. Till skillnad från förra årets statistikrapport är besluten om avslag enligt 3 kap. 14 § KML inte särredovisade i diagrammet utan ingår i stapeln ”14 § Ändring”. De övriga 15 beslut som fattades under 2007 är inte redovisade men är inräknade i totalsumman. Ytterligare uppgifter kring dessa beslut framgår i avsnittet *Övriga beslut enligt 3 kap. KML under 2007* på sidan 54.

Figur 37. Beslut enligt 3 kap. KML 2005–2007 fördelade på paragrafer.

Figur 38. Beslut enligt 3 kap. KML 2005–2007 fördelade på län.

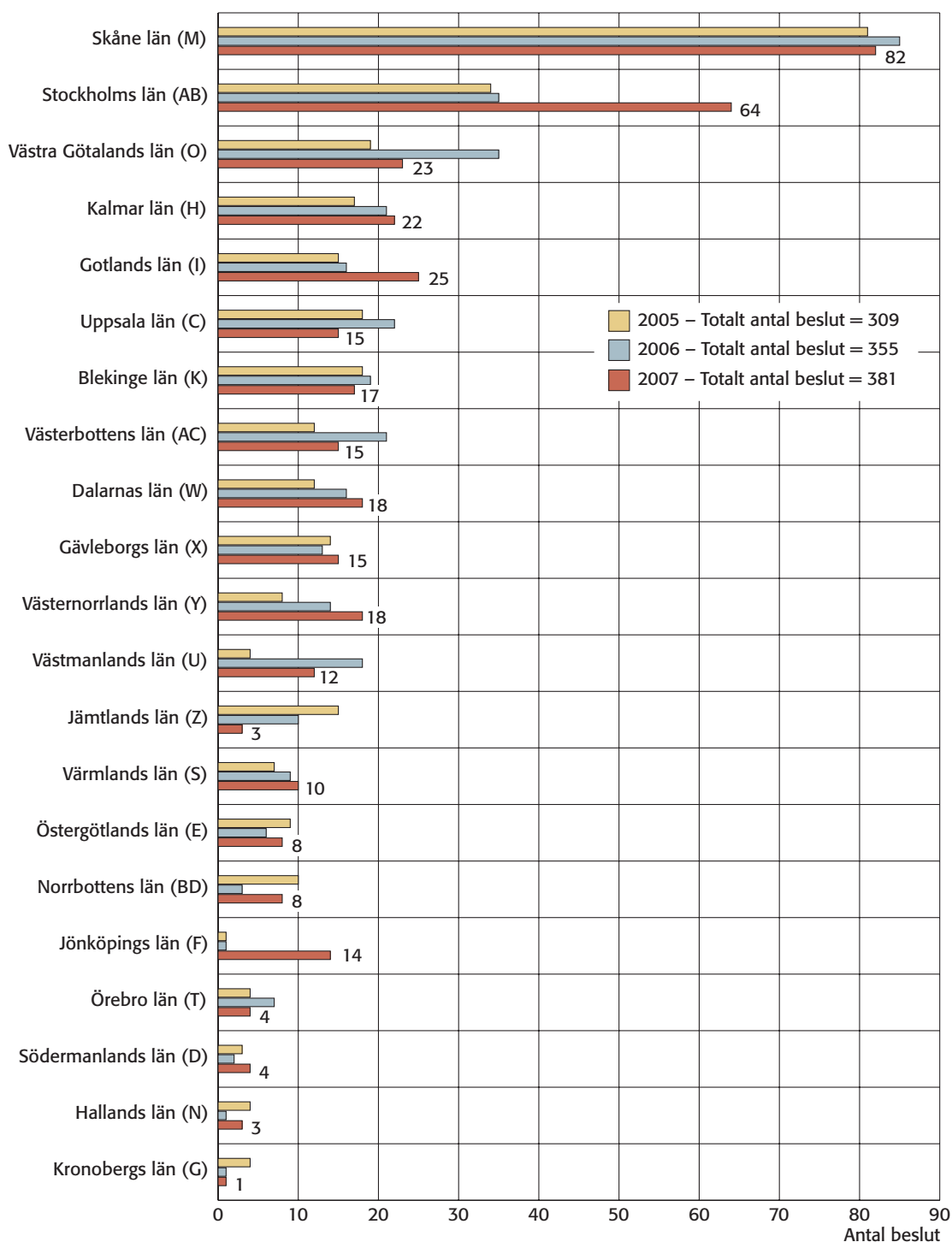

Kommentar – figur 38

Diagrammet visar fördelningen av antal beslut i respektive län mellan åren 2005–2007. Uppgången för Stockholms och Jönköpings län 2007 återspeglar främst ett ökat antal beslut om ändring enligt 3 kap. 14 § KML, medan ökningen för Södermanlands län främst gäller avslag av väckt fråga om byggnadsminnesförklaring. Dalarnas län inrättade åtta byggnadsminnen detta år vilket delvis

förklarar ökningen i länet. I Västra Götalands län sker en markant minskning av antalet fattade beslut under 2007 jämfört med de två föregående åren. Riksantikvarie-ämbetet bedömer att siffrorna speglar de behov och förväntningar som ställs på länsstyrelserna gällande hanteringen av byggnadsminnena, men att även personalresurser och egna satsningar på vissa typer av ärenden vissa år har haft betydelse.

Figur 39. Beslut enligt 3 kap. 14 § KML 2005–2007 fördelade på län.

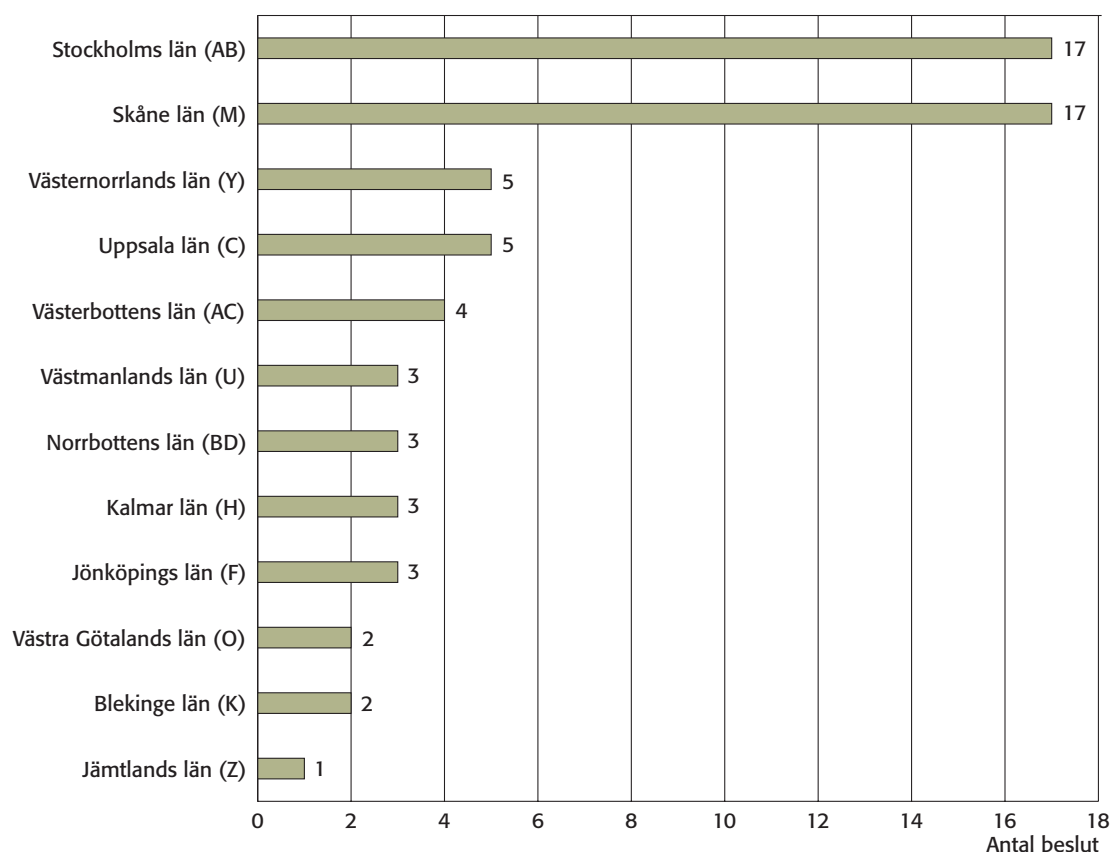
3.1 3 kap. 14 § KML Ändring

Kommentar – figur 39

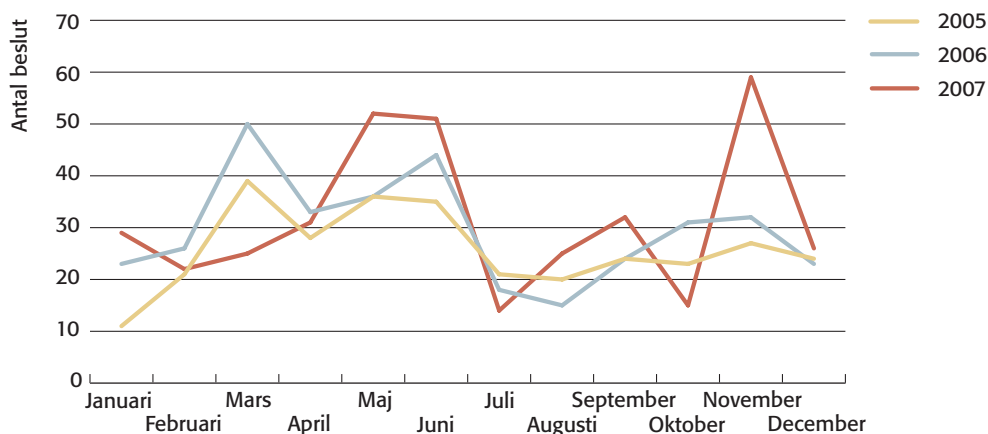
Diagrammet visar antal beslut om ändring enligt 3 kap. 14 § KML 2005–2007. De åtgärder man har sökt tillstånd för 2007 är i huvudsak samma under 2006 (se föregående års statistikrapport). Främst handlar det om åtgärder på fasad

och åtgärder på dörrar och fönster. Tekniska installationer och ytskikt är de inre åtgärder som förekommer mest. Stockholms, Jönköpings, och i viss mån Gotlands län uppvisar en betydande ökning av antalet ärenden 2007 jämfört de två föregående åren. Västmanlands län uppvisar också en ökning jämfört de två senaste åren med 2005. Jämtlands län uppvisar en tydlig minskning av antalet fattade beslut om man jämför 2007 med de två föregående åren.

Figur 40. Beslut om avslag enligt 3 kap. 14 § KML 2005–2007 fördelade på län.

Figur 41. Beslut enligt 3 kap. 14 § KML 2005–2007 fördelade på månad.

Kommentar – figur 40

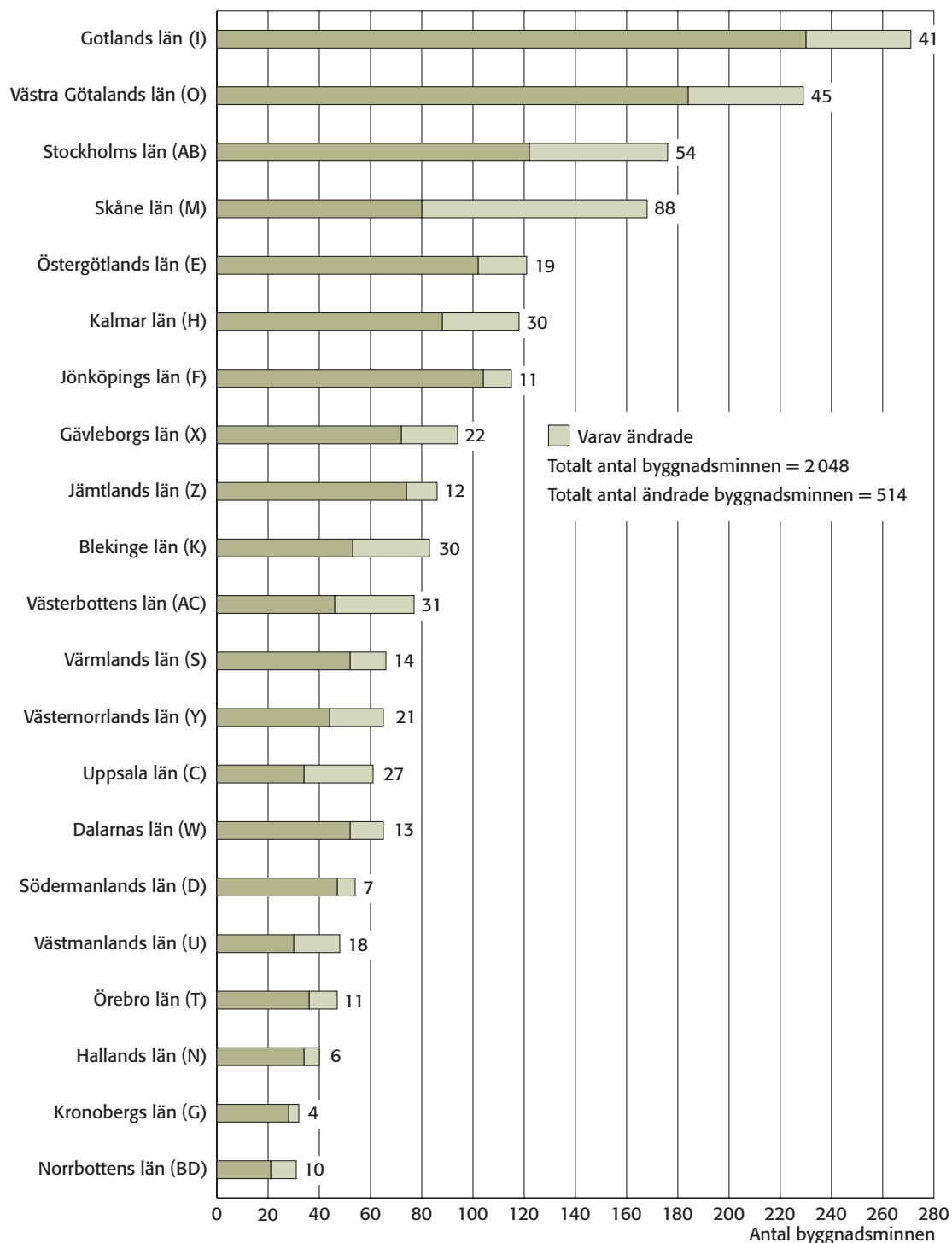
Diagrammet visar de avslagsbeslut som fattats på ansökan om ändring av byggnadsminne enligt 3 kap. 14 § KML för åren 2005–2007. Av besluten gällde 27 både tillstånd och avslag av föreslagna åtgärder. Samtliga 65 redovisade beslut är även inräknade i föregående diagram som redogör för det totala antalet beslut enligt 3 kap. 14 § KML mellan åren 2005 och 2007. Noterbart är att nio län

inte har fattat några avslagsbeslut under den redovisade perioden. Anledningen är troligen att länsstyrelsen haft möjlighet att samråda om lämpliga åtgärder innan ansökan om tillstånd inlämnats.

Kommentar – figur 41

Fördelningen månadsvis av antalet beslut framgår av diagrammet. År 2005 och 2006 har en förhållandevis

Figur 42. Det totala antalet byggnadsminnen fördelade på län med det antal som ändrats 2005–2007 särredovisade.

likartad fördelning av de fattade besluten under året medan bilden för 2007 avviker något. Framför allt märks under detta år en kraftig uppgång av antalet fattade beslut i november. De sistnämnda besluten är fördelade på flera länsstyrelser och inget speciellt mönster går att finna som eventuellt skulle kunna förklara uppgången.

Kommentar – figur 42

Diagrammet visar hur stor del av det totala antalet byggnadsminnen som ändrats mellan åren 2005 och 2007. Under perioden har 514 byggnadsminnen ändrats vilket motsvarar 25 procent av det totala beståndet av byggnadsminnen. Motsvarande siffra för de enskilda åren är 2005 – 11 procent, 2006 – 12 procent samt 2007 – 12 procent. De län som har ändrat störst andel av sina byggnadsminnen

Figur 43. Byggnadsminnen berörda av flest beslut om ändring enligt 3 kap. 14 § KML 2005–2007.

Objektnamn	Län	Kommun	Antal beslut
F.d. I 13, Dalregementet	Dalarnas län	Falun	19
Malmö centralstation	Skåne län	Malmö	15
Falu gruva	Dalarnas län	Falun	12
Malmö stadsteater	Skåne län	Malmö	12
Ljungbyhed	Skåne län	Klippan	9
Stockholms centralposthus	Stockholms län	Stockholm	8
Ronneby brunn	Blekinge län	Ronneby	8
Södra kasern	Skåne län	Kristianstad	8
Tuna nämndemansgård	Skåne län	Landskrona	8
Helsingborgs konserthus	Skåne län	Helsingborg	8
Mössebergs kuranstalt	Västra Götalands län	Falköping	7
Lövsta bruk	Uppsala län	Tierp	7
Helsingborgs rådhus	Skåne län	Helsingborg	7
Engsö slott	Västmanlands län	Västerås	7
Kyrkeby gård	Kalmar län	Emmaboda	7
Himmelstorpsgården	Skåne län	Höganäs	6
Bondrumsgården	Skåne län	Tomelilla	6
Stenegården	Gävleborgs län	Ljusdal	6
Länsfängelset i Gävle	Gävleborgs län	Gävle	6
Alnarpsgården	Skåne län	Lomma	6
Tyghuset	Skåne län	Kristianstad	6
Sjöfartsmuseet	Kalmar län	Kalmar	6
Kungliga myntet	Stockholms län	Stockholm	6
Stockholms centralstation	Stockholms län	Stockholm	6

under perioden är Skåne (52 procent), Uppsala (44 procent) samt Västerbottens län (40 procent). Minst andel byggnadsminnen har ändrats i Jönköping (10 procent), Kronobergs (13 procent) och Södermanlands län (13 procent). Det ska understrykas att uppgifterna bygger på samtliga beslut om ändring, följaktligen inbegrips mindre ändringar som inte nämnvärt påverkar byggnadsminnet såväl som mer omfattande förändringar och tillbyggnader. Det ska också noteras att ett byggnadsminne på Gotland omfattar 84 fastigheter men räknas som ett byggnadsminne i diagrammet då det omfattas av ett enda beslut. Ett av besluten från 2006 rör byggnadsminnet Ronneby brunn i Blekinge län men är fattat av länsstyrelsen i Kalmar län, detta beslut är inte inräknat i diagrammet.

Kommentar – figur 43

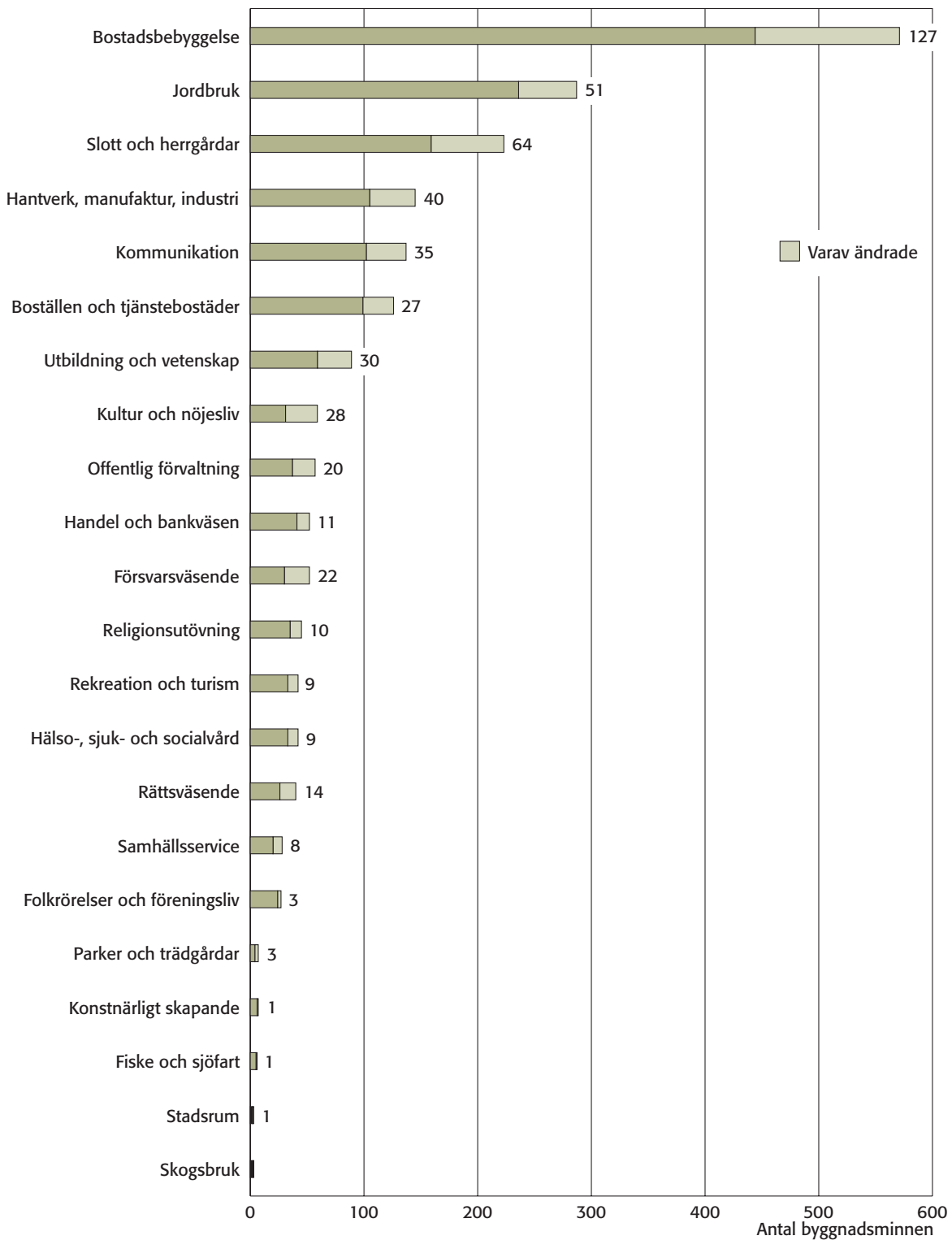
Vissa byggnadsminnen i tabellen omfattar många byggnader, till exempel f.d. I 13 och Falu gruva i Dalarnas län samt Ljungbyhed i Skånes län, vilket kan vara en förklaring till att många beslut om ändring har fattas. En

annan förklaring kan också vara att nästan samtliga byggnadsminnen i tabellen är offentliga miljöer för vilka det ställs större krav på förändring än för privata byggnadsminnen. Det är också värt att uppmärksamma att nästan hälften av alla byggnadsminnen i tabellen (10 stycken) är före detta statliga byggnadsminnen. Slutligen bör även nämnas att det utöver de redovisade besluten som rör Ronneby brunn även har fattats fem beslut som rörde Ronneby brunnsplan. Båda dessa räknas dock som separata byggnadsminnen om man ser till beslutet om byggnadsminnesförklaring.

Kommentar – figur 44

Diagrammet, sidan 44, visar vilka kategorier av byggnadsminnen som har ändrats mest under den redovisade perioden. De mest ändrade kategorierna är: Kultur och nöjesliv (49 procent), Försvarsväsende (44 procent) och Rättsväsende (38 procent). En tredjedel av de förstnämnda finns i Stockholms och Skåne län, övriga är fördelade på 14 län. Drygt hälften av de byggnadsminnen tillhörande kategorin Försvarsväsende som har ändrats

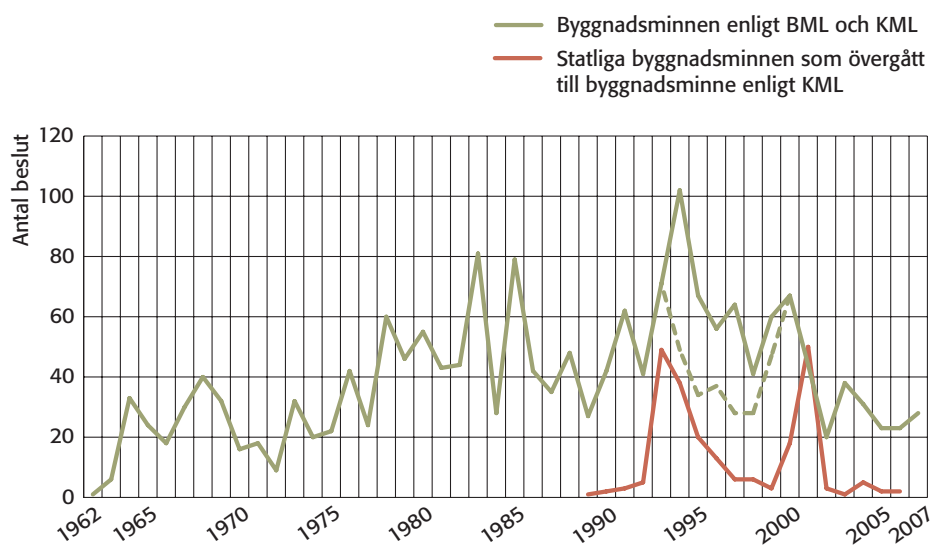
Figur 44. Det totala antalet byggnadsminnen fördelade på kategorier med det antal som har ändrats 2005–2007 särredovisade.

under perioden återfinns i Skåne samt Blekinge län. De kategorier som har ändrats minst är: Folkrörelser och föreningsliv (11 procent), Jordbruk (18 procent) och Rekreation och turism (21 procent). Endast tre byggnads-

minnen har ändrats ur den förstnämnda kategorin, detta i Dalarnas, Gotlands samt Västernorrlands län. Drygt en tredjedel av de byggnadsminnen som ändrats tillhörande kategorin Jordbruk återfinns i Skåne län.

Figur 45. Beslut om byggnadsminnesförklaring enligt BML och KML 1960–2008.

Kommentar – figur 45

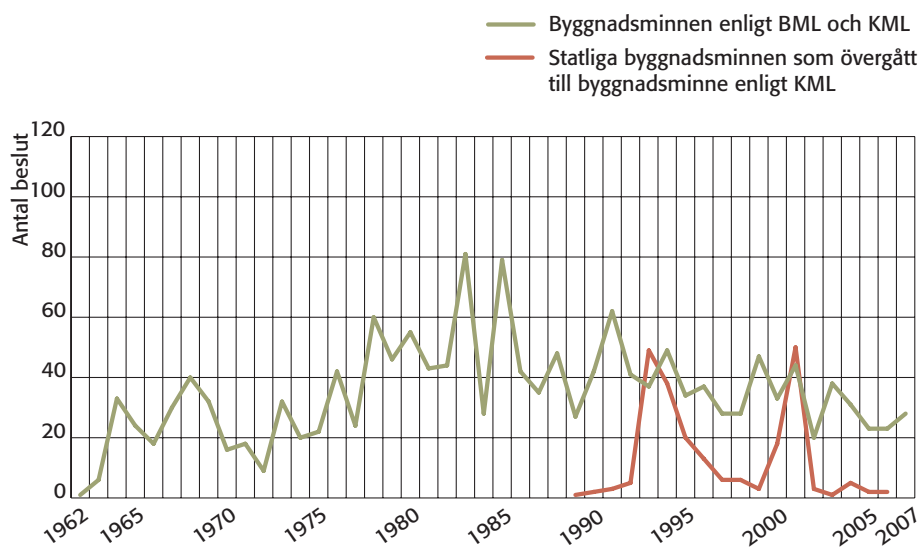
Diagrammet och de fyra följande vill visa på förhållandet mellan byggnadsminnenas tillkomsttid och i vilken grad de ändras. Därför har diagrammen som visar vilka år de olika byggnadsminnena tillkom tagits med. Efter inrättandet av byggnadsminneslagen (BML) år 1960 ökade beslutsfattandet fram till 1968 för att sedan minska fram till 1972. En stor andel av de byggnadsminnen som inrättades på 1960-talet var redan skyddade och förtecknade enligt lagen (1942:354) om skydd för kulturhistoriskt märkliga byggnader som föregick BML. Efter 1972 märks en successiv ökning i antalet fattade beslut fram till mitten av 1980-talet även om en markant nedgång märks för 1984. Länsantikvariereformen som genomfördes 1976 och innebar en decentralisering av beslutsfattandet enligt BML ledde fram till en ökning av beslut under senare delen av 1970-talet. Nedgången under slutet av 1960-talet kan möjligen återspegla en sorts "mättnad" medan ökningen efter 1972 kanske är ett resultat av ökad aktivitet från Riksantikvarieämbetets sida inför länsantikvariereformen samt en entusiasm från länsstyrelsens sida med anledning av den nyinrättade beslutsrätten. Ett mycket stort antal byggnadsminnen inrättas på Gotland från mitten fram till slutet av 1990-talet (167 beslut mellan 1994–1999), flertalet av dessa beslut rör Visby och fattades med anledning av att staden 1995 upptogs på Unescos lista över världsarv. Den streckade linjen i diagrammet visar antalet beslut om byggnadsminnesförklaring om man bortser från dessa 167 gotländska beslut. Slutsatsen blir att den uppgång som märks i antalet fattade beslut under

1990-talet är helt beroende av de byggnadsminnen som inrättas på Gotland under denna period. Om man bortser från dessa är nivån under 1990-talet ungefär den samma som för 1980-talet. Skärskådar man de enskilda åren har beslutsfattandet under 1980-talet en jämnare fördelning mellan länen än vad som är fallet under 1990-talet då det i högre utsträckning är enskilda län som inrättar många nya byggnadsminnen. Vid sidan av aktiviteten på Gotland inrättas exempelvis 32 byggnadsminnen i Eksjö kommun under 1993 vilket utgör 45 procent av alla byggnadsminnen som inrättades det året. Vidare fattades hälften av alla beslut under år 2000 av Gävleborgs (16) och Jämtlands län (18). I diagram 46, sidan 46, är dessa beslut inte inkluderade.

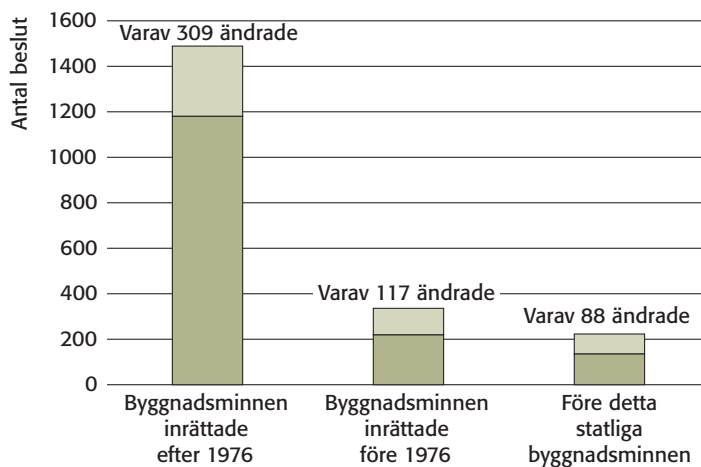
Kommentar – figur 46

Diagrammet, sidan 46, visar utvecklingen om man bortser från de enstaka län som fattade väldigt många av besluten under 1990-talet. Den nedgång i antalet fattade beslut som märks efter år 2000 i föregående diagram blir därmed inte lika dramatisk. De båda diagrammen tillsammans visar att det generellt sett sker en gradvis nedgång i antalet inrättade byggnadsminnen efter mitten på 1980-talet som delvis har uppvägs av en hög aktivitet från enstaka län. En mycket stor andel av de byggnadsminnen som tillkommer under 1990-talet och under de första åren på 2000-talet beror på bolagiseringen av statens fastighetsinnehav. Då dessa inte har tillkommit på initiativ av länsstyrelsen har de redovisats separat i diagram 45 och 46. Innan KML infördes hade staten överlåtit ett antal

Figur 46. Beslut om byggnadsminnesförklaring enligt BML och KML 1960–2008.

Figur 47. Det totala antalet byggnadsminnen fördelade på tillkomstperiod med det antal som ändrades 2005–2007 särredovisade.

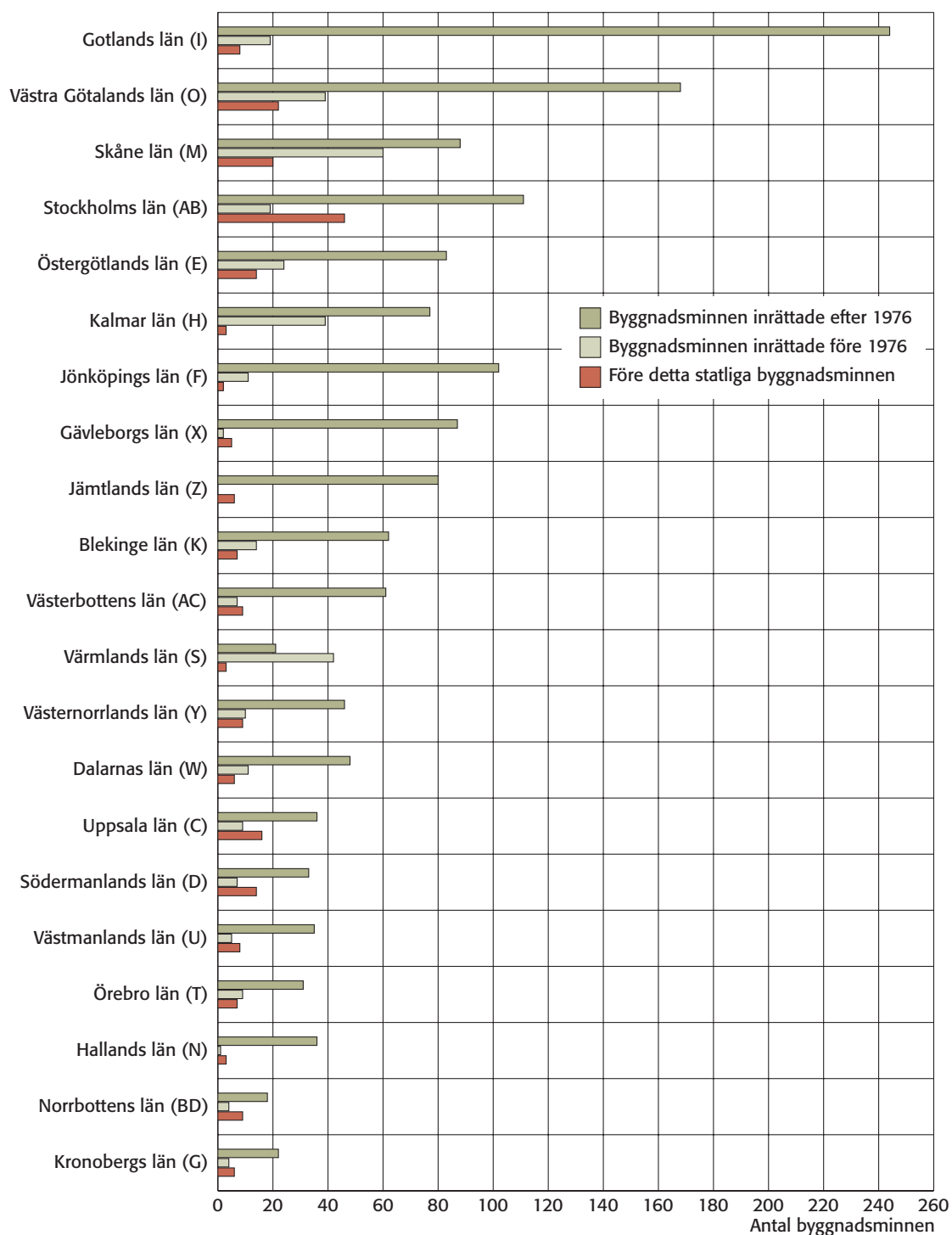

byggnadsminnen i privat ägo. Då den ”automatik” som i dag finns mellan KML och förordningen om statliga byggnadsminnen inte fanns uppställdes ofta villkor i regeringens beslut att anläggningen skulle ges ett skydd som byggnadsminne enligt BML. Detta förfarande tog i de allra flesta fall ganska lång tid, fortfarande finns några fall som inte lett till beslut. Dessa är redovisade i diagrammen som nytt byggnadsminne enligt KML och inte som de har övergått från statligt byggnadsminne till byggnadsminne enligt KML.

Kommentar – figur 47

Av diagrammet framgår att andelen byggnadsminnen som ändrats ur gruppen som inrättats efter 1976 (21 procent) är mindre än de som inrättats före 1976 (35 procent) och de före detta statliga byggnadsminnena (39 procent).

Figur 48. Det totala antalet byggnadsminnen fördelade på län och tillkomstperiod.

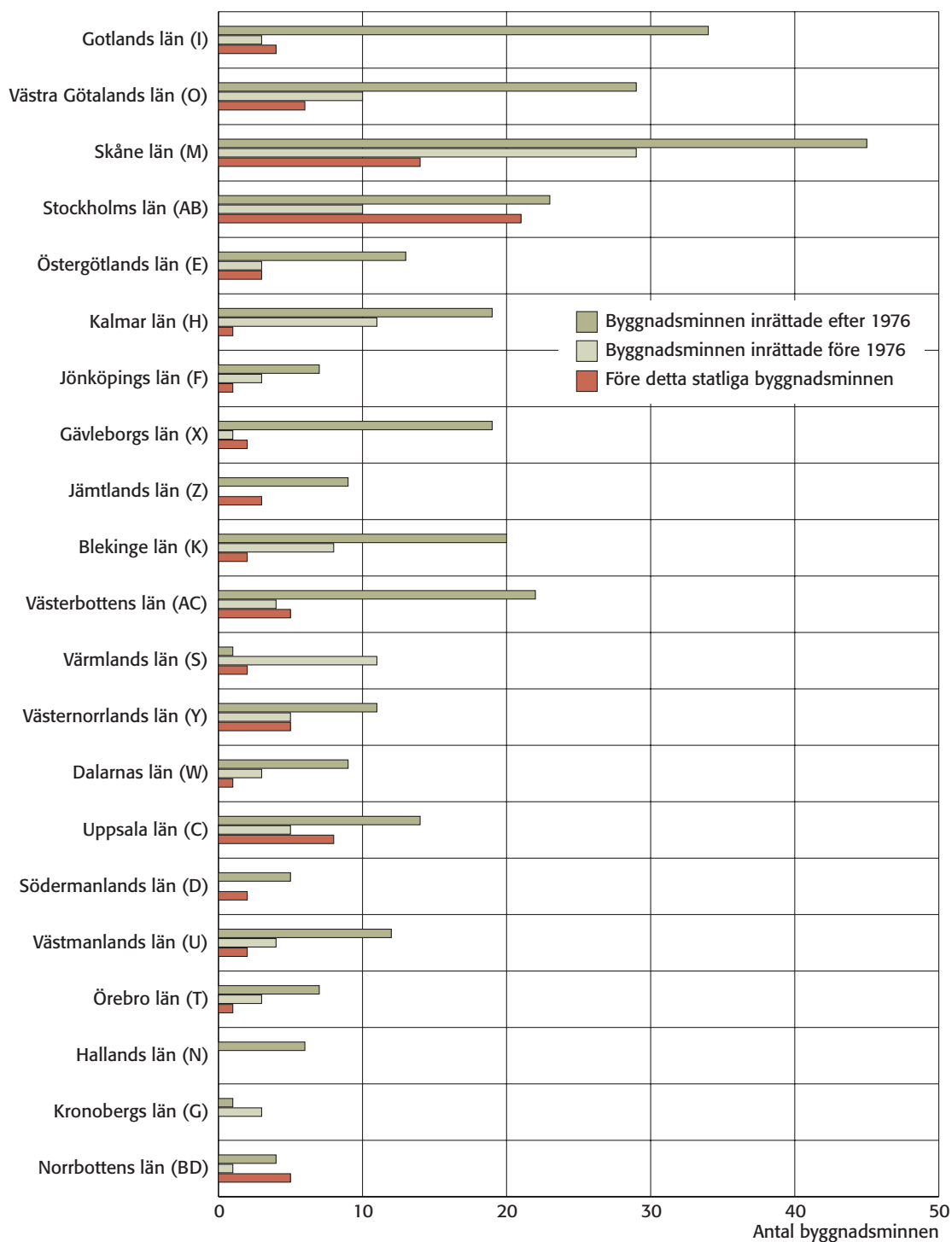

Kommentar – figur 48

Av diagrammet framgår att väl över hälften av alla byggnadsminnen i majoriteten av länen utgörs av byggnadsminnen som inrättats efter länsantikvariereformen 1976. Ett tydligt undantag utgör Värmlands län där denna grupp endast utgör en tredjedel av länets byggnadsminnen. Här är i stället byggnadsminnen inrättade före 1976 den största gruppen (63 procent). Ett stort antal byggnadsminnen

inrättade före 1976 återfinns även i Skåne län, Kalmar län samt Västra Götalands län. Till skillnad från Värmlands län har man dock i dessa län inrättat ett stort antal byggnadsminnen efter länsantikvariereformen. Län med en förhållandevis stor andel före detta statliga byggnadsminnen som övergått till byggnadsminnen enligt KML är Norrbottens (29 procent), Stockholms (26 procent), Södermanlands (26 procent) samt Uppsala län (26 procent).

Figur 49. Antal byggnadsminnen som har ändrats 2005–2007 fördelade på län och tillkomstperiod.

Kommentar – figur 49

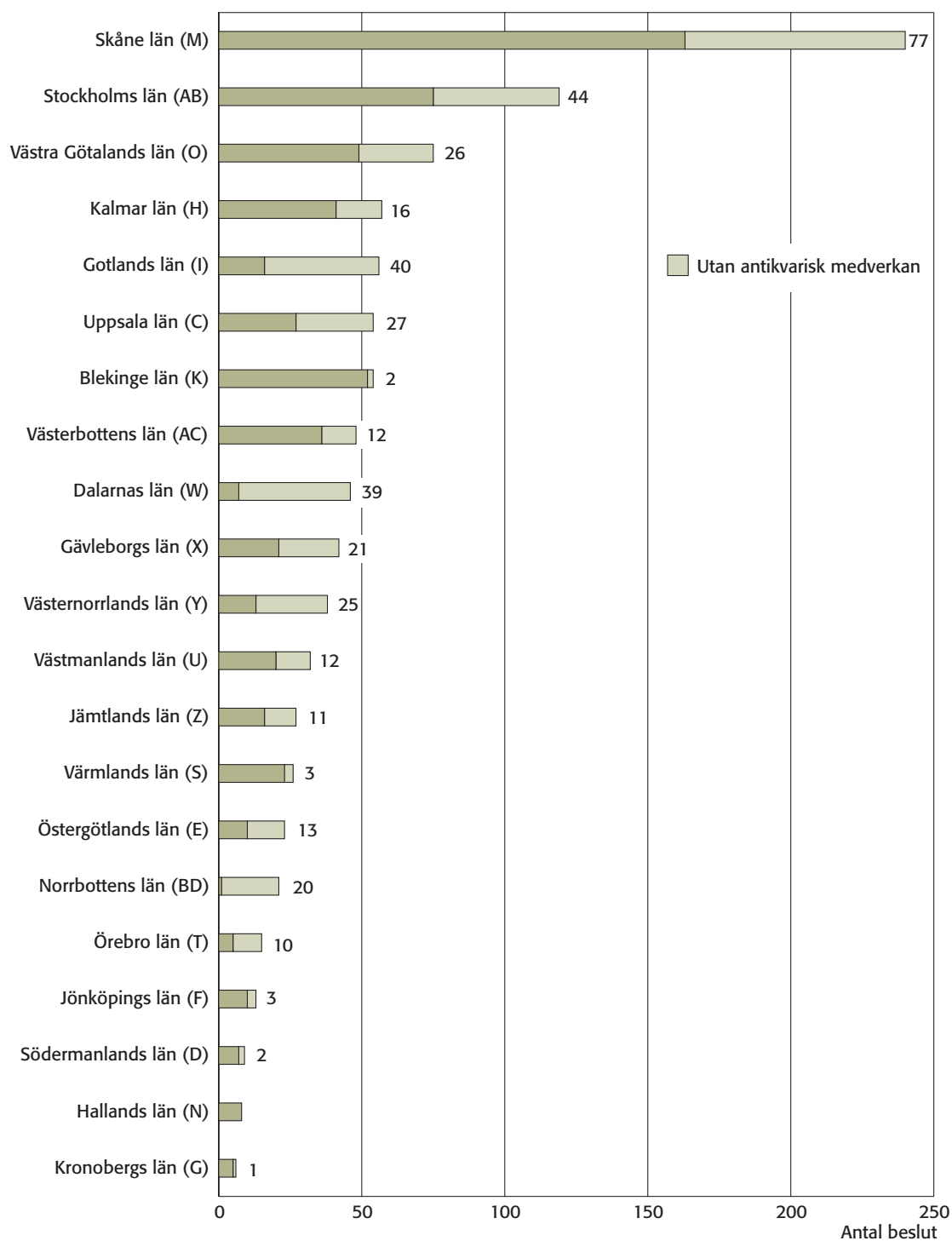
En jämförelse med föregående diagram visar i vilken utsträckning de olika typerna av byggnadsminnen, avseende tillkomstperiod, har ändrats i respektive län.

Kommentar – figur 50

Diagrammet visar hur stor del av tillståndsbeslut som inte innehöll villkor om antikvarisk medverkan. I 60 procent av

alla beslut som fattades under perioden finns villkor uppställda om antikvarisk medverkan. Störst andel beslut med antikvarisk medverkan har Hallands (100 procent), Blekinge (96 procent) samt Kronobergs län (83 procent). Minst andel beslut med antikvarisk medverkan har Norrbottens (5 procent), Dalarnas (15 procent) samt Gotlands län (29 procent). Som redan påpekats ovan bygger uppgifterna i denna statistik på samtliga beslut om ändring

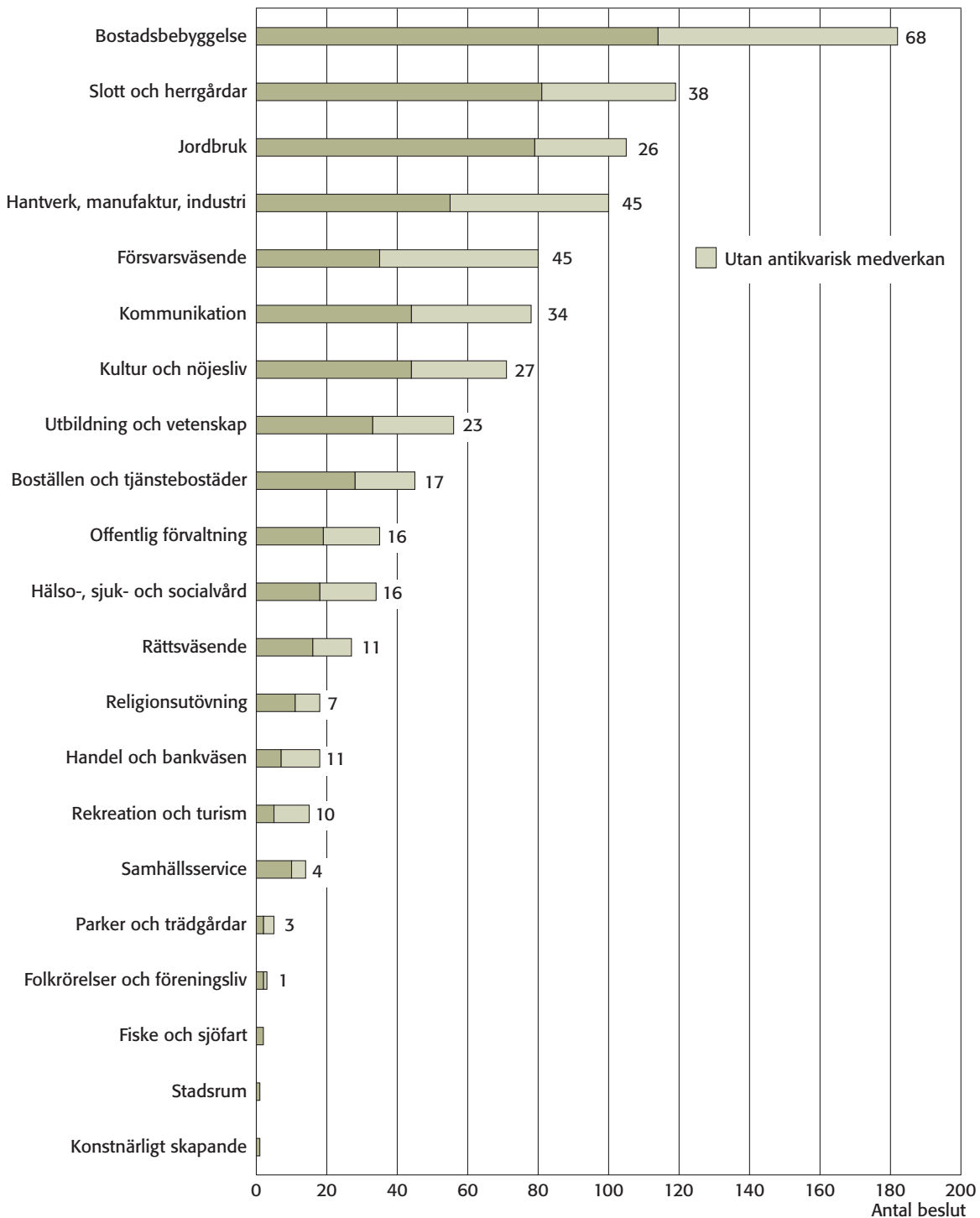
Figur 50. Beslut om ändring enligt 3 kap. 14 § KML 2005–2007 fördelade på län med besluten utan antikvarisk medverkan särredovisade.

varför många av besluten utan antikvarisk medverkan troligen var mindre arbeten där det bedömts ändamålsöst att arbetet skulle följas av en antikvarie. I 86 procent av alla beslut från 2007 är den antikvariska kontrollanten utpekad, motsvarande siffra för 2006 är 92 procent. I vissa fall är det dock osäkert om kontrollanten är utpekad eller om det endast är formulerat som ett förslag från länsstyrelsens sida. En ökad tydlighet på detta område är därför önskvärd.

Den generella trenden är dock att många länsstyrelser anger vem som ska utföra den antikvariska kontrollen. En dom av Kammarrätten i Göteborgs 2007 slog fast att det saknas stöd i KML för länsstyrelsen att namnge antikvarisk kontrollant vid ändring av byggnadsminnen. Bland annat med anledning av denna dom arbetar Riksantikvarieämbetet för närvarande med en vägledning för antikvarisk medverkan som kommer att vara klara under 2009.

Figur 51. Beslut om ändring enligt 3 kap. 14 § KML 2005–2007 fördelade på kategorier med besluten utan antikvarisk medverkan särredovisade.

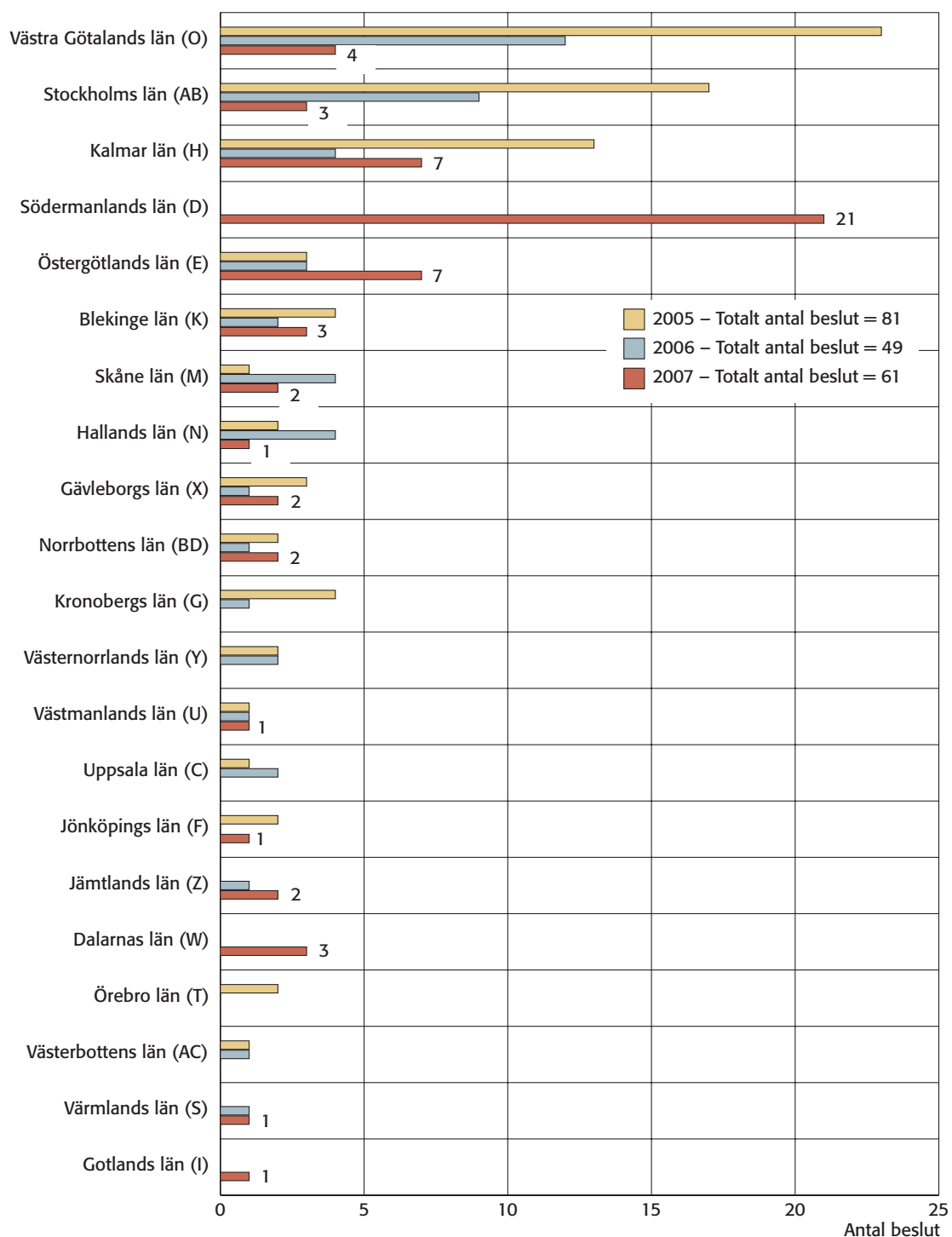

Kommentar – figur 51

Diagrammet visar tillståndsbesluten fördelade på kategorier av byggnadsminnen med besluten utan villkor om antikvarisk medverkan särredovisade. Högst andel beslut med antikvarisk medverkan återfinns hos kategorierna Jordbruk (74 procent), Samhällsservice (71 procent) och Slott och herrgårdar (69 procent). Kategorierna Försvarsväsen (44 procent), Rekreation och turism (40 procent)

samt Handel och bankväsen (39 procent) har lägst andel beslut med antikvarisk medverkan.

Figur 52. Beslut om avslag av väckt fråga enligt 3 kap. 4 § KML 2005–2007 fördelade på län.

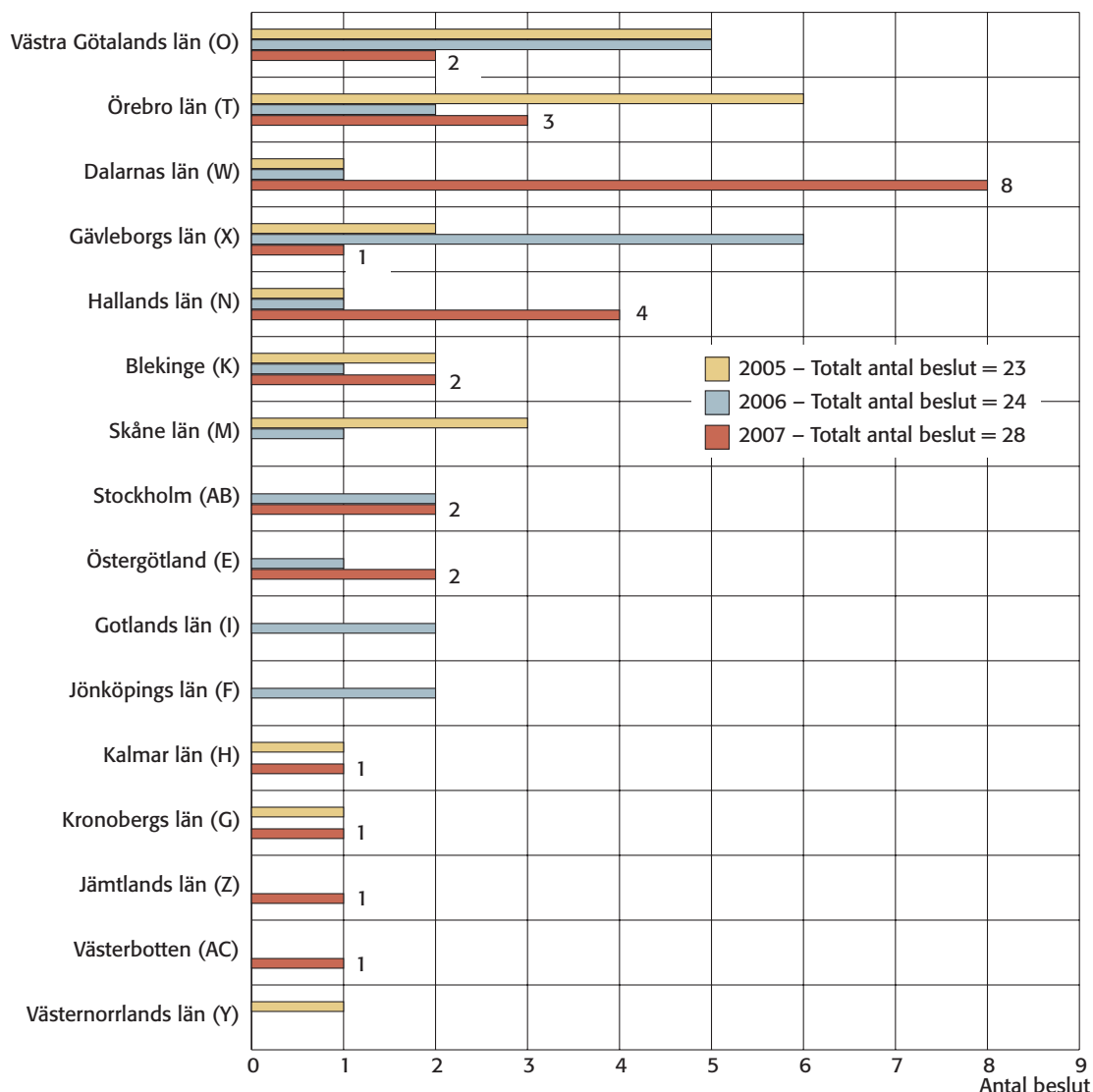
3.2 3 kap. 4 § KML Avslag av väckt fråga

Kommentar – figur 52

Diagrammet visar avslagsbeslut gällande väckt fråga om byggnadsminnesförklaring. Hembygdsföreningar och övrig allmänhet initierade 60 procent av de väckta frågorna som avslogs under 2007. Motsvarande siffror för 2006

och 2005 var 69 procent respektive 78 procent. De flesta av länen avgör endast ett fåtal väckta frågor varje år. Västra Götalands, Stockholms och Kalmar län arbetade mer aktivt med dessa frågor under 2005 medan Södermanlands län har prioriterat dessa ärenden under 2007. Rätten för alla att väcka frågor har kritiserats av både Kulturarvsutredningen (SOU 1996:128) och Kulturbbyggelseutredningen (SOU 2004:94) med hänsyn till

Figur 53. Beslut om byggnadsminnesförklaring enligt 3 kap. 1 § KML 2005–2007 fördelade på län.

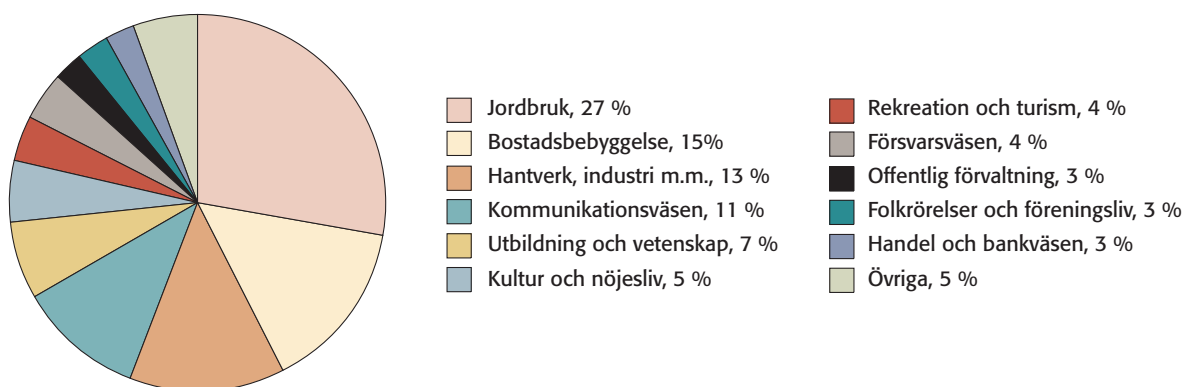
den orimliga arbetsbörda detta kan ge upphov till hos länsstyrelserna. Till skillnad från 2005 och 2006 års statistikrapporter redovisas inte antalet väckta frågor då uppgifterna är osäkra. Ingen skyldighet enligt KML eller KMF föreligger för länsstyrelserna att skicka in kopior av anmälningar om väckta frågor till Riksantikvarieämbetet. På ett övergripande plan borde dock slutsatsen kunna dras att den totala mängden av de väckta frågorna minskar och att länsstyrelserna därmed hanterar denna uppgift väl.

3.3 3 kap. 1 § KML Byggnadsminnesförklaring

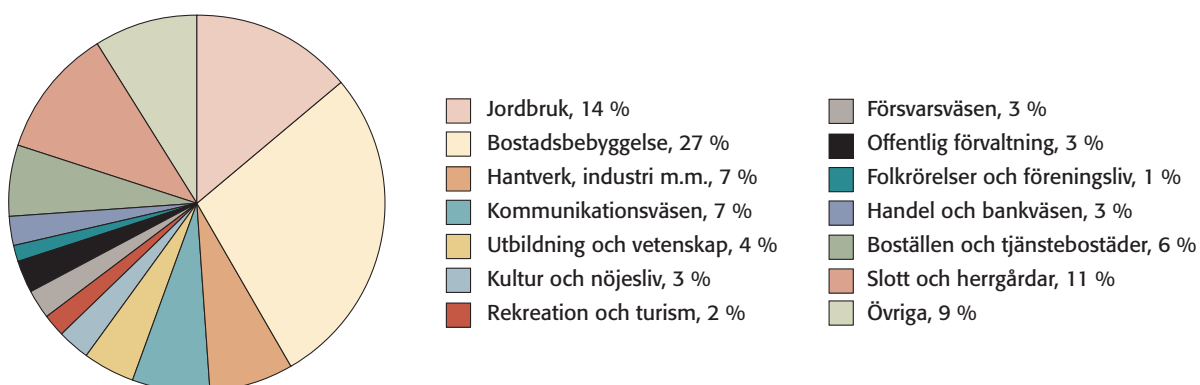
Kommentar – figur 53

Diagrammet visar antalet nya byggnadsminnen mellan åren 2005 och 2007 och den länsvisa fördelningen av dessa. Under 2005 övergick Villa Nobis i Göteborg och under 2006 övergick Villa Lusthusporten och Nordiska Museet i Stockholm från statligt byggnadsminne till byggnadsminne enligt KML. Dessa är inte redovisade i diagrammet. Av de åtta byggnadsminnen som inrättades i Dalarnas län 2007 tillhör fem kategorin Jordbruk. Fem av de sex byggnadsminnen som Gävleborgs län inrättade under 2006 tillhör också denna kategori. De fem byggnadsminnen som inrättades i Örebro län 2005 tillhör fem olika kategorier. Fem län har inte fattat beslut om byggnadsminnesförklaring under treårsperioden och är

Figur 54. Beslut om byggnadsminnesförklaring 2005–2007 procentuellt fördelade på kategorier.

Figur 55. Det totala beståndet av byggnadsminnen procentuellt fördelade på kategorier.

därför inte redovisade i diagrammet. Dessa är: Norrbottens, Södermanlands, Uppsala, Värmlands samt Västmanlands län.

Kommentar – figur 54

Diagrammet visar den procentuella fördelningen av de nya byggnadsminnena på olika kategorier. Den procentuella fördelningen av det totala beståndet av byggnadsminnen redovisas i diagram 55. Totalt inrättades 75 nya byggnadsminnen under perioden (2005 – 23, 2006 – 24, 2007 – 28). Posten övrigt utgörs av kategorierna Boställen och tjänstebostäder, Religionsutövning, Slott och herrgårdar samt Fiske och sjöfart med ett nyinrättat byggnadsminne var under perioden. Nästan en tredjedel av alla nyinrättade byggnadsminnen under den redovisade perioden tillhör kategorin Jordbruk. Endast ett byggnadsminne, Rosendals slott i Skåne län, tillhörande kategorin

Slott och herrgårdar har tillkommit under perioden. De tre statliga byggnadsminnen som övergick till byggnadsminne enligt KML 2005–2006, Villa Nobis i Göteborg samt Villa Lusthusporten och Nordiska museet i Stockholm, är inte inräknade i diagrammet.

Kommentar – figur 55

Ordningen i diagrammet är samma som i föregående diagram med undantag av att kategorierna Slott och herrgårdar samt Boställen och tjänstebostäder har lags till, i diagram 54 ingick dessa kategorier i posten Övrigt. Posten övrigt innefattar Fiske och sjöfart, Hälso-, sjuk- och socialvård, Konstnärligt skapande, Offentlig förvaltning, Parker och trädgårdar, Religionsutövning, Rättsväsende, Samhällsservice, Skogsbruk samt Stadsrum. Ingen av dessa kategorier överskrider 2 procent av det totala beståndet. Noterbart är att Slott och herrgårdar är

den tredje största kategorin av byggnadsminnen men att endast ett byggnadsminne från denna kategori har blivit inrättat under den senaste treårsperioden. Under samma period har inte heller något nytt byggnadsminne inrättats tillhörande kategorin Boställen och tjänstebostäder, vilken är den femte största kategorin om man ser till det totala beståndet.

3.4 Övriga beslut enligt 3 kap. 1 § KML under 2007

Nio beslut om anmälningsplikt enligt 3 kap. 6 § KML fattades (Stockholms län – 4, Västerbottens län – 3, Kalmar län – 2). I Stockholms län gällde samtliga beslut att anmälningsplikten var fullgjord och att tillstånd kunde ges till planerade arbeten. De två besluten i Kalmar län motiverades av att utredning om byggnadsminnesförklaring pågår. Ett av besluten som fattades i Västerbottens län hade samma motivering, medan de två övriga motiverades med att bidrag utgått till upprustningsarbeten.

Tolv beslut om förklaring enligt 3 kap. 7 § KML utfärdades (Södermanlands län – 4, Stockholms län – 3, Öster-

götlands län – 3, Kronobergs län – 1, Västra Götalands län – 1). Fortfarande finns det 31 statliga byggnadsminnen som övergått till byggnadsminne enligt KML där länsstyrelserna inte utfärdat förklaring om detta.

Ett beslut om hävande enligt 3 kap. 15 § KML fattades i Stockholms län gällande byggnadsminnet Generalstabens stalletablisement (Swartlingska ridskolan). Riksantikvarieämbetet överklagade beslutet till Länsrätten i Stockholms län som biföll överklagandet och upphävde länsstyrelsens beslut 2007-11-05. Fastighetsägaren har ansökt om och fått provningstillstånd i Kammarrätten i Stockholm där ärendet i skrivande stund ännu inte har avgjorts (november 2008).

Två beslut om föreläggande enligt 3 kap. 16 § KML fattades i Stockholms län och i Västmanlands län. I Stockholms län gällde beslutet att vidta rättelse av gjorda arbeten på Häverödals herrgård. I Västmanlands län syftade beslutet till att avbryta pågående arbete på Hedenbergs gård som länsstyrelsen bedömde förvanskade byggnadens kulturhistoriska värde.

Inga beslut om interimistiskt förbud enligt 3 kap. 5 § KML fattades.

Inga beslut om ersättning enligt 3 kap. 10 § KML fattades.

4. Beslut enligt 4 kap. KML

För 4 kap. KML har vi i år valt att inte ge en detaljerad redovisning av de åtgärder som tillståndsbesluten syftar till då en noggrann redovisning av dessa finns i föregående års statistikrapporter. Bilden för 2007 stämmer väl med dessa år. Ett större utrymme har i stället lämnats för att redovisa ändringarna i relation till det aktuella beståndet av tillståndspliktiga kyrkobyggnader och kyrkotomter. Vid redovisningen av beslut med antikvarisk medverkan för tillståndsbeslut enligt 4 kap. KML har posten ”Antikvarisk medverkan med specifikation” tagits bort detta år. Anledningen till detta är att det visat sig vara svårt att dra en gräns mellan vilka beslut som har respektive saknar en sådan specifikation. I stället har vi valt att begränsa redovisningen till beslut med respektive utan antikvarisk medverkan. Beslut där den antikvariska kontrollanten blivit utpekad av länsstyrelsen ges heller ingen detaljerad redovisning då det i många fall varit svårt att avgöra var gränsen går mellan rekommendation och villkor om kontroll. Om inte annat anges är ordningen i samtliga diagram fallande med sortering efter flest antal kyrkor eller flest antal fattade beslut.

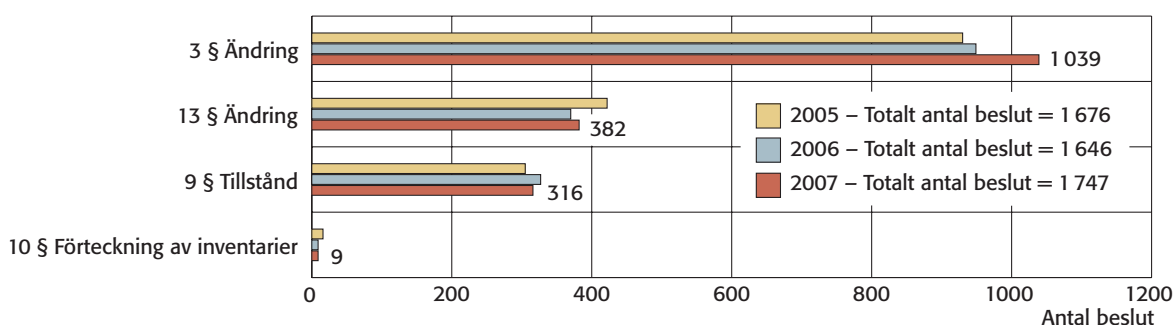
Kommentar – figur 56

Diagrammet visar antalet beslut fattade av länsstyrelserna mellan åren 2005 och 2007 fördelat på § 3, 9, 10 och 13.

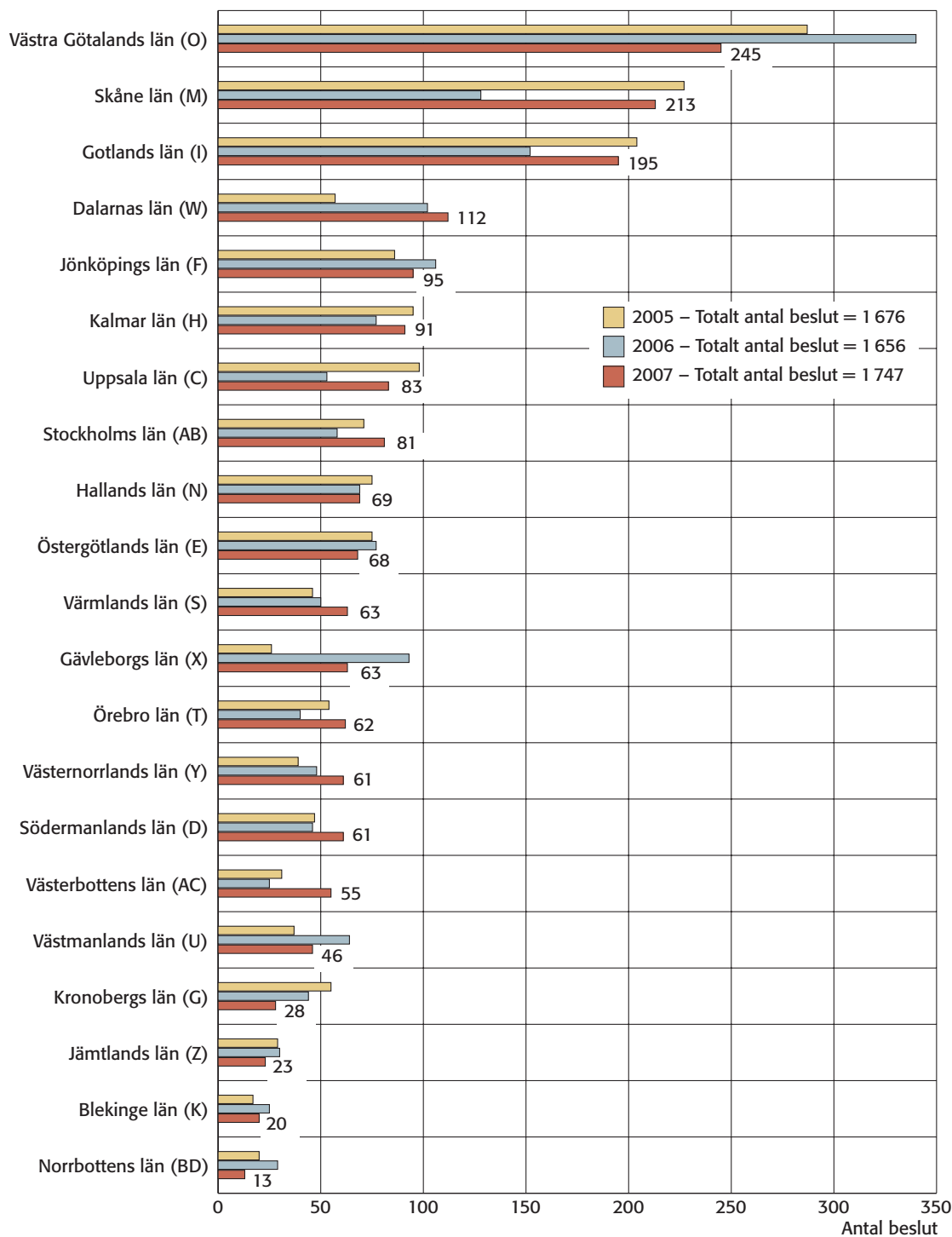
Diagrammet omfattar åtgärder som kräver tillstånd och för § 3 krävs tillstånd i fråga om kyrkobyggnad, som har tillkommit före utgången av år 1939 eller av Riksantikvarieämbetet beslutade som har tillkommit efter år 1939, för rivning, flyttning eller ombyggnad av byggnaden liksom för ingrepp i eller ändring av dess exteriör och interiör med dess fasta inredning och konstnärliga utsmyckning samt ändring av dess färgsättning. § 3 omfattar även åtgärder på kyrko-

tomt där tillstånd krävs för utvidgning av tomten samt uppförande eller väsentlig ändring av byggnader, murar, portaler eller andra fasta anordningar på tomten. § 9 omfattar föremål i förteckningen där tillstånd från länsstyrelsen krävs för att avyttra föremål, för att avföra det från förteckningen, för att reparera eller ändra det eller för att flytta det från den plats där det sedan gammalt hör hemma. Om föremål ägs av någon enskild person eller släkt krävs inget tillstånd. § 10 omfattar beslut som rör att föremål ska tas upp i förteckningen samt beslut om skydd och vård av föremål. För § 13, i fråga om begravningsplats, omfattar tillståndsplikt sådana begravningsplatser som har anlagts före utgången av år 1939 samt sådana som har tillkommit efter utgången av år 1939 efter beslut av Riksantikvarieämbetet. Tillstånd krävs för att utvidga eller på annat sätt väsentligt ändra begravningsplatsen samt för att där uppföra någon ny byggnad eller fast anordning eller riva eller väsentligt ändra befintlig byggnad eller fast anordning. Antalet beslut om tillstånd till att på väsentligt sätt ändra kyrkobyggnad och kyrkotomt har ökat under år 2007. För övriga paragrafer i diagrammet är antalet fattade beslut relativt lika över åren. Begravningsplatser som ägs och förvaltas av borgerlig kommun finns i Stockholm och Tranås. Inget beslut enligt § 15 har fattats av länsstyrelserna för föremål av kulturhistoriskt värde på dessa mellan åren 2005 och 2007. Beslut om föreläggande enligt § 17 är inte redovisade i diagrammet men är inräknade i totalt antal beslut för varje år. 2005 fattades tre sådana beslut, 2006 och 2007 ett beslut för respektive år. Beslutet från 2007 fattades av länsstyrelsen i Västerbottens län och gällde en rättelse på grund av felaktig utformning. Till skillnad från föregående års statistikrapport (omfattar åren 2005 och 2006 och

Figur 56. Beslut enligt 4 kap. KML 2005–2007 fördelat på paragrafer.

Figur 57. Beslut enligt 4 kap. KML 2005–2007 fördelade på län.

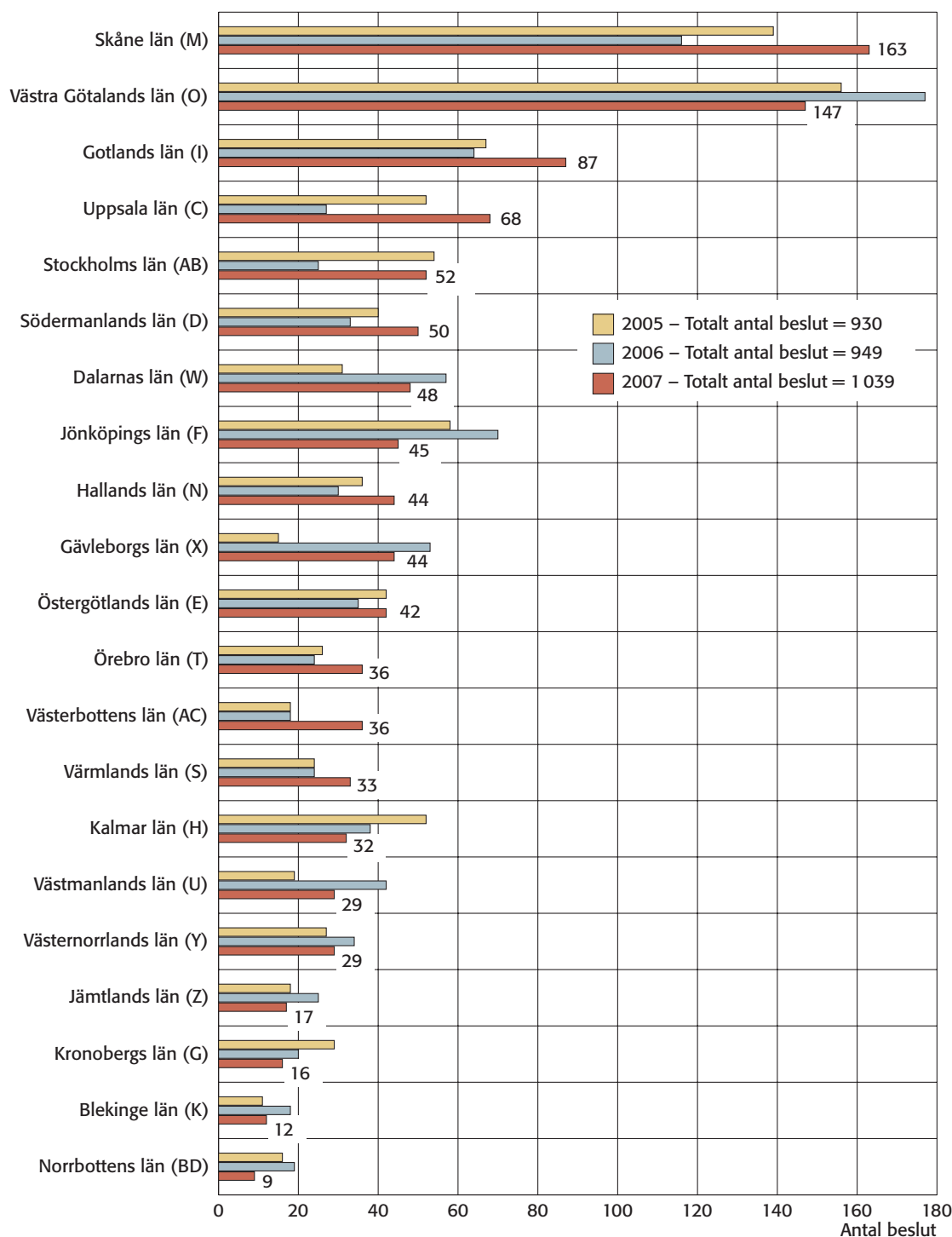
sammanställdes 2007) är besluten om avslag enligt § 3, 9 och 13 inte särredovisade i ovanstående diagram utan är inräknade med de övriga besluten under dessa paragrafer, se diagram 59 och 66.

Kommentar – figur 57

Diagrammet visar den länsvisa fördelningen av det totala antalet fattade beslut för samtliga paragrafer enligt 4 kap.

KML under perioden 2005–2007. Av diagrammet framgår att det är tydliga skillnader i antalet fattade beslut per år för vissa län. För att belysa orsakssammanhangen bakom dessa variationer krävs fördjupade studier, en bakomliggande orsak till skillnaderna kan dock vara att antalet ansökningar för kyrkoantikvarisk ersättning varierar mellan åren i respektive län och stift.

Figur 58. Beslut enligt 4 kap. 3 § KML 2005–2007 fördelade på län.

4.1 4 kap. 3 § KML Ändring av kyrkobyggnad och kyrkotomt

Kommuntar – figur 58

Diagrammet visar antalet beslut per län som rör kyrkobyggnader och kyrkotomter. Under år 2007 ökade antalet beslut med 90 stycken ärenden. Ökningen av antalet

fattade beslut, jämfört med 2006, kan ses i 10 av länen. En markant ökning av antalet beslut jämfört med 2005 och 2006 kan ses i fyra län – Gotlands, Örebro, Västerbottens och Värmlands län. Antalet beslut som rör 4 kap. 3 § KML är dock delvis missvisande då ett antal av de redovisade beslut egentligen rör åtgärder som gäller 4 kap. 9 eller 13 §. Ett exempel på detta är de beslut som anges beröra kyrkotomt men i själva verket berör begravningsplatser

och därför borde ha fattats med stöd av 4 kap. 13 § KML. Av besluten från 2005 omfattar tio beslut avslag att genomföra ansökt ändring och sex både tillstånd till att genomföra ändring och avslag att inte genomför ansökt åtgärd. 2006 fattades fyra beslut om avslag och tio beslut om både tillstånd och avslag. Av besluten från 2007 omfattar sex beslut avslag att genomföra åtgärd samt 16 beslut både tillstånd och avslag. Om vi ser till de typer av åtgärder som ansökningarna om tillstånd omfattar är dessa likartade som de för år 2006 (se föregående års statistikrapport). Främst handlar det om åtgärder på fasaden samt på dörrar och fönster. De flesta beslut avseende ingrepp i eller ändring av interiören omfattar tekniska installationer och åtgärder på ytskikt.

Kommentar – figur 59

Diagrammet visar de beslut om avslag som fattats mellan åren 2005 och 2007 på ansökan om ändring av tillståndspliktig kyrkobyggnad eller kyrkotomt. 32 av besluten gällde både tillstånd och avslag av föreslagna åtgärder. Samtliga 52 redovisade beslut är även inräknade i föregående diagram som redogör för det totala antalet beslut enligt 4 kap. 3 § KML mellan åren 2005 och 2007. Noterbart är att nio län inte har fattat några beslut om

Ny kororgel i Västerlövsta kyrka, Heby kommun, Uppsala län.
Foto Anna-Gretha Eriksson.

avslag på sökt åtgärd under den redovisade perioden. Anledningen är troligen att länsstyrelsen haft möjlighet att samråda om lämpliga åtgärder innan ansökan om tillstånd inlämnats.

Kommentar – figur 60

Diagrammet visar hur antalet beslut enligt 4 kap. 3 § KML från samtliga länsstyrelser fördelar sig över året. Ökningen av antalet beslut under oktober och november avspeglar troligtvis ansökningar som rör kyrkoantikvarisk ersättning. Av länsstyrelsernas beslut framgår oftast inte om åtgärden, som beslutet omfattar, avser en åtgärd där man avser att söka kyrkoantikvarisk ersättning.

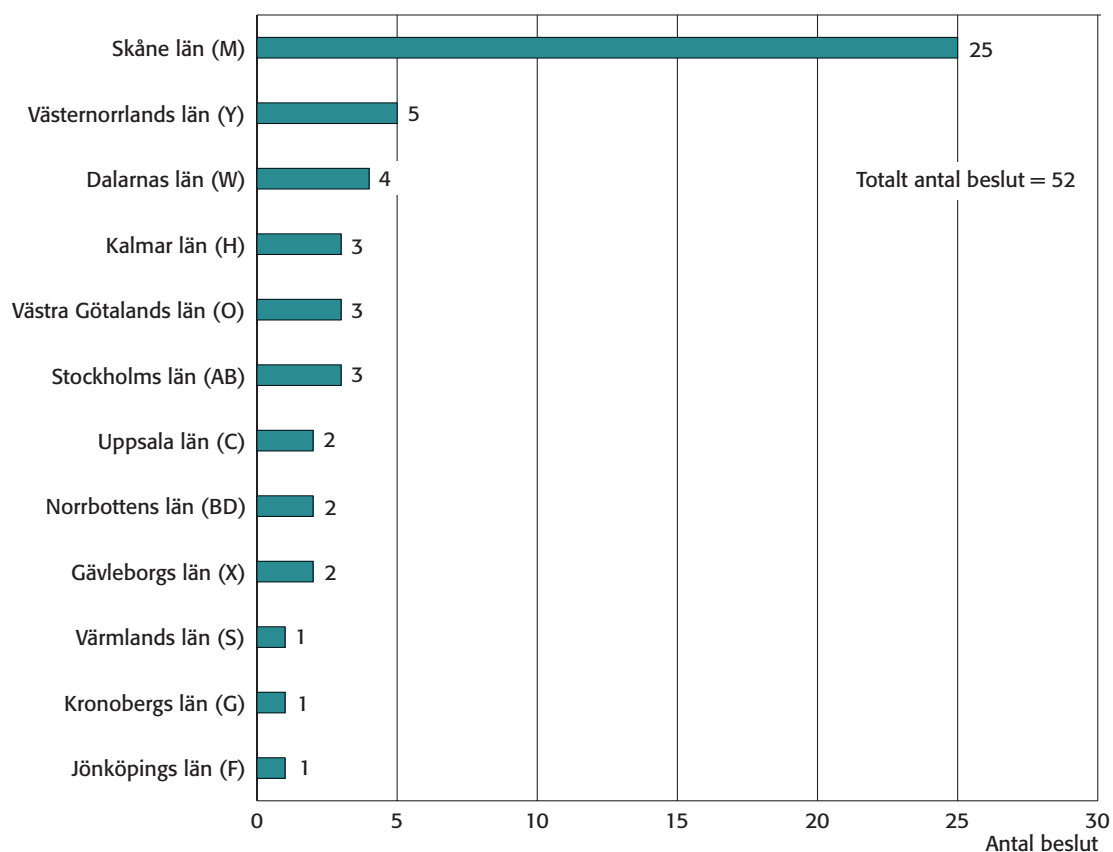
Kommentar – figur 61

Diagrammet, sidan 60, visar det totala antalet kyrkor i varje län som omfattas av tillståndsplikt enligt KML och hur många av dessa som blivit berörda av beslut om tillstånd till ändring mellan åren 2005 och 2007. En jämförelse med register från Svenska kyrkan visar att det totala antalet kyrkor som omfattas av tillståndsplikt enligt 4 kap. KML sannolikt ska vara något lägre än vad som anges i diagrammet. Om man ser till den övergripande bilden är dock denna skillnad försumbar. Under den redovisade

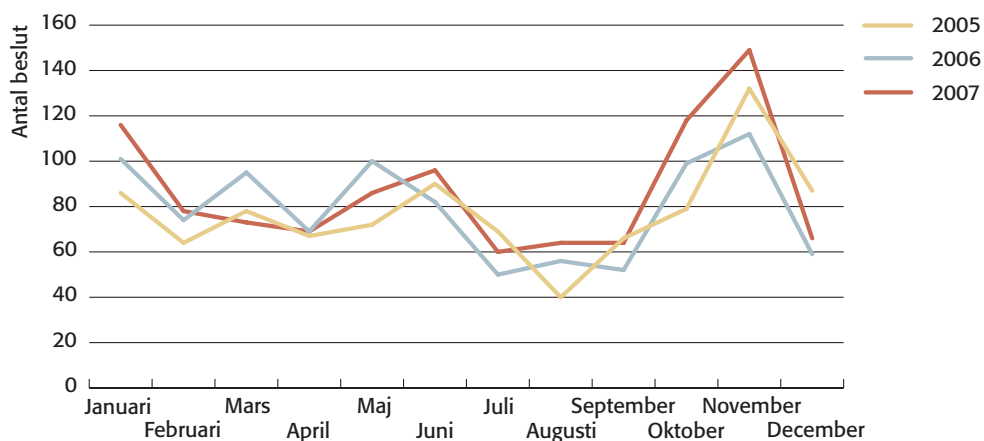

Allhelgonakyrkan på Ven inrymmer numera Tycho Brahe museet.
Foto Anna-Gretha Eriksson.

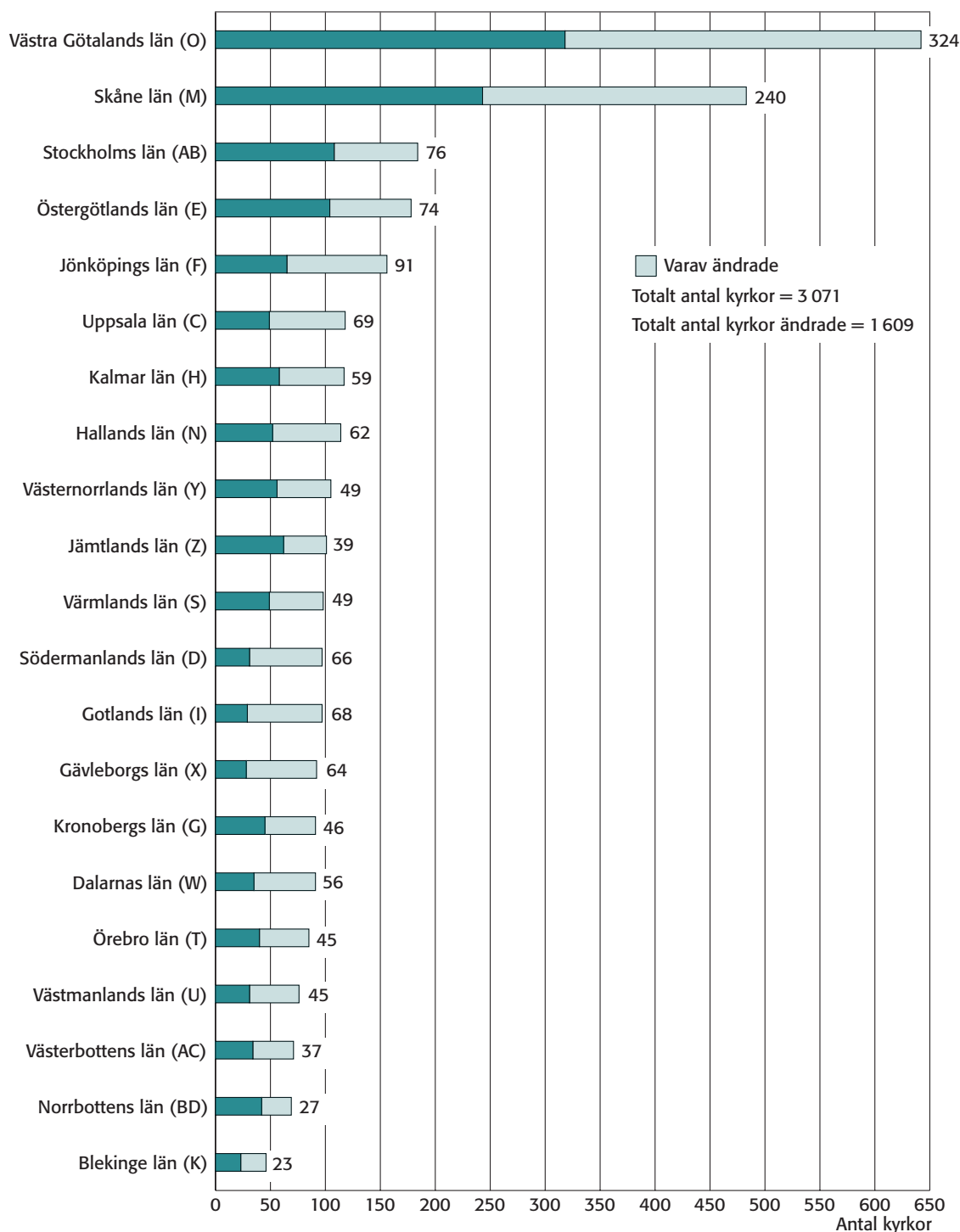
Figur 59. Beslut om avslag enligt 4 kap. 3 § KML 2005–2007 fördelade på län.

Figur 60. Beslut om ändring enligt 4 kap. 3 § KML 2005–2007 fördelade på månad.

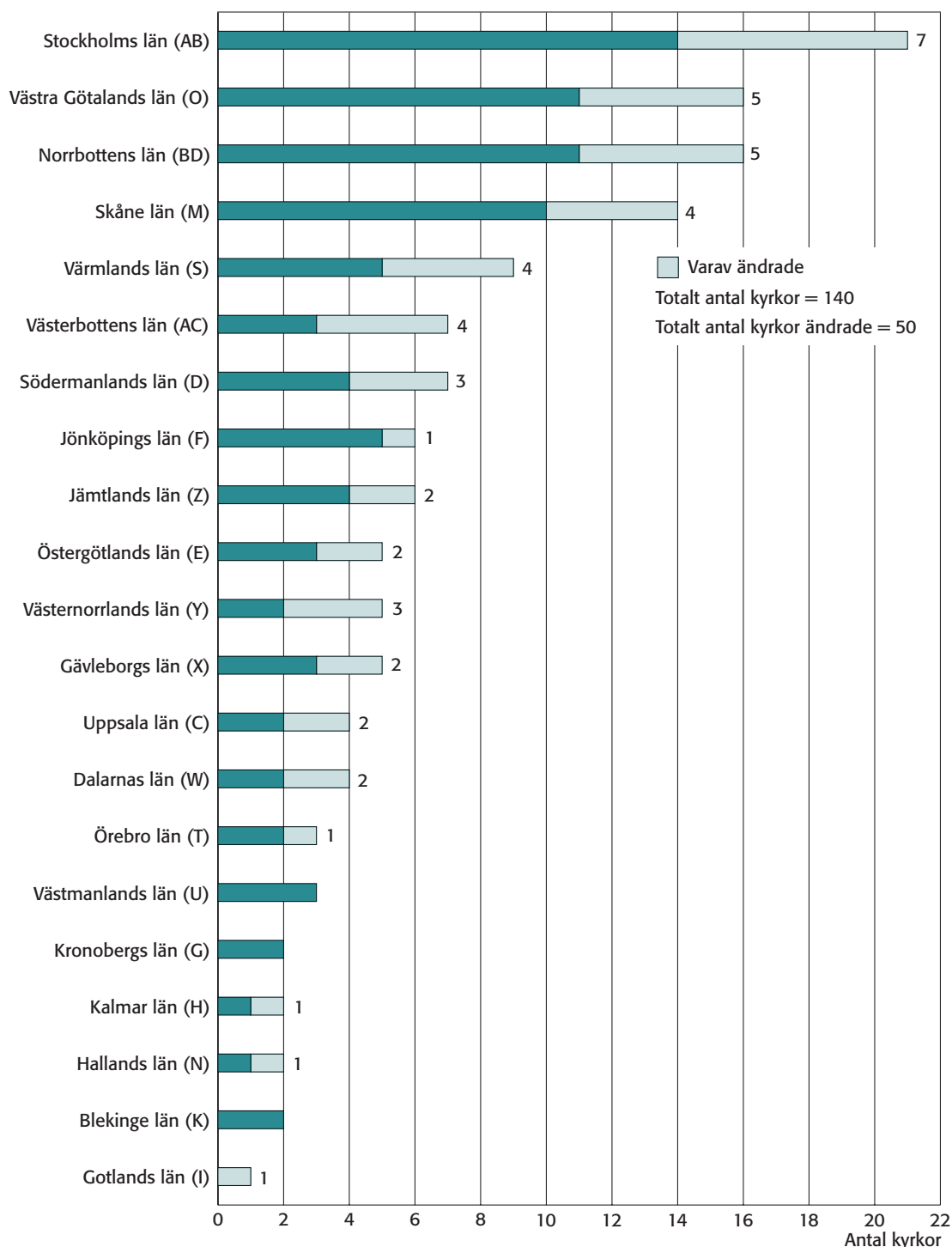
Figur 61. Det totala antalet kyrkor med tillståndsplikt fördelade på län med det antal som har ändrats 2005–2007 särredovisade.

treårsperioden (2005–2007) har tillståndspliktiga åtgärder beslutats för 1609 kyrkor vilket motsvarar 52 procent av det totala antalet kyrkor som omfattas av tillståndsplikt enligt KML. Motsvarande siffror för varje enskilt år är: 2005 – 22 procent, 2006 – 24 procent, 2007 – 25 procent. De län som har ändrat flest andel av sina kyrkor under perioden är Gävleborgs, Gotlands samt Södermanlands län – 70, 70 respektive 68 procent. De län som har ändrat

minsta andelen är Norrbottens, Jämtlands och Värmlands län – 39, 39 respektive 40 procent. Besluten om ändring omfattar både tillståndspliktiga åtgärder och ej tillståndspliktiga åtgärder för vilka kyrkoantikvarisk ersättning söktes. Då det sällan framgår av länsstyrelsernas beslut om kyrkoantikvarisk ersättning har sökts för den aktuella åtgärden är det svårt för Riksantikvarieämbetet att följa upp de båda typerna av beslut.

Figur 62. Det totala antalet kyrkor uppförda efter utgången av år 1939 med tillståndsplikt fördelade på län med antalet som har ändrats åren 2005–2007 särredovisade.

Kommentar – figur 62

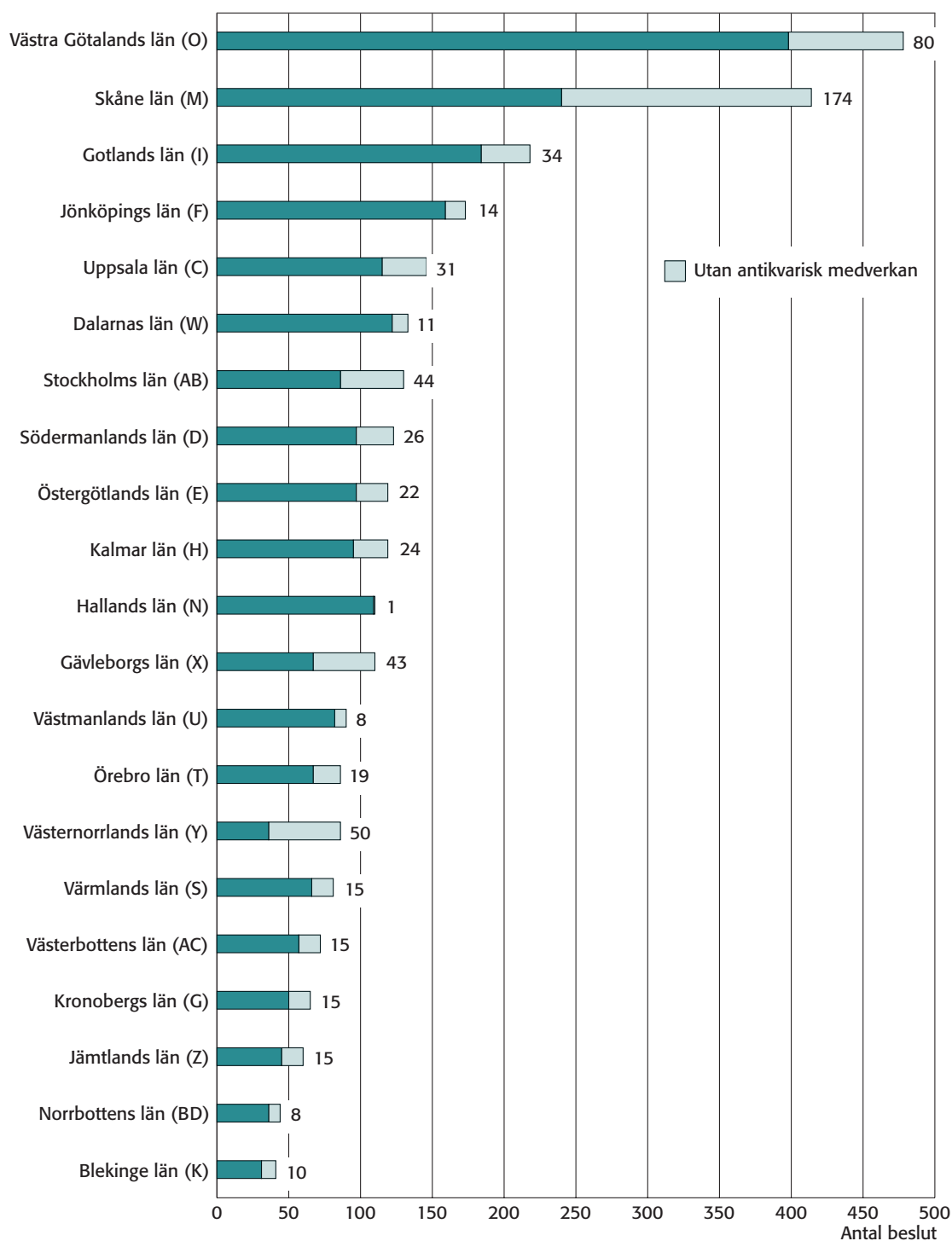
Diagrammet visar det totala antalet kyrkor som omfattas av tillståndsplikt enligt KML och som är uppförda efter utgången av 1939 samt hur många av dessa som blivit berörda av beslut om tillstånd till ändring åren 2005–2007. Om Riksantikvarieämbetet beslutar det, ska bestämmelserna i 3 § om tillståndsprövning tillämpas också i fråga om en kyrkobyggnad eller en kyrkotomt som har tillkommit

efter utgången av år 1939 och som är märklig genom sitt kulturhistoriska värde. Kyrkor uppförda efter utgången av 1939 med tillståndsplikt enligt 4 kap. KML har ändrats i mindre utsträckning (36 procent) än samtliga kyrkor med tillståndsplikt (52 procent) under den redovisade perioden. De två kyrkor uppförda efter 1939 som berörs av flest beslut om ändring är Martin Luthers kyrka i Hallands län och Hofors kyrka i Gävleborgs län med fyra beslut vardera.

Figur 63. Kyrkor berörda av flest beslut om ändring enligt 4 kap. 3 § KML 2005–2007.

Kyrka	Län	Kommun	Antal beslut
Uppsala domkyrka	Uppsala län	Uppsala	12
Levide kyrka	Gotlands län	Gotland	12
Gothems kyrka	Gotlands län	Gotland	11
Lye kyrka	Gotlands län	Gotland	10
Kalmar domkyrka	Kalmar län	Kalmar	10
Garde kyrka	Gotlands län	Gotland	9
Grötlingbo kyrka	Gotlands län	Gotland	9
Brahe kyrka	Jönköpings län	Jönköping	9
Eksta kyrka	Gotlands län	Gotland	8
Halls kyrka	Gotlands län	Gotland	8
Vallstena kyrka	Gotlands län	Gotland	8
Skagershults kyrka	Örebro län	Laxå	8
Lerums kyrka	Västra Götalands län	Lerum	8
Vadstena klosterkyrka	Östergötlands län	Vadstena	8
Barnarps kyrka	Jönköpings län	Jönköping	7
Östhammars kyrka	Uppsala län	Östhammar	7
Solleröns kyrka	Dalarnas län	Mora	7
Källunge kyrka	Gotlands län	Gotland	7
Hablingbo kyrka	Gotlands län	Gotland	7
Sjonhems kyrka	Gotlands län	Gotland	7
Husby-Oppunda kyrka	Södermanlands län	Nyköping	7
Stånga kyrka	Gotlands län	Gotland	7
Umeå stads kyrka	Västerbottens län	Umeå	7
Allhelgona kyrkan	Skåne län	Lund	7
Mariestads domkyrka	Västra Götalands län	Mariestad	7
Sofia Magdalena kyrka	Örebro län	Askersund	7
Roma kyrka	Gotlands län	Gotland	7

Figur 64. Antal beslut enligt 4 kap. 3 § KML 2005–2007 fördelade på län med besluten utan antikvarisk medverkan särredovisade.

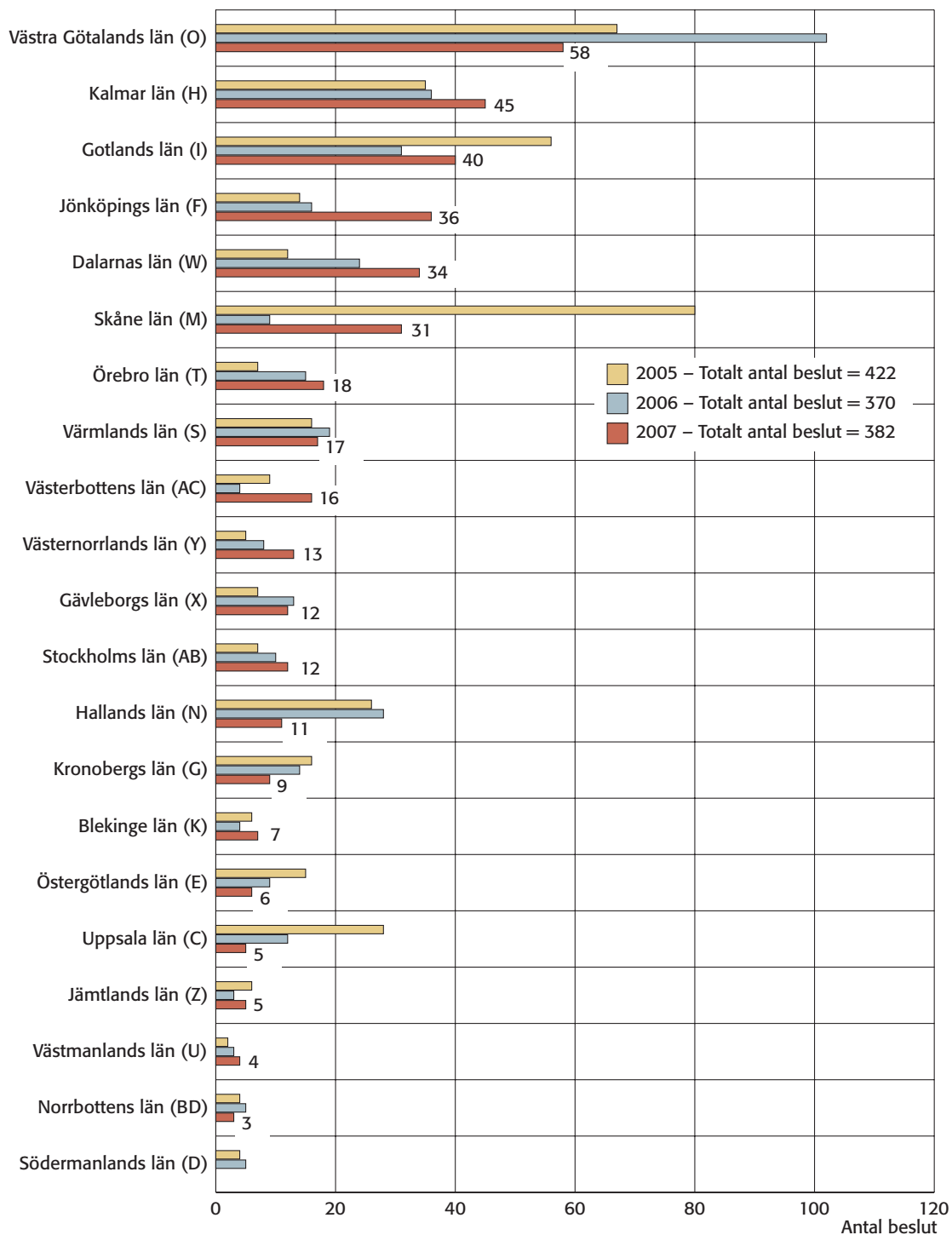

Kommentar – figur 64

Diagrammet visar antalet beslut med respektive utan antikvarisk medverkan fördelade på län under perioden 2005–2007. Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäligen med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen ska utföras samt den dokumentation som behövs. Länsstyrelsen får i beslut ställa som villkor att dokumentation ska ske och

att dokumentationen ska utföras som en antikvarisk medverkan. I 77 procent av samtliga beslut som fattades under perioden fanns villkor uppställda om antikvarisk medverkan. Största andelen beslut med antikvarisk medverkan har Hallands (99 procent), Dalarnas (91 procent) och Jönköpings län (91 procent). Minst andel beslut med antikvarisk medverkan har Västernorrlands (42 procent), Skånes (52 procent) och Gävleborgs län (61 procent).

Figur 65. Beslut enligt 4 kap. 13 § KML 2005–2007 fördelade på län.

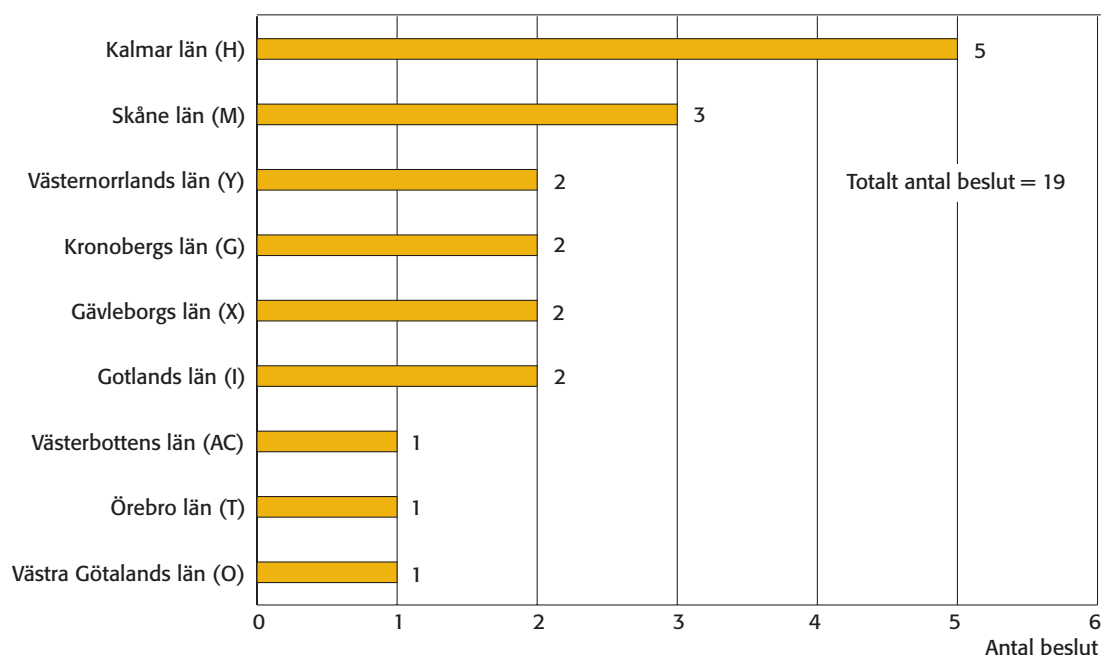
4.2 4 kap. 13 § KML Ändring av begravningsplats

Kommentar – figur 65

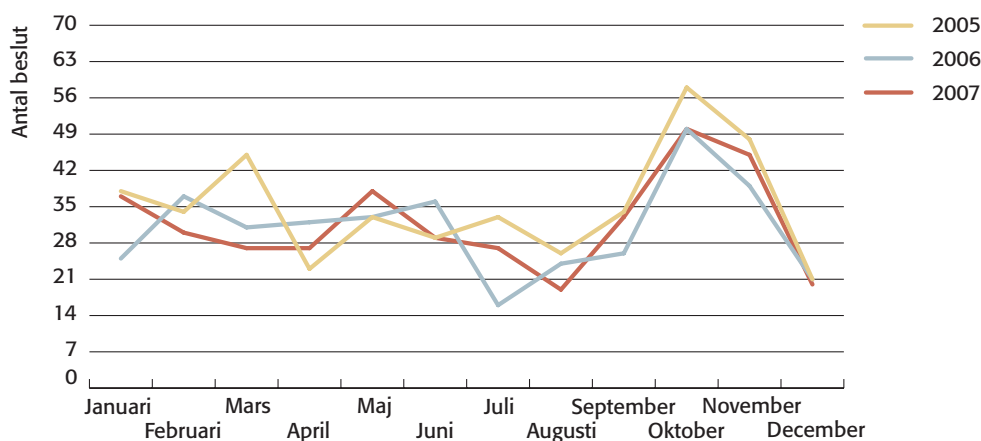
Diagrammet visar antalet beslut för begravningsplats där tillstånd krävs för att utvidga eller på annat sätt väsentligt ändra begravningsplatsen och för att där uppföra någon ny byggnad eller fast anordning eller riva eller väsentligt ändra

befintlig byggnad eller fast anordning. Av beslut fattade år 2005 var tre om avslag till att utföra den ansökta åtgärden. År 2006 fattades ett beslut om avslag och fem om både tillstånd och avslag. Av besluten som fattades år 2007 var åtta avslag till ansökt åtgärd samt två om både tillstånd och avslag. Tyvärr kan inte ändringsbesluten relateras till det totala antalet begravningsplatser med tillståndspflicht enligt 4 kap. KML, i likhet med besluten enligt 4 kap. 3 § KML, då

Figur 66. Beslut om avslag enligt 4 kap. 13 § KML 2005–2007 fördelade på län.

Figur 67. Beslut om ändring enligt 4 kap. 13 § KML 2005–2007 fördelade på månad.

sådana uppgifter saknas. Om man ser till de typer av åtgärder man har ansökt om tillstånd för år 2007 är bilden väldigt likartad med år 2006 (se föregående års statistikrapport). Främst handlar det om ändring av vegetation och omläggning av murar. En betydande del utgörs även av ändringar av gångsystem samt posten ”Övriga åtgärder”. Anläggandet av nya minneslundar, askgravlundar och askgravplatser är inte de vanligaste åtgärderna men antalet är ungefär detsamma för de båda åren.

Kommentar – figur 66

Diagrammet visar de avslagsbeslut som fattats åren 2005–2007 på ansökan om ändring av tillståndspliktig begravningsplats. Sju av besluten gällde både tillstånd och

avslag av föreslagna åtgärder. Samtliga 19 redovisade beslut är även inräknade i föregående diagram som redogör för det totala antalet beslut enligt 4 kap. 13 § KML under 2005–2007. Noterbart är att tolv län inte har fattat några avslagsbeslut under den redovisade perioden. Anledningen är troligen att länsstyrelsen haft möjlighet att samråda om lämpliga åtgärder innan ansökan om tillstånd inlämnats.

Kommentar – figur 67

Diagrammet visar hur antalet beslut enligt 4 kap. 13 § KML från samtliga länsstyrelser fördelar sig över året. En markant uppgång för antalet beslut kan ses i oktober. Om dessa beslut också avser kyrkoantikvarisk ersättning går oftast inte att utläsa av besluten.

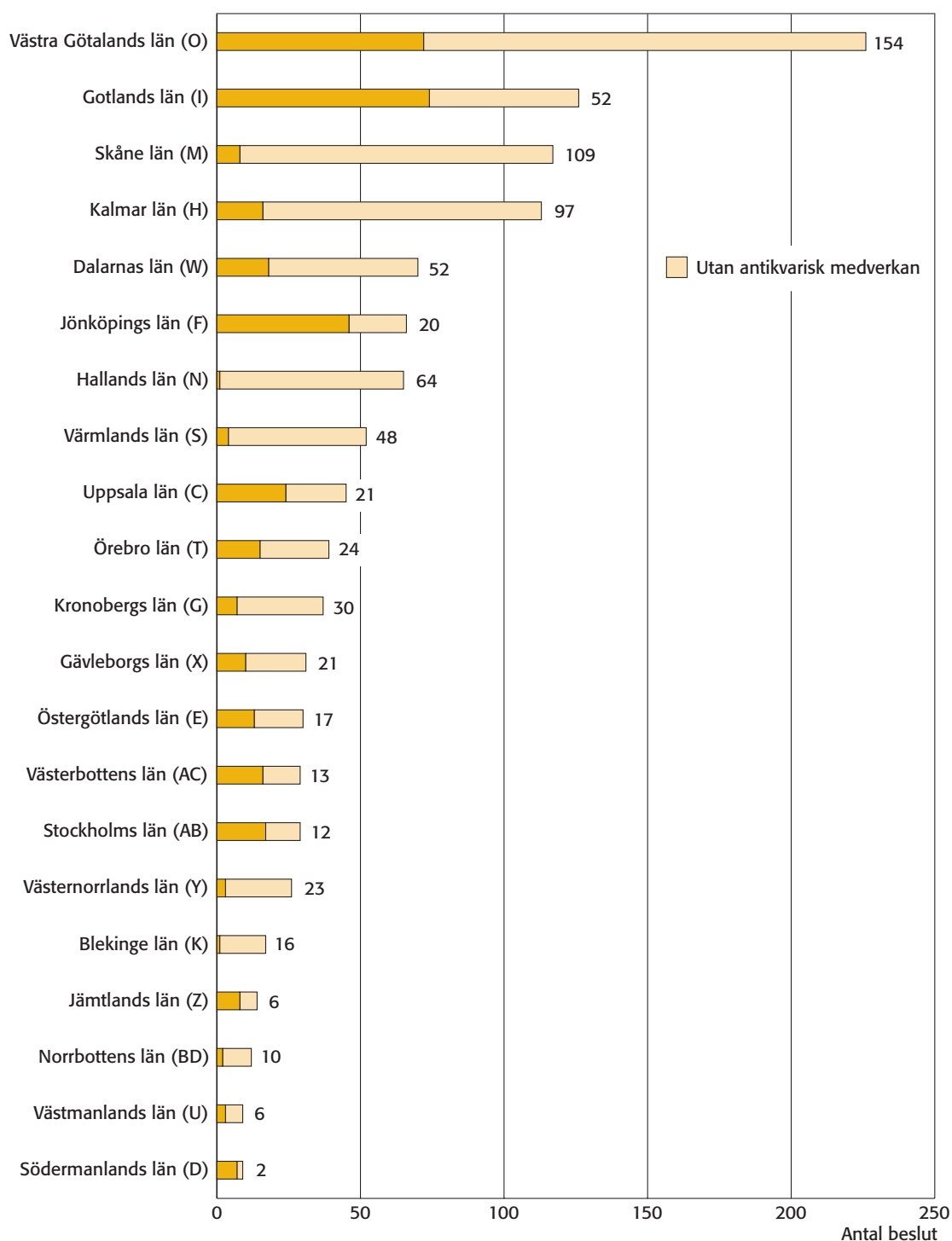
Figur 68. Begravningsplatser berörda av flest beslut om ändring enligt 4 kap. 13 § KML 2005–2007.

Begravningsplats	Län	Kommun	Antal beslut
Mora nya kyrkogård	Dalarnas län	Mora	6
Glömminge kyrkogård	Kalmar län	Mörbylånga	6
Sollerö kyrkogård	Dalarnas län	Mora	6
Sankta Birgittas begravningsplats	Västra Götalands län	Skövde	6
När kyrkogård	Gotlands län	Gotland	5
Resmo kyrkogård	Kalmar län	Mörbylånga	5
Carl Gustafs kyrkogård	Blekinge län	Karlshamn	5
Källunge kyrkogård	Gotlands län	Gotland	5
Sankt Sigfrids griftegård	Västra Götalands län	Borås	4
Bunge kyrkogård	Gotlands län	Gotland	4
Hellvi kyrkogård	Gotlands län	Gotland	4
Levide kyrkogård	Gotlands län	Gotland	4
Barlingbo kyrkogård	Gotlands län	Gotland	4
Gårdsby kyrkogård	Kronobergs län	Växjö	4
Tegnerkyrkogården	Kronobergs län	Växjö	4
Norra kyrkogården	Kalmar län	Kalmar	4
Sanda kyrkogård	Gotlands län	Gotland	4
Nya kyrkogården	Värmlands län	Kristinehamn	4
Sofiedals griftegård	Gävleborgs län	Hudiksvall	4
Vallstena kyrkogård	Gotlands län	Gotland	4
Berthåga kyrkogård	Uppsala län	Uppsala	4

*Minneslund på äldre begravningsplats vid Skokloster kyrka, Håbo kommun, Uppsala län.
Fotograf Anna-Gretha Eriksson.*

Figur 69. Beslut enligt 4 kap. 13 § KML 2005–2007 fördelade på län med besluten utan antikvarisk medverkan särredovisade.

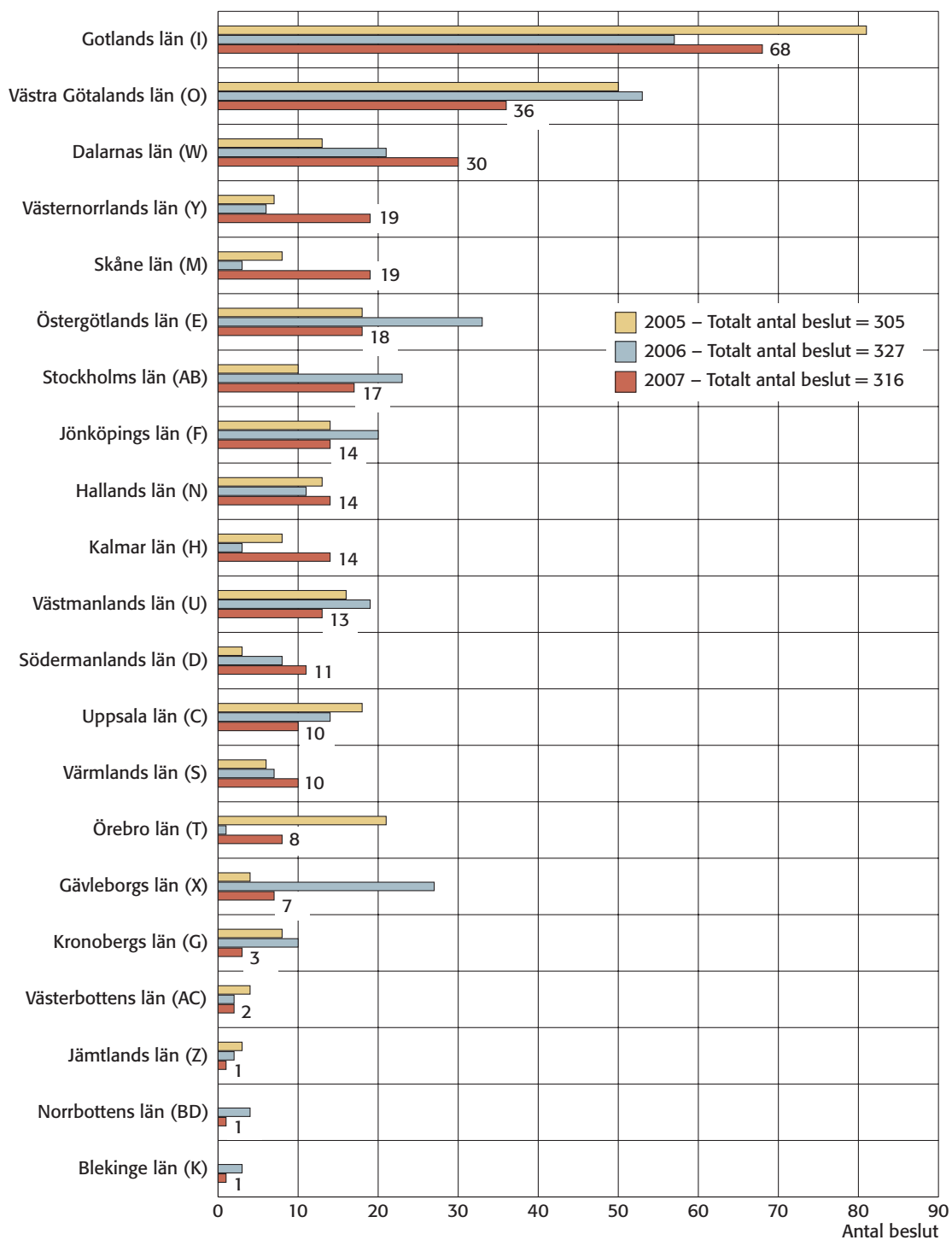

Kommentar – figur 69

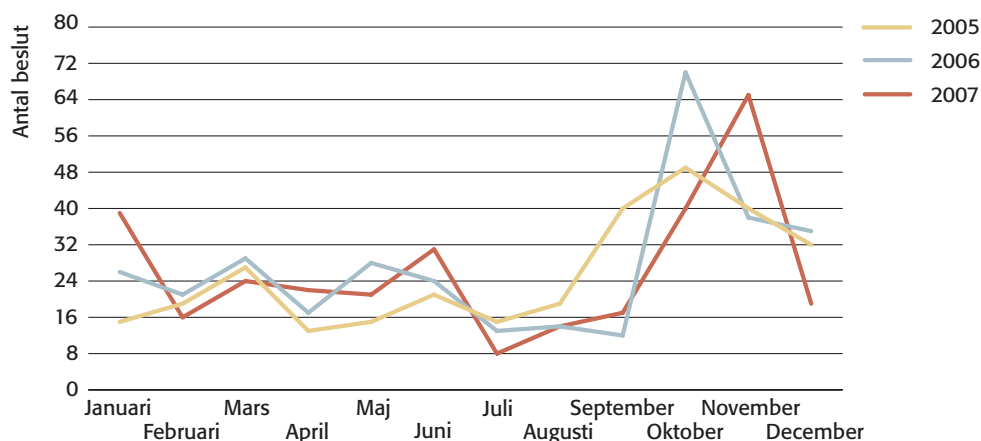
Diagrammet visar antalet beslut med respektive utan antikvarisk medverkan för begravningsplatser. Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäligen med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkor får avse hur förändringen ska utföras samt den dokumentation som behövs. I 31 procent av alla beslut fattade under perioden finns villkor uppställa om

antikvarisk medverkan. Största andelen beslut med antikvarisk medverkan har Södermanlands, Jönköpings, Stockholms och Gotlands län – 78, 70 respektive 59 procent. Minst andel beslut med antikvarisk medverkan har Hallands, Blekinge och Skåne län – 2, 6 respektive 7 procent.

Figur 70. Beslut enligt 4 kap. 9 § KML 2005–2007 fördelade på län.

Figur 71. Beslut om ändring enligt 4 kap. 9 § KML 2005–2007 fördelade på månad.

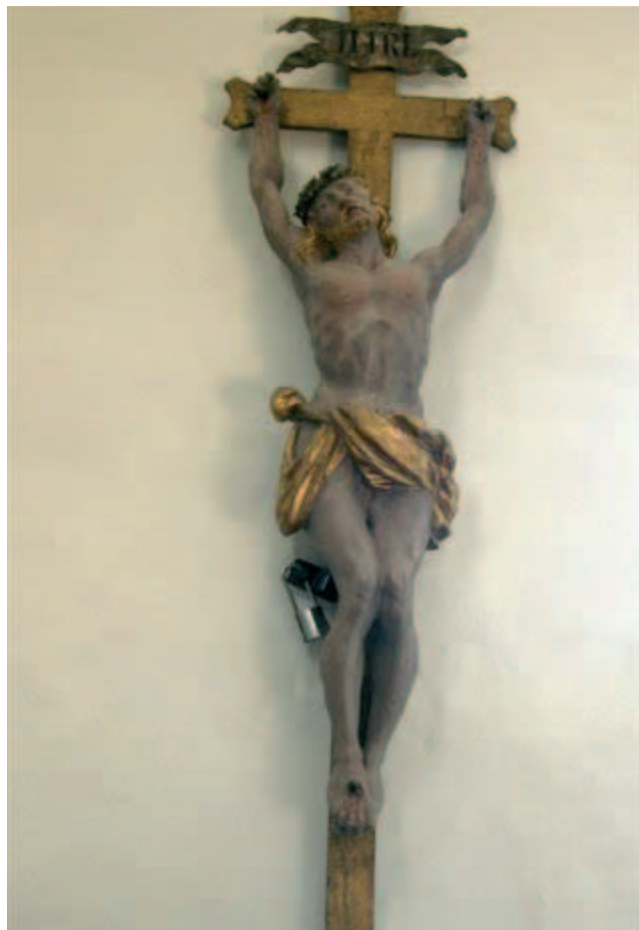
4.3 4 kap. 9 § KML Tillstånd för föremål i förteckningen

Kommentar – figur 70

Diagrammet visar det totala antalet beslut fattade mellan åren 2005 och 2007 för föremål i förteckningen som inte ägs av någon enskild person eller släkt fördelade på län. Tillstånd krävs för att avyttra, att avföra från förteckningen, för att reparera eller ändra det, eller för att flytta det från den plats där det sedan gammalt hör hemma. Av besluten som fattades år 2006 var ett beslut om avslag. År 2007 fattades två beslut om både tillstånd och avslag. Om man ser till vilka typer av åtgärder man har sökt tillstånd för år 2007 är bilden väldigt likartad med år 2006 (se föregående års statistikrapport). Främst handlar det om konservering av textilier samt konservering av måleri på trä.

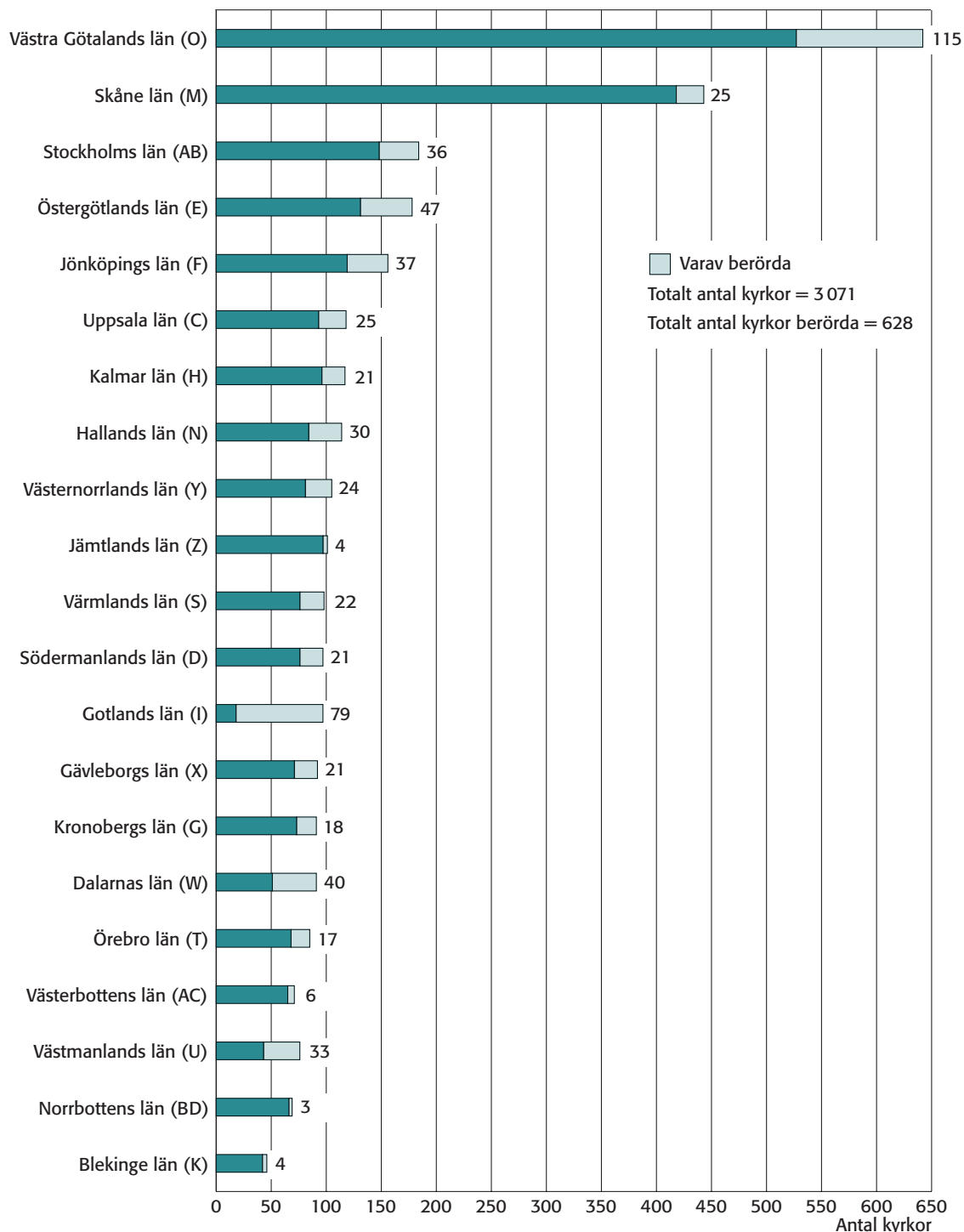
Kommentar – figur 71

Diagrammet visar hur antalet beslut enligt 4 kap. 9 § KML från samtliga länsstyrelser fördelar sig över året. En markant uppgång för antalet beslut kan ses i oktober år 2006 och november år 2007. Om dessa beslut också avser kyrkoantikvarisk ersättning går oftast inte att utläsa av besluten.

*Stöldsäkring av träskulptur i Trönö kyrka, Hälsingland.
Fotograf Ricard Sundström.*

Figur 72. Det totala antalet kyrkor med tillståndsplikt fördelade på län med de antal som blivit berörda av beslut enligt 4 kap. 9 § KML 2005–2007 särredovisade.

Kommentar – figur 72

Diagrammet visar antalet tillståndspliktiga kyrkor i varje län och hur många av dessa som har blivit berörda av beslut om tillstånd för åtgärder avseende inventarier upptagna i inventarieförteckningen. Vissa av besluten i diagrammet gäller även inventarier som tillhör begravningsplatser. Dessa är dock väldigt få till antalet. Det ska även understrykas att diagrammet endast visar kyrkor med

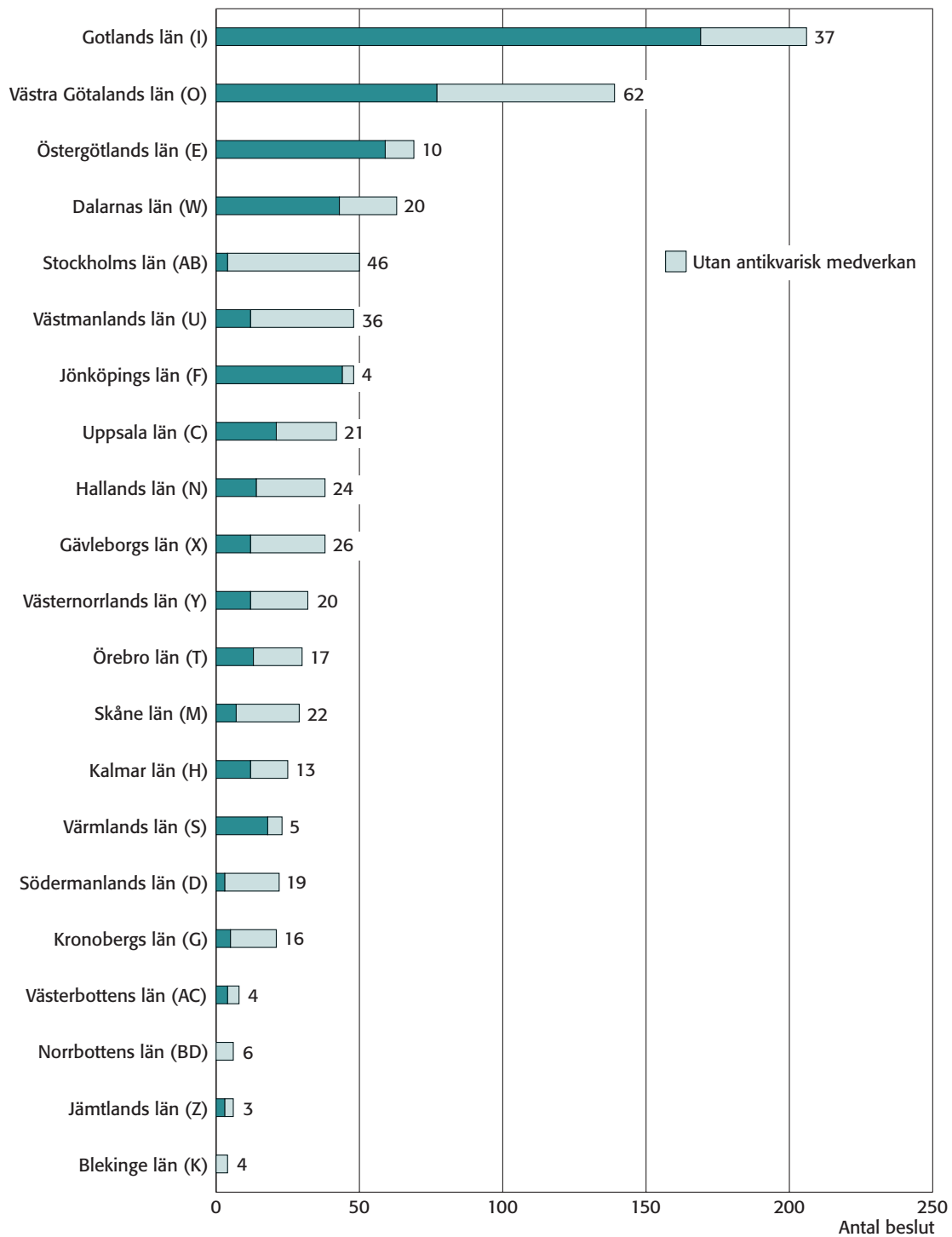
tillståndsplikt enligt 4 kap. 3 § KML, dock kan beslut om tillstånd enligt 4 kap. 9 § KML även omfatta inventarier av kulturhistoriskt värde i kyrkor som omfattas av 4 kap. 2 § KML. Nästan samtliga av besluten enligt 4 kap. 9 § KML som fattades under treårsperioden berörde dock endast kyrkor med tillståndsplikt enligt 4 kap. 3 § KML. De län med störst andel tillståndspliktiga kyrkor som blivit berörda av beslut enligt 4 kap. 9 § KML under perioden är

Figur 73. Kyrka berörd av flest beslut enligt 4 kap. 9 § KML 2005–2007.

Begravningsplats	Län	Kommun	Antal beslut
Gothem kyrka	Gotlands län	Gotland	10
Vadstena klosterkyrka	Östergötlands län	Vadstena	10
Roma kyrka	Gotlands län	Gotland	7
Skagershults kyrka	Örebro län	Laxå	6
Lye kyrka	Gotlands län	Gotland	6
Linde kyrka	Gotlands län	Gotland	6
Hemse kyrka	Gotlands län	Gotland	6
Bunge kyrka	Gotlands län	Gotland	6
Uppsala domkyrka	Uppsala län	Uppsala	6
Garde kyrka	Gotlands län	Gotland	6
Eksta kyrka	Gotlands län	Gotland	6
Sofia Magdalena kyrka	Örebro län	Askersund	5
Stånga kyrka	Gotlands län	Gotland	5
Buttle kyrka	Gotlands län	Gotland	5
Fleringe kyrka	Gotlands län	Gotland	5
Hall kyrka	Gotlands län	Gotland	5
Norrbo kyrka	Gävleborgs län	Hudiksvall	5
Skara domkyrka	Västra Götalands län	Skara	5
Visby domkyrka	Gotlands län	Gotland	5
Hablingbo kyrka	Gotlands län	Gotland	5

Gotlands, Dalarnas och Västmanlands län – 81, 44 respektive 43 procent. Minst andel berörda kyrkor återfinns i Jämtlands, Norrbottens och Skåne län – 4, 4 respektive 6 procent.

Figur 74. Beslut enligt 4 kap. 9 § KML 2005–2007 fördelade på län med besluten utan antikvarisk medverkan särredovisade.

Kommentar – figur 74

Diagrammet visar antalet beslut för varje län som rör föremål i förteckningen och i hur många av dessa beslut som länsstyrelserna har ställt villkor om antikvarisk medverkan. I 56 procent av alla beslut fattade under perioden finns villkor uppställa om antikvarisk medverkan. Störst andel beslut med antikvarisk medverkan har Jönköpings, Östergötlands och Gotlands län – 92, 86

respektive 82 procent. Minst andel beslut med antikvarisk medverkan har Blekinge, Norrbottens och Stockholms län – 0, 0 respektive 8 procent.

ISSN 1651-1298
ISBN 978-91-7209-529-8